

การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ
ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

นายเจษฎา วณิชชากร

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0834-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20113638

A PROPOSED TRAINING SYSTEM FOR TAMBON TRAINING UNIT OF SANGHA NORTHERN REGION,
SUPPORTED BY DEPARTMENT OF RELIGIOUS AFFAIRS, MINISTRY OF EDUCATION

Mr.Jadesada Wanichchakorn

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Audio-Visual Communications
Department of Audio-Visual Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0834-5

เจษฎา วณิชชากร : การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปลัฎม์ภักข์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.

(A PROPOSED TRAINING SYSTEM FOR TAMBON TRAINING UNIT OF SANGHA NORTHERN REGION, SUPPORTED BY DEPARTMENT OF RELIGIOUS AFFAIRS, MINISTRY OF EDUCATION)

อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 190 หน้า. ISBN 974-13-0834-5.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปลัฎม์ภักข์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปลัฎม์ภักข์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (3) เพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปลัฎม์ภักข์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยกรรมการหน่วย อ.ป.ต.จำนวน 75 คน ประชาชนหนเหนือ จำนวน 275 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเดลฟายเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และเครื่องมือเดลฟาย 3 รอบ วิเคราะห์ห้ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ ความต้องการและปัญหาของหน่วย อ.ป.ต.ของคณะสงฆ์หนเหนือ คือไม่มีการกำหนดปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย วัดอุประสงค์กำหนดไว้กว้างเกินไป หลักสูตรและโครงการฝึกอบรมกำหนดไว้ 8 หัวข้อหลัก โดยไม่บอกรายละเอียด งบประมาณได้รับไม่เพียงพอ สถานที่จัดฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นที่วัดหรือที่ตั้งหน่วย ขาดความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหา คือ ทุกหน่วยดำเนินการฝึกอบรมอย่างไม่ทิศทาง แนวทางเดียวกัน ขาดความร่วมมือจากหน่วยราชการอื่นๆ คณะกรรมการหน่วยขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการฝึกอบรม ประชาชนต้องการให้ใช้เทคนิคการฝึกอบรมให้หลากหลายมากขึ้น

2. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกับข้อความของระบบ 179 ข้อ จาก 220 ข้อ

3. ระบบการฝึกอบรมของหน่วย อ.ป.ต.ของคณะสงฆ์หนเหนือประกอบด้วย :

3.1 องค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ คือ (1) ปรัชญา คือ การมุ่งฝึกอบรมประชาชนในเขตตำบล ; ปณิธาน คือ เป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนเพื่อพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ; นโยบาย เน้นส่งเสริมโครงการฝึกอบรมมาจากความต้องการของประชาชน (2) วัตถุประสงค์ เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ (3) หลักสูตร เน้นหัวข้อ ศีลธรรมและวัฒนธรรม โครงการฝึกอบรม คือ โครงการเผยแพร่รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เอกสิทธิ์ การละเล่นอันดีงามของภาคเหนือให้คงไว้ (4) งบประมาณ ได้จากการขายผลผลิตจากการฝึกอบรม (5) ระยะเวลา ควรฝึกอบรมเวลา 2 วัน (6) วิทยากร เป็นผู้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและสามารถสื่อสารภาษาถิ่นได้ (7) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เน้นผู้สมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรม (8) สถานที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอควร (9) เทคนิคการฝึกอบรมต้องเหมาะสมกับโครงการนั้นๆ (10) สื่อเน้นผลผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 ขั้นตอนของระบบมี 12 ขั้นตอน คือ (1) หาความต้องการจำเป็น (2) กำหนดวัตถุประสงค์ (3) กำหนด/สร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม (4) จัดสรรงบประมาณ (5) กำหนดระยะเวลา (6) กำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม (7) เลือกเทคนิคฝึกอบรม (8) เลือกใช้สื่อ (9) กำหนดวิทยากร (10) กำหนดสถานที่ (11) ดำเนินการฝึกอบรม (12) ประเมินและติดตามผล

ภาควิชา โสวัตต์ศศึกษา

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา โสวัตต์ศศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4083678327 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD: TRAINING SYSTEM / TAMBON TRAINING UNIT / NORTHERN REGION

JADESADA WANICHCHAKORN : A PROPOSED TRAINING SYSTEM FOR TAMBON TRAINING UNIT OF SANGHA NORTHERN REGION, SUPPORTED BY DEPARTMENT OF RELIGIOUS AFFAIRS, MINISTRY OF EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. ONJAREE NATAKUATOONG, Ph.D., 190 pp. ISBN 974-13-0834-5.

The purposes of this research were (1) to study the status, needs, and problems of tambon training unit of sangha northern region, (2) to obtain specialists' opinions concerning a training system of tambon training unit of sangha northern region and (3) to propose a training system for tambon training unit of sangha northern region, supported by Department of Religious Affairs, Ministry of Education.

The samples consisted of 75 tambon training unit committees, 275 local people in northern region and 21 training specialists. The methodology employed in this research was Delphi technique. The data were collected by means of questionnaires, interview instrument, and three-rounds of Delphi instruments. The data were analyzed by percentage, median, and interquartile range.

The result indicated that:

1. Most of tambon training units of sangha northern region did not determine any philosophy, aspiration and policy; had broad objectives ; training curriculum and projects covered eight categories but insufficient content; budget obtained was not sufficient to manage training ; training location were at temples or tambon training units ; lack of co-operation from local people and related organizations ; each unit lack of training guidelines and co-operation from other organizations ; committees also lack of training knowledge ; local people need various training techniques.

2. The 179 statements from 220 of group final consensus were considered for a training system.

3. The tambon training system of sangha northern region comprised of:

3.1 Ten components: (1) philosophy: training local people in tambon ; aspiration : be a center for promoting people learning for self and community development ; policy: support training projects base on people needs (2) objectives : people have knowledge and skills for their occupation (3) curriculums focus on moral and culture ; training projects should concern preserving traditions, culture, identity, and folklore (4) budget should be obtained from selling training products (5) training duration should be two days (6) resource person should be Thai language proficiency and be able to communicate with local dialect (7) trainees should be voluntary to attend training (8) training location should have sufficient facilities (9) training techniques should be appropriate to each program and (10) training media should come from local wisdom.

3.2 Twelve training steps :(1) identify training needs (2) determine objectives (3) determine and build curriculum and program (4) allocate a budget (5) schedule a training program (6) select trainees/participants (7) select training techniques (8) select media (9) select a resource person (10) arrange a training location (11) conduct training and (12) evaluate and follow-up study

Department Audio-Visual Education

Student's signature.....

Field of study Audio-Visual Communications

Advisor's signature.....

Academic year 2000

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทาง รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัย ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา รวมทั้งทุนอุดหนุน ในการวิจัยที่ได้รับจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถาม และการรับรองผลการวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ปัญญาจารย์ เลขาธิการเจ้าคณะใหญ่หนเหนือ พระจักรินทร์ ณรินโท ผู้นำทางในการเก็บข้อมูล อาจารย์วิลาศ เคียมนทอง และ คุณณภาพร อนันนุสิทธิ์ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ช่วยให้ข้อมูลพื้นฐาน แนะนำ ชี้แนะ แนวทางการเก็บข้อมูลตลอดเวลากการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวีระ วณิชชากร คุณแม่สมบุญณ์ วณิชชากร ที่ให้การ สนับสนุน ให้กำลังใจ และทุกอย่างมาตลอดเวลา คุณป้าสมบัติ อรรณาลัย ที่พาไปเก็บข้อมูลใน จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ คุณน้ำสมศรี เกิดประสงค์ ที่ให้การ สนับสนุนด้านงบประมาณการเดินทาง ขอบคุณ เพื่อนๆ ห้อง 6.6 ทุกคนที่ช่วยตามเก็บข้อมูลและ แก้ไขภาษา พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ชาวคณะกรรมการบัณฑิต 2538 (ก.บ.จ.38) ทุกคน และ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ชาวโสตทัศนศึกษาทุกคนที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

สิ่งที่ดีงามของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่กล่าวนามมาข้างต้นทั้งหมดและผู้ที่ไม่ ผู้วิจัยกล่าวอ้างถึงในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ รวมทั้งผู้ค้นคว้าหาความรู้ทุกท่าน

เจษฎา วณิชชากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล	9
ระบบการฝึกอบรม	15
เทคนิคเดลฟาย	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
ตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
5. ผลการวิจัย	
ตอนที่ 1 บทนำ	81
ตอนที่ 2 ระบบการฝึกอบรม	86
ตอนที่ 3 การนำไปใช้	107
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัย	109
สรุปผลการวิจัย	110
ตอนที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	115
สรุปผลการวิจัย	116
อภิปรายผล	117
ข้อเสนอแนะ	122
รายการอ้างอิง	123
ภาคผนวก	127
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ	128
ข รายชื่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่ทดลองใช้เครื่องมือ	129
ค รายชื่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกลุ่มตัวอย่าง	130
ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญกลุ่มทดลองเครื่องมือ	132
จ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม	133
ฉ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	136
ช เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	137
ประวัติผู้เขียน	190

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ	4
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์	34
3	จำนวนและร้อยละของคณะกรรมการหน่วยหน่วยอบรมประจำตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ สถานะ วุฒิการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง การเข้าประชุม	41
4	จำนวนและร้อยละของประชาชนในหน่วยหน่วยอบรมประจำตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ การเข้าฝึกอบรม	43
5	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม	44
6	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	45
7	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม	46
8	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านงบประมาณการฝึกอบรม	47
9	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านระยะเวลาการฝึกอบรม	48
10	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน วิทยากร	48
11	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม	49
12	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านสถานที่	50
13	จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ด้านเทคนิคการฝึกอบรม	51
14	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านปรัชญา	52
15	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับปณิธาน	53

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับนโยบายการฝึกอบรม	54
17	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของรายละเอียดของ วัตถุประสงค์การฝึกอบรม	56
18	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของรายละเอียดของความ เหมาะสมของหัวข้ออบรม	57
19	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ หัวข้ออบรมที่ควรเน้น	58
20	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการกำหนดโครงการฝึกอบรม	59
21	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธึหาความต้องการโครงการฝึกอบรมจากประชาชน	60
22	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม	61
23	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณ	65
24	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีจัดการงบประมาณ	66
25	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝึกอบรม	67
26	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิทยากรฝึกอบรม	69
27	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรม	72
28	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถานที่ฝึกอบรม	74
29	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรม	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสื่อในการฝึกอบรม	77
31	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมขององค์ประกอบของ ระบบการฝึกอบรม สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ	80

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดง “The Critical Events Model”	19
2 แสดงรูปแบบการฝึกอบรมและการพัฒนาของ Tracey	21
3 รูปแบบการฝึกอบรมแบบ TPS	22
4 รูปแบบการฝึกอบรมผู้ให้การปรึกษาเรื่องโรคเอดส์	23
5 รูปแบบการหาความต้องการจำเป็นในการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ	24
6 องค์ประกอบของระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ	86
7 ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม	99

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หรือ หน่วย อ.ป.ต. จัดตั้งครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2518 โดยมหาเถรสมาคมและกรมการศาสนา เพื่อให้วัดทั่วประเทศเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยบุคลากรทางศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์ โดยเฉพาะเจ้าอาวาสซึ่งมีหน้าที่เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ (พระราชบัญญัติคณะสงฆ์, 2505)

จากเอกสารแนบแนวหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของกรมการศาสนาซึ่งเป็นเอกสารเพียงชิ้นเดียวที่ให้กับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทุกหน่วยเพื่อเป็นหลักในการดำเนินงาน ได้กำหนดหัวข้อในการฝึกอบรมไว้ 8 หัวข้อ คือ

1. ศีลธรรมและวัฒนธรรม
2. สุขภาพอนามัย
3. สัมมาชีพ
4. สันติสุข
5. ศึกษาสงเคราะห์
6. สาธารณสงเคราะห์
7. กตัญญูกตเวทิตาธรรม
8. สามัคคีธรรม

และได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ไว้ว่า

ความมุ่งหมายของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ก็คือ เป็นหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนเพื่อที่จะให้ช่วยเหลือตัวเองได้ตามสมควรแก่สภาพ การปฏิบัติงานของหน่วยมิได้มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะอบรมทางด้านวิชาการหรือจัดธรรมเทศนาเท่านั้น แต่ยังมีปฏิบัติการด้านอื่นประสงค่อื่นๆอีกด้วย ได้แก่

1. งานด้านสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในตำบล เพื่อให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้ และให้ประชาชนได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ
2. งานด้านการประสานงาน คือ คอยให้ความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์และคฤหัสถ์ในการพัฒนาตำบลนั้นๆให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกๆด้าน เช่น

2.1 ช่วยพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
นั้นๆ ไม่ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย

2.2 ช่วยพัฒนาบุคคลทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ให้มีความรู้
ความสามารถในการที่จะได้นำไปพัฒนาท้องถิ่นของตนให้มีความเจริญก้าวหน้า

2.3 ช่วยพัฒนาอาชีพ (สัมมาชีพ) ให้ครอบครัวมีรายได้ที่มั่นคงเพื่อความ
อยู่ดี กินดี และพ้นจากความทุกข์ยากทั้งหลายทั้งปวงในชีวิตประจำวัน

3. งานด้านเป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและบรรพชิตในตำบล

4. งานด้านพิทักษ์คุ้มครองสวัสดิการประชาชนในตำบล เพื่อป้องกันบุคคลที่จะ
มาก่อความสงบสุขขึ้นในตำบล

5. งานด้านการสนับสนุนการพัฒนาของรัฐบาล

นอกจากนี้ยังได้กำหนดวิธีการดำเนินการประชุมประชาชนไว้ว่า

ในการประชุมอบรมประชาชนจะต้องจัดดำเนินการตามวิธีใด วิธีหนึ่ง เพื่อให้การประชุม
นั้นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างจริงจัง ดังนี้

1. การอบรมทั่วไป คือการจัดประชุมประชาชนทั้งไปในตำบลนั้นๆ โดยกำหนดให้ 1 เดือน
ประชุม 1 ครั้ง โดยการเชิญวิทยากรมาอธิบายชี้แนะในทางวิชาการ และลงมือปฏิบัติ
ตามวัตถุประสงค์ 8 ประการข้อใดข้อหนึ่ง
2. การอบรมเฉพาะกรณี คือการประชุมประชาชนเพียงบางส่วนเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ
เรื่องที่เกิดขึ้นกับประชาชนในส่วนนั้นๆ โดยวิธีการชี้แจง แนะนำ ชักจูงความเข้าใจใน
เรื่องนั้นๆ
3. การอบรมเฉพาะบุคคล คือ การจัดให้บุคคลมาพบปะสังสรรค์เพื่อแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็น หรือชี้แจงแนะนำ ชักจูงความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ

ในปี พุทธศักราช 2541 มีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่เปิดดำเนินการตาม
ระเบียบใน 76 จังหวัด รวม 5,091 หน่วย โดยแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ หนกลาง จำนวน 1,370
หน่วย หนเหนือ จำนวน 1,167 หน่วย หนตะวันออก จำนวน 2,309 หน่วย และหนใต้ จำนวน 245
หน่วย ซึ่งเป็นการแบ่งส่วนการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคเป็นไปตามความใน
มาตรา 22 และ 23 ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ที่กำหนดตำแหน่งพระสังฆาธิการ
หรือผู้ปกครองคณะสงฆ์ตามลำดับชั้นดังต่อไปนี้ (1) เจ้าคณะภาค (2) เจ้าคณะจังหวัด (3) เจ้า
คณะอำเภอ (4) เจ้าคณะตำบล (5) เจ้าอาวาส และตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2506 ข้อ
6 ได้เพิ่มตำแหน่ง เจ้าคณะใหญ่ เข้ามาในองค์กรการปกครองคณะสงฆ์ เจ้าคณะใหญ่ปกครอง
บังคับบัญชาเจ้าคณะภาค มีอำนาจบังคับบัญชาสูงสุดในคณะสงฆ์แต่ละนิกาย ในสายการบังคับ
บัญชาเจ้าคณะใหญ่ยังต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม

สำหรับ **หนเหนือ** จะเป็นเขตปกครองคณะสงฆ์ที่ประกอบด้วย ภาค 4 ภาค 5 ภาค 6 และภาค 7 ซึ่งจะเขตปกครองจังหวัดต่างๆ ดังนี้

- (1) ภาค 4 มีจังหวัด 4 จังหวัด คือ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และเพชรบูรณ์
- (2) ภาค 5 มีจังหวัด 4 จังหวัด คือ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์
- (3) ภาค 6 มีจังหวัด 5 จังหวัด คือ ลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ และน่าน
- (4) ภาค 7 มีจังหวัด 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน

จากรายงานการวิจัยของลักขณา เรขาศิลา (2526) กล่าวว่า เนื่องจากวัฒนธรรมภาคเหนือน่าจะถือได้ว่าเป็นเขตวัฒนธรรมเขตหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะพิเศษของตนเองหลายประการ จนทำให้มีความแตกต่างไปจากวัฒนธรรมของไทยในภาคอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด ความพิเศษของวัฒนธรรมเช่นนี้มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ นับตั้งแต่ปัจจัยทางธรรมชาติ ซึ่งอาจเป็นตัวกระตุ้นหรือจำกัดความเจริญเติบโตของแบบแผนทางวัฒนธรรมบางประการได้ นอกจากนี้ อาจมีปัจจัยทางด้านเชื้อชาติ ปริมาณของประชากร ความสัมพันธ์ทางสังคม ตามลักษณะของวัฒนธรรมดั้งเดิมความเชื่อในสิ่งต่างๆ รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมือง การปกครอง และการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นของประชากรอีกด้วย สิ่งต่างๆดังกล่าวแล้วได้ช่วยกันส่งเสริมลักษณะพิเศษของวัฒนธรรมภาคเหนือ จนเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเด่นของตนเอง เช่น มีภาษาถิ่นเป็นของตนเอง ธรรมเนียมประเพณีด้านการรับประทานอาหาร การปลูกสร้างบ้านเรือน ศิลปและดนตรี

ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของวัฒนธรรมภาคเหนือคือ ความอ่อนน้อมต่อผู้มีความรู้และผู้มีอำนาจ กับความรักสงบและเอื้อเฟื้อต่อคนทั่วไปโดยเฉพาะคนต่างถิ่น ลักษณะเช่นนี้อาจมีอยู่ทั่วไปในทุกภาค แต่ที่ภาคเหนือจะมีลักษณะค่อนข้างชัดเจนกว่าภาคอื่น ด้านศาสนานั้นชาวเหนือส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดมาก และจังหวัดต่างๆในเขตภาคเหนือมีลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะความเป็นอยู่การดำเนินชีวิต ฐานะทางเศรษฐกิจ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน (สุพิน ไชยจำเริญ, 2536)

ภาคเหนือหรือหนเหนือมีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเช่นเดียวกับหนอื่นๆ

ข้อมูลจากกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับที่ตั้งของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในเขตหนเหนือ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

ภาค / จังหวัด	จำนวน หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ภาค 4	325
นครสวรรค์	112
พิจิตร	72
กำแพงเพชร	57
เพชรบูรณ์	84
ภาค 5	230
พิษณุโลก	84
สุโขทัย	71
อุตรดิตถ์	53
ตาก	22
ภาค 6	366
ลำปาง	71
พะเยา	57
เชียงราย	108
แพร่	58
น่าน	72
ภาค 7	246
เชียงใหม่	178
ลำพูน	48
แม่ฮ่องสอน	20
รวม	1,167

ที่มา : กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2541)

แนวทางการดำเนินงานการฝึกอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีอยู่อย่างจำกัด ไม่ชัดเจน ไม่เป็นระบบ พบว่าการดำเนินงานการฝึกอบรมประสบปัญหามากมายจากรายงานการดำเนินงานในเขตหนเหนือประจำปี พ.ศ.2541 สรุปได้ดังนี้

1. ขาดแนวทาง สื่อ อุปกรณ์ในการจัดการอบรมให้กับประชาชนในหน่วย
2. ประชาชนไม่สนใจเข้าร่วมการอบรมเนื่องจากติดภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพ
3. ประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมเป็นผู้สูงอายุ

4. คณะกรรมการไม่สามารถจัดการอบรมให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในหน่วยได้

5. งบประมาณไม่เพียงพอ

6. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

7. ประชาชนในบางหน่วยมีถิ่นที่อยู่อาศัยในสภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางจึงมีปัญหาในการเดินทางมาเข้าร่วมอบรม

8. ขาดการดูแลจากหน่วยงานบังคับบัญชาในระดับสูง

คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการประชุมเพื่อดำเนินการและเพื่อวางแผนและปรับแผนปฏิบัติงานตามความเหมาะสมน้อยครั้ง ซึ่งการปฏิบัติงานน้อยดังกล่าวนี้ส่งผลให้ขาดรายละเอียดในการปฏิบัติงานอันถือว่าเป็นแผนแม่บท หรือทิศทางในการปฏิบัติงานในที่สุด เช่น ไม่สามารถจัดอบรมให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งวิธีการ สื่อ ระยะเวลา วิทยากร และสถานที่ก็ไม่สามารถกำหนดได้อย่างเหมาะสม (จำนง หนูนิล, 2534)

มีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่เสนอ ไว้ในรายงานประจำปีว่า ควรมีการจัดอบรมให้แก่ประธานกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหรือกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการวางแผนทางการดำเนินงานในการอบรมประชาชนให้มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และควรมีการจัดอบรมให้กับคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่เพิ่งเข้ามารับตำแหน่งใหม่ (รายงานผลการดำเนินงาน, 2541)

เมื่อระบบการทำงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากสภาพสิ่งแวดล้อมหรือสภาพภายในที่เกี่ยวข้องกับระบบเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ระบบงานที่เป็นอยู่ว่ามีข้อดีข้อเสียประการใดเพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ระบบการทำงานดีขึ้น (พิชัย บูรณสมบัติ, 2528)

การฝึกอบรมเป็นการทำงานอย่างเป็นระบบอย่างหนึ่ง รวมทั้งเป็นวิธีที่มุ่งเสริมสร้างเพิ่มพูนให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรให้สามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นทุกหน่วยจึงถือว่าการฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็น ควรกระทำอย่างต่อเนื่อง

การฝึกอบรมจึงได้รับการพัฒนาเป็นระบบที่ครอบคลุมปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และผลย้อนกลับที่เป็นตัวควบคุม การฝึกอบรมที่ดีจำเป็นต้องมีการจัดการระบบ อาจเป็นการสร้างระบบการฝึกอบรมขึ้นใหม่ หรือการปรับปรุงระบบการฝึกอบรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ด้วยการกำหนดองค์ประกอบและนำมาเรียงลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมตามวิถีทิศทาง และความสัมพันธ์ที่จะทำให้การฝึกอบรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ .2537)

การออกแบบระบบการฝึกอบรมเป็นการวางแผนกำหนดขั้นตอนของระบบการฝึกอบรมที่ครอบคลุมการกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาสาระ การวิเคราะห์ผู้เข้ารับการฝึกอบรม การกำหนดขั้นตอนการนำเสนอ การเลือกสื่อและช่องทาง การกำหนดวิธีการ การกำหนดแนวทางการประเมินและติดตามผล และการเขียนแบบจำลองระบบการฝึกอบรม เพื่อเป็นแนวทางในการนำระบบการฝึกอบรมไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เปรื่อง กุมุท และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2536)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า ระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีรูปแบบอย่างไร ซึ่งผลของการศึกษา ผู้วิจัยสามารถนำเสนอระบบการฝึกอบรม ที่เหมาะสมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือให้แก่กรมการศาสนา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และต่อการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังเป็นการสืบต่อกิจการพระศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตการวิจัย

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
 - 2.1 คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์
 - 2.2 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

- 2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ
3. ประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับ องค์ประกอบของระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ครอบคลุม 10 องค์ประกอบ ดังนี้
1. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย
 2. วัตถุประสงค์
 3. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
 4. งบประมาณ
 5. ระยะเวลา
 6. วิทยากรฝึกอบรม
 7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 8. สถานที่
 9. เทคนิคการฝึกอบรม
 10. สื่อในการฝึกอบรม
4. ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรมที่ศึกษาครอบคลุมขั้นตอน 12 ขั้นตอน ดังนี้
- 4.1 การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม
 - 4.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม
 - 4.3 การกำหนด/สร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
 - 4.4 การจัดสรรงบประมาณ
 - 4.5 การกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม
 - 4.6 การกำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 - 4.7 การเลือกเทคนิคการฝึกอบรม
 - 4.8 การเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม
 - 4.9 การกำหนดวิทยากร
 - 4.10 การกำหนดสถานที่
 - 4.11 การดำเนินการฝึกอบรม
 - 4.12 การประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม
5. ระบบการฝึกอบรม นำเสนอด้วยรูปแบบแบบอนาล็อกประกอบความเรียง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ระบบการฝึกอบรม หมายถึง องค์ประกอบ และลำดับขั้นตอน สำหรับพัฒนาความรู้ และทัศนคติ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ หมายถึง หน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนาในเขตหนเหนือ ซึ่งมีวัดตั้งอยู่
3. หนเหนือ หมายถึง การแบ่งส่วนการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ในส่วนภูมิภาค โดยมีเจ้าคณะใหญ่ปกครองมีอำนาจบังคับบัญชาสูงสุด ประกอบด้วย ภาค 4 มีจังหวัด 4 จังหวัด คือ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และเพชรบูรณ์ ภาค 5 มีจังหวัด 4 จังหวัด คือ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ ภาค 6 มีจังหวัด 5 จังหวัด คือ ลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ และน่าน ภาค 7 มีจังหวัด 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือจะมีระบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการฝึกอบรมให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางให้คณะสงฆ์และกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้พัฒนางานฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต่อไปในอนาคต
3. ได้แนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือที่เหมาะสมสภาพและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ มีรายละเอียดของเรื่องที่จะกล่าวถึง ดังนี้

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
2. ระบบการฝึกอบรม
3. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแห่งราชอาณาจักรซึ่งมีวัดตั้งอยู่ เรียกชื่อย่อว่า อ.ป.ต. จัดตั้งขึ้นตามระเบียบมหาเถรสมาคม เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2518 ตามดำริของ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺชโร) วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

ความเป็นมาและหลักการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ.2518 กล่าวถึงหลักการและเหตุผลไว้ว่า นับแต่โบราณกาลมา วัดวาอาราม นอกจากเป็นบุญสถานและเป็นสำนักอยู่ประจำของพระภิกษุสามเณรแล้ว ยังเป็นศูนย์ของประชาชนในถิ่นนั้น กับทั้งเป็นสถานดำเนินการอบรมแนะนำสั่งสอนและสงเคราะห์ประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบันซึ่งประโยชน์ในกายหน้า และซึ่งประโยชน์อย่างยิ่ง ตามกำลังความสามารถ อีกประการหนึ่ง เนื่องจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 37 (3) บัญญัติให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ฉะนั้น จึงสมควรตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทำหน้าที่อบรมและปฏิบัติการ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในตำบลนั้น ๆ โดยกำหนดวิธีการจัดตั้งพร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์แนวการอบรม ตลอดจนการติดต่อประสานงานและการขอความร่วมมือจากฝ่ายบ้านเมือง ตามวัตถุประสงค์ของหน่วยอบรม โดยมีคณะกรรมการหน่วยอบรมดำเนินการในความควบคุมของคณะกรรมการอำนวยการและผู้อำนวยการอบรมตามลำดับชั้น ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยอบรมประชาชนแต่ละตำบลสามารถปฏิบัติ

หน้าที่ให้สำเร็จประโยชน์ตามหลักการ โดยประชาชนเพื่อประชาชน ตลอดถึงสำเร็จประชาชนแก่ฝ่ายบ้านเมืองเป็นส่วนรวมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์หลักของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 5 ประการ คือ

1. เพื่อสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนาตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัดบ้านและหน่วยราชการ ในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน เช่น
 - (1) ช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นหรือการไปขายแรงงานที่อื่น
 - (2) ช่วยกันพัฒนาในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับภูมิปัญญาของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนเห็นคุณค่าของความเป็นคนดีมีศีลธรรม ซึ่งจะเป็รากฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
 - (3) ช่วยกันพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะที่ถูกต้องตามกฎหมาย ที่เราเรียกกันว่า สัมมาชีพ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารายได้มาพัฒนาครอบครัวหมู่บ้านและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ โดยไม่เลือกงานหนักเอาเบาสู้ ยึดคติที่ว่าคนขยันย่อมหาทรัพย์ได้
3. เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า กล่าวคือใครมีความคิดอะไรที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่จะนำมาพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองให้มาแสดงออกที่ศูนย์ อ.ป.ต. เข้าทำนองที่ว่าร่วมกันคิดร่วมกันทำจะนำชาติให้เจริญ
4. เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ช่วยกันปกป้องพิทักษ์รักษาชีวิตและทรัพย์สินของทุกคนในหมู่บ้านให้เกิดความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็โจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่นๆ ให้ทุกคนนอนตาหลับ เข้าทำนองที่ว่าถึงคราวมีทุกข์ช่วยกันแก้ไข ถึงคราวสุขสบายก็ไม่ตกอยู่ในความประมาท
5. เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการ จำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วถึงไปตรงมา ยุคนีเป็ยุคข้อมูลข่าวสาร เรื่องราวต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เราเข้าใจสถานการณ์ของบ้านเมืองไม่ถูกต้องและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาไม่ถูกต้อง

หัวข้ออบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมและสร้างสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์แก่ประชาชนตามหัวข้ออบรม 8 ด้าน ดังนี้

1. ศิลธรรมและวัฒนธรรม
2. สุขภาพอนามัย
3. สัมมาชีพ
4. สันติสุข
5. ศึกษาสงเคราะห์
6. สาธารณสงเคราะห์
7. กตัญญูตเวทิตาธรรม
8. สามัคคีธรรม

รายละเอียดของเนื้อหาสาระและวิธีการจัดกิจกรรมของแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ด้านศิลปธรรมและวัฒนธรรม

นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาอบรมประชาชน โดยชี้้นำให้ประชาชนลดความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ละเว้นจากความชั่วความไม่ดีทั้งปวง เลิกอบายมุขทุกประเภท ให้รู้จักรักษาศิลปวัฒนธรรม และรักษาประเพณีวัฒนธรรมไทยอันดีงามให้คงไว้ เช่น ประเพณีการแห่เทียน ประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นต้น

2. ด้านสุขภาพอนามัย

จัดตั้งลานเกสัชสถานสถาน คือ จัดตั้งตู้ยาประจำวัดขึ้นให้เป็นสถานที่บริการยารักษาโรคให้แก่ประชาชน ประเภทยาสามัญประจำบ้าน โดยคณะกรรมการทั้งฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์ช่วยกันบริจาคมาก่อน และช่วยกันหาทุนทรัพย์จากผู้มีจิตศรัทธานำมาใช้จ่ายค่ายา หรือ ช่วยหาจากการบริจาคของห้างร้านบริษัทต่างๆ (ควรตั้งตู้บริจาคบำรุงกิจการไว้ด้วย)

จัดเชิญนายแพทย์อนามัยประจำตำบล อำเภอ จังหวัด หรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ มาตรวจรักษาโรคให้แก่ประชาชนเป็นครั้งคราว เมื่อมีการประชุมอบรมแบบทั่วไป (หน่วย อ.ป.ต. อาจจัดหาไว้บริการตามคำสั่งของแพทย์ก็ได้)

3. ด้านอาชีพ (สัมมาชีพ)

จัดเชิญวิทยากรมาช่วยฝึกอบรมในการประกอบอาชีพต่างๆ ตามความเหมาะสมแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ หรือ อาจจะเป็นการอบรมเฉพาะวิชาชีพที่ประชาชนสนใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ทันทีก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัว และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน เช่นแนะวิธีเพาะเห็ดชนิดต่างๆ การทำสวนผลไม้ต่างๆ เป็นต้น

4. ด้านสันติสุข

ควรทำการอบรมเฉพาะบุคคลแบบถึงตัว หรือแบบตัวต่อตัว เพื่อแก้นิสัยและความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคมให้กลับมาเป็นพลเมืองดี เช่น บุคคลที่หากิจทางมิชชันนารี นักเลงหัวไม้ นักเลงสุรา พวกติดยาเสพติด เป็นต้น โดยให้กรรมการฝ่ายบรรพชิตที่เป็นอุปัชฌายา อาจารย์หรือเป็นพระภิกษุที่เคารพนับถือของบุคคลนั้นๆ เป็นผู้อบรม แนะนำ ชี้แจง และให้ปฏิญาณตนต่อพระประธานในพระอุโบสถหรือพระวิหาร ในกรณีเช่นนี้ ควรทำเป็นการลับเฉพาะบุคคล จะได้ผลดีกว่า การทำอย่างเปิดเผย

5. ด้านศึกษาสงเคราะห์

ช่วยกันจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น ช่วยกันจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ช่วยหาสถานที่สร้างโรงเรียนให้มากเพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน โดยการเจรจากับเจ้าของที่ดิน เพื่อบริจาคมอบให้หรือยินยอมขายให้กับทางราชการในราคาพอสมควร ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้แก่สถานศึกษาทั้งฝ่ายโลก และฝ่ายธรรม ช่วยส่งเสริมขยายการศึกษาในตำบลเพื่อให้เยาวชนได้รับการศึกษาสูงขึ้นไปทั้งวิชาทางโลกและทางธรรม ช่วยให้การศึกษอบรมศีลธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็กนักเรียน และนิสิตนักศึกษาทั่วไป และช่วยจัดหาทุนให้แก่นักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติดีแต่ยากจน เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีโอกาสศึกษาในระดับสูงขึ้น

6. ด้านสาธารณสงเคราะห์

ช่วยส่งเสริมในการพัฒนาท้องถิ่นของทางราชการ โดยการช่วยแนะนำ ชี้แจง ขอร้องเจ้าของที่ดินที่สวนให้ยินยอมมอบพื้นที่บางส่วนให้แก่ทางราชการ ในการสร้างถนน ขุดคลอง เป็นต้น ผ่านพื้นที่ของตน ช่วยสร้างสรรค์ สร้างสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น ช่วยทำถนน ขุดคลอง สร้างศาลาพักร้อน ปลูกต้นไม้ เป็นต้น และช่วยอนุรักษ์สิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น ปุชนิยวัตถุ ปุชนิยสถาน โบราณสถาน เป็นต้น

7. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม

อบรมให้ประชาชนได้รู้จักกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อผู้มีพระคุณ ต่อประเทศชาติ ต่อบิดามารดา ครูอาจารย์ เป็นต้น พึงส่งสอนให้รู้จักหน้าที่ของบุตรที่มีต่อบิดามารดา และผู้มีพระคุณให้รู้จักแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณเหล่านั้น เช่น จัดกิจกรรมวันแม่แห่งชาติ, วันผู้สูงอายุ เป็นต้น

8. ด้านสามัคคีธรรม

เข้าอบรมเฉพาะกรณี คือ การช่วยระงับคู่กรณีพิพาทต่างๆ ของประชาชนในตำบล เช่น ในกรณีคนบ้านเหนือกับคนบ้านใต้เป็นศัตรูกัน พี่น้องเกิดกรณีฟ้องร้องแบ่งมรดกกัน พ่อแม่กับลูกเกิดขัดแย้งกัน เป็นต้น

เพื่อให้เกิดความสามัคคีต่อกันก็ช่วยเข้าไประงับเหตุกรณินั้น โดยไม่หวังผลประโยชน์จากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

แนวทางในการประชุมอบรมประชาชน

ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ.2518 กำหนดให้ในการประชุมอบรมประชาชนแต่ละครั้งนั้น คณะกรรมการจะต้องจัดดำเนินการตามวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อให้การประชุมนั้นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างจริงจัง ดังนี้

1. การอบรมทั่วไป คือ การจัดประชุมประชาชนทั่วไปในตำบลนั้นๆ โดยกำหนดให้ 1 เดือน ประชุม 1 ครั้ง โดยการเชิญวิทยากรมาอธิบายชี้แนะในทางวิชาการ และลงมือปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์ 8 ประการ ข้อใดข้อหนึ่ง
2. การอบรมเฉพาะกรณี คือ การประชุมประชาชนเพียงบางส่วนเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นกับประชาชนในส่วนนั้นๆ โดยวิธีการชี้แจง แนะนำ ชักชวนความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ (กำหนดวันนัดประชุมตามความจำเป็นแก่กรณี)
3. การอบรมเฉพาะบุคคล คือ การจัดให้บุคคลบางคนมาพบปะสังสรรค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือชี้แจงแนะนำ ชักชวนความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับบุคคลๆ นั้น (กำหนดวันนัดประชุมตามความเหมาะสมแก่บุคคล)

การบริหารงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จะบริหารและดำเนินงานในรูปคณะกรรมการ เรียกว่า กรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เรียกชื่อย่อว่า คณะกรรมการ อ.ป.ต. ประกอบด้วย

กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่

- (1) เจ้าอาวาสวัดที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็น ประธานกรรมการ
- (2) เจ้าอาวาสวัดทุกวัดในตำบล เป็น รองประธานกรรมการ
- (3) กำนันในตำบล เป็น รองประธานกรรมการ
- (4) ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล แพทย์ประจำตำบล เป็น กรรมการ

กรรมการที่แต่งตั้งโดยเจ้าคณะอำเภอ ได้แก่

คฤหัสถ์ชายหรือหญิง ครูโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิในตำบล จำนวนไม่ต่ำกว่า 5 คน และไม่เกิน 9 คน โดยกรรมการหน่วยอบรมประชาชนมีวาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี

คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

1. จัดการอบรมประชาชน ตามวัตถุประสงค์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ และตามแนวการอบรมซึ่งคณะกรรมการ อ.ป.ก. จะได้กำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม
2. ปฏิบัติการช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในตำบลนั้นตามกำลังและความสามารถ
3. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และฝ่ายธุรการอื่นๆ กำหนดวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเป็นการสมควรจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อมอบหมายให้พิจารณาหรือดำเนินการใดๆ ก็ได้
4. จัดการดูแลรักษาทรัพย์สินของหน่วยอบรมให้เป็นไปด้วยดี
5. เสนอความเห็น หรือข้อขัดข้องต่อคณะกรรมการอำนวยการอบรม และปฏิบัติการตามคำแนะนำชี้แจงของคณะกรรมการอำนวยการหรือผู้อำนวยการอบรมแล้วแต่กรณี
6. ติดต่อประสานงาน และขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง เพื่อให้การอบรมประชาชนดำเนินไปโดยสะดวกและเรียบร้อย
7. เสนอรายการกิจการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในรอบปีต่อคณะกรรมการอำนวยการและผู้อำนวยการอบรมตามลำดับ จนถึงคณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนกลาง

การบังคับบัญชาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ.2518

กำหนดให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลปฏิบัติงานอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะกรรมการชั้นเหนือขึ้นไป 4 ระดับ คือ

1. คณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำอำเภอ
2. คณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำจังหวัด
3. ผู้อำนวยการอบรมประชาชนประจำภาค
4. คณะกรรมการอบรมประชาชนกลาง

คณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำอำเภอ เรียกชื่อย่อว่า คณะกรรมการ อ.ป.อ. ประกอบด้วย

1. กรรมการเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่งได้แก่เจ้าคณะอำเภอเจ้าสังฆัดเป็นประธาน รองเจ้าคณะอำเภอเป็นรองประธาน และเจ้าคณะตำบลทุกตำบลในเขตอำเภอนั้นเป็นกรรมการ ในกรณีที่ไม่มีรองเจ้าคณะอำเภอ ให้เจ้าคณะอำเภอเลือกเจ้าคณะตำบลในเขตนั้นเป็นรองประธานกรรมการ

2. กรรมการที่ปรึกษา ได้แก่ นายอำเภอที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนั้นตั้งอยู่ และเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอนั้นมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน และไม่เกิน 5 คน ตามที่นายอำเภอ พิจารณาเลือกให้เข้าร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำจังหวัด เรียกชื่อย่อว่า คณะกรรมการ อ.ป.จ. ประกอบด้วย

1. กรรมการเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่ง ได้แก่ เจ้าคณะจังหวัดเจ้าสังกัตเป็นประธาน รองเจ้า คณะจังหวัดเป็นรองประธาน และเจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอในเขตจังหวัดนั้นเป็นกรรมการ ใน กรณีที่ไม่มีรองเจ้าคณะจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดเลือกเจ้าคณะอำเภอในเขตจังหวัดนั้นเป็นรอง ประธานกรรมการ

2. กรรมการที่ปรึกษา ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตที่หน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบลนั้นตั้งอยู่ และเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดนั้นมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน และไม่เกิน 5 คน ตามที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเลือกให้เข้าร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการอบรมประชาชนประจำภาค คือ เจ้าคณะภาคเจ้าสังกัต เป็นผู้อำนวยการ อบรมประชาชนประจำภาคโดยตำแหน่ง

คณะกรรมการอบรมประชาชนกลาง เรียกชื่อย่อว่า คณะกรรมการ อ.ป.ก. ประกอบด้วย ประธานและรองประธาน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 5 รูป ตามที่มหาเถรสมาคมจะได้แต่งตั้ง ขึ้น กับเจ้าคณะใหญ่ทุกหนเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง นอกจากนี้มหาเถรสมาคมจะได้เชิญผู้แทน กระทรวงทบวงกรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยอบรมตามที่เห็นสมควรเข้าร่วม เป็นกรรมการด้วย

2. ระบบการฝึกอบรม

การทำความเข้าใจกับคำว่าระบบการฝึกอบรม จำเป็นต้องแยกความหมายออกเป็น 2 ส่วน คือ ระบบ และการฝึกอบรม

ความหมายของระบบ

เซาเวเลิศ เลิศขโลฬาร (2536 : 2) กล่าวว่า ระบบเป็นหน่วยบูรณาภาพูรปรกรรมหรือนามธรรมประกอบด้วยหน่วยย่อย (องค์ประกอบหรือระบบย่อย) ที่เป็นอิสระแต่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยใหญ่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายระบบมีความสำคัญในการกำหนดสัดส่วนการดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดและมีการควบคุมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบมีหลายขอบข่ายและหลายระดับแต่มีองค์ประกอบสำคัญคือส่วนที่เป็นปัจจุบันนำเข้าส่วนที่เป็นกระบวนการส่วนที่เป็นผลลัพธ์และส่วนที่เป็นผลย้อนกลับเพื่อควบคุมและปรับปรุง

ประยัต จิระวรพงศ์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ระบบ(Systems) คือสิ่งประกอบด้วยหน่วยย่อยต่างๆ ที่มีการทำงานสัมพันธ์กันและขึ้นต่อกันและกัน เพื่อให้สิ่งนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ วิธีการเชิงระบบ(Systems Approach) จะเน้นความสำคัญของระบบใหญ่(Supra Systems) มากกว่าระบบย่อย(Sub-Systems) ที่อยู่ภายในนั้น และความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยๆ มีความสำคัญกว่าระบบย่อยเอง การศึกษาทฤษฎีระบบ จำเป็นต้องพยายามศึกษาภาพรวมทั้งระบบของสิ่งนั้น แล้วพยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของหน่วยย่อยหรือระบบย่อย และภารกิจของหน่วยย่อยนั้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520) กล่าวว่า ระบบเป็นผลรวมของหน่วยที่ทำงานเป็นอิสระจากกัน แต่มีปฏิสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การศึกษาก็เป็นระบบ ซึ่งมีหน่วยย่อยลงไปคือ การเรียน การสอน การจัดการบริเวณอาคาร สถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก ชุมชน และผู้เรียน

Banathy (1968) กล่าวว่า การรวมกันของส่วนประกอบซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งเสริมต่อกัน เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Johnson, Kast and Rosenzweig (1976) กล่าวว่า ส่วนประกอบที่ได้จัดไว้เป็นระเบียบเพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่วางไว้

โดยสรุปแล้วระบบหมายถึง หน่วยรวมที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆหรือองค์ประกอบที่เรียกว่าระบบย่อย ระบบย่อยเหล่านี้ต่างก็มีความสัมพันธ์กัน และทำหน้าที่ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความหมายของการฝึกอบรม

วิจิตร อวาระกุล (2537) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความถนัด ความรู้ทางธรรมชาติ ทักษะ หรือความชำนาญ ความสามารถของบุคคลให้มีเทคนิค วิชาการในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรเกิดพฤติกรรมใหม่ หรือเพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

สมชาติ กิจยรรยง (2537) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ และแลกเปลี่ยนทัศนคติตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งอาจเป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือในสถานที่ทำงานก็ได้

กรมการฝึกหัดครู (2536) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลให้เรียนรู้ และเข้าใจวิธีการใหม่ๆ ให้มีเจตคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน แต่การที่จะสอนให้บุคคลมีความรู้ได้อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับรูปแบบและวิธีการของการฝึกอบรม และการที่จะทราบว่าจะใช้รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเป็นสำคัญ

สุปราณี ศรีฉัตรวิมล (2524) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลอย่างหนึ่ง ที่สามารถช่วยให้องค์กรเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการบริหาร ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบุคคลเหล่านั้น ถือเป็นการบริหารอย่างหนึ่งที่กระทำเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน

อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2540) กล่าวว่า การฝึกอบรม(Training) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้บุคคลได้เพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเป็นการคาดหวังว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว จะสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที หรือมีพฤติกรรมในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการขององค์กร

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่เสริมสร้าง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ หรือ ความชำนาญ ในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ ทัศนคติตามความต้องการขององค์กร

ระบบการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ตั้งแต่ก่อนจัดฝึกอบรมจนถึงหลังการฝึกอบรม การวางแผนงานที่ดีจะช่วยให้ทุกฝ่ายทำงานในความรับผิดชอบของตนเองได้อย่างครบถ้วนและมีคุณภาพ ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาระหว่างการดำเนินงาน หรือถ้าจะเกิดปัญหาใดๆ ก็จะสามารถแก้ปัญหาได้เพราะได้มีการเตรียมรับกับปัญหาต่างๆ เหล่านี้ไว้ตั้งแต่ช่วงวางแผนงาน ด้วยเหตุนี้ในทุกครั้งก่อนจัดการฝึกอบรมจึงต้องมีการกำหนด ขั้นตอนการทำงาน ทั้งที่เป็นขั้นตอนหลักและขั้นตอนย่อย รวมทั้งลำดับขั้นตอนเหล่านี้เป็นกรอบการทำงานที่เป็นกระบวนการให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำให้การฝึกอบรมเป็นระบบที่สมบูรณ์ (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2540)

การออกแบบระบบการฝึกอบรมเป็นการวางแผนกำหนดองค์ประกอบที่เป็นขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม รวมทั้งเป็นการกำหนดความสัมพันธ์และวิถีของขั้นตอน เพื่อให้การฝึกอบรมนั้นสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรของหน่วยงานได้อย่างแท้จริง

ระบบการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยงานใช้อาจเป็นระบบการฝึกอบรมที่ผู้อื่นออกแบบไว้แล้ว และหน่วยงานนั้น พิจารณาเห็นว่าเหมาะสมกับตน ก็อาจนำมาใช้ได้ทันที หรือหน่วยงานอาจออกแบบระบบฝึกอบรม ที่เป็นของตนเองขึ้นใหม่ทั้งหมด แต่ไม่ว่าจะเป็นระบบการฝึกอบรมใด ระบบนั้นต้องทำให้การฝึกอบรมดำเนินไปได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทำให้หน่วยงานประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ

รูปแบบ

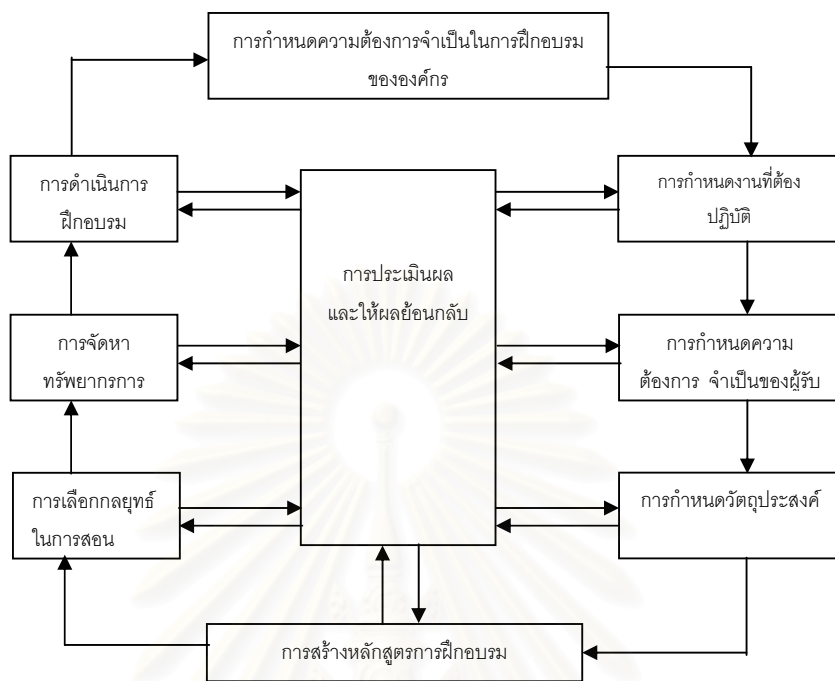
รูปแบบ (Model) คือ ผลผลิตที่ได้จากการออกแบบระบบต่างๆ นั้นเอง เช่น รูปแบบการฝึกอบรมหรือรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบหรือที่บางคนเรียกว่าแบบจำลอง จะแสดงถึงขั้นตอนการทำงานหรือองค์ประกอบของเรื่องนั้นๆ อย่างเป็นระเบียบเพื่อให้เข้าใจง่ายที่สุด รูปแบบการฝึกอบรม หรือรูปแบบการเรียนการสอนที่พบเห็นและใช้กันอยู่ทั่วไป มักออกแบบเป็นรูปแบบอนาล็อก (Analogue Models) แสดงด้วยแผนภูมิแบบผังงาน (Flowchart) ประกอบคำอธิบาย

แผนภูมิแบบผังงาน ที่แสดงกระบวนการของระบบ มักใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แทนองค์ประกอบและขั้นตอน ใช้เส้นโยงจากองค์ประกอบหนึ่งหรือขั้นตอนหนึ่งไปยังส่วนอื่นๆ โดยใช้หัวลูกศร หรือหมายเลข แสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนที่ของการดำเนินงาน รูปแบบการฝึกอบรม (Training Model)

จากการศึกษา รูปแบบการฝึกอบรม พบว่าในวงการฝึกอบรมนั้นมีรูปแบบการฝึกอบรมอยู่ 2 ประเภท คือ รูปแบบการฝึกอบรมทั่วไป และ รูปแบบการฝึกอบรมเฉพาะกรณี

1. รูปแบบการฝึกอบรมทั่วไป (Generic Training Models) หมายถึง รูปแบบการฝึกอบรมที่ใช้กับการฝึกอบรมทั้งหลายไม่มีการระบุว่าต้องใช้ในการฝึกอบรมประเภทใด ลักษณะใด โดยเฉพาะขึ้นอยู่กับผู้ใช้ที่ต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานของตนเอง รูปแบบการฝึกอบรมทั่วไปที่เป็นที่รู้จักในวงการฝึกอบรมและมีผู้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง เช่น The Critical Events Model ของ Leonard Nadler (ดูแผนภูมิที่ 1) รูปแบบการฝึกอบรมและการพัฒนาของ Williams Tracey (ดูแผนภูมิที่ 2) และรูปแบบ TPS ของ Richard A. Swanson (ดูแผนภูมิที่ 3)

2. รูปแบบการฝึกอบรมเฉพาะกรณี (Specific Training Models) หมายถึงรูปแบบการฝึกอบรมที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับการฝึกอบรมเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะโครงการ ดังนั้นผู้ใช้รูปแบบประเภทนี้จึงไม่กว้างขวางเท่ารูปแบบการฝึกอบรมทั่วไป กล่าวคือ ผู้สร้างมักเป็นผู้ใช้มากที่สุด หรือคนในวงการเดียวกันจึงจะเป็นผู้ใช้ ตัวอย่างรูปแบบการฝึกอบรมประเภทนี้เช่น รูปแบบการฝึกอบรมผู้ให้การศึกษาเรื่องโรคเอดส์ของดิเรก วีระภุช (ดูแผนภูมิที่ 4) รูปแบบการหาความต้องการจำเป็นในการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติของสุภารัฐ ผ่องพันธุ์งาม (ดูแผนภูมิที่ 5)

แผนภูมิที่ 1 แสดง “The Critical Events Model”

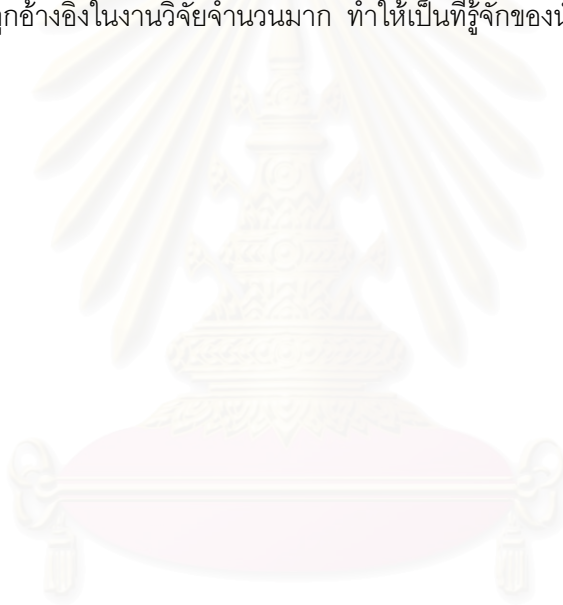
ขั้นตอนหลักของ The Critical Events Model ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมขององค์กร (Identify the Needs of the Organization)
2. การกำหนดงานที่ต้องปฏิบัติ (Specify Job Performance)
3. การกำหนดความต้องการจำเป็นของผู้รับการฝึกอบรม (Identify Learner Needs)
4. การพิจารณาวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (Determine Objectives)
5. การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม (Build Curriculum)
6. การเลือกกลยุทธ์ในการสอน (Select Instructional Strategies)
7. การจัดหาทรัพยากรการสอน (Obtain Instructional Resources)
8. การดำเนินการฝึกอบรม (Conduct Training)
9. การประเมินผลและให้ผลย้อนกลับ (Evaluation and Feedback)

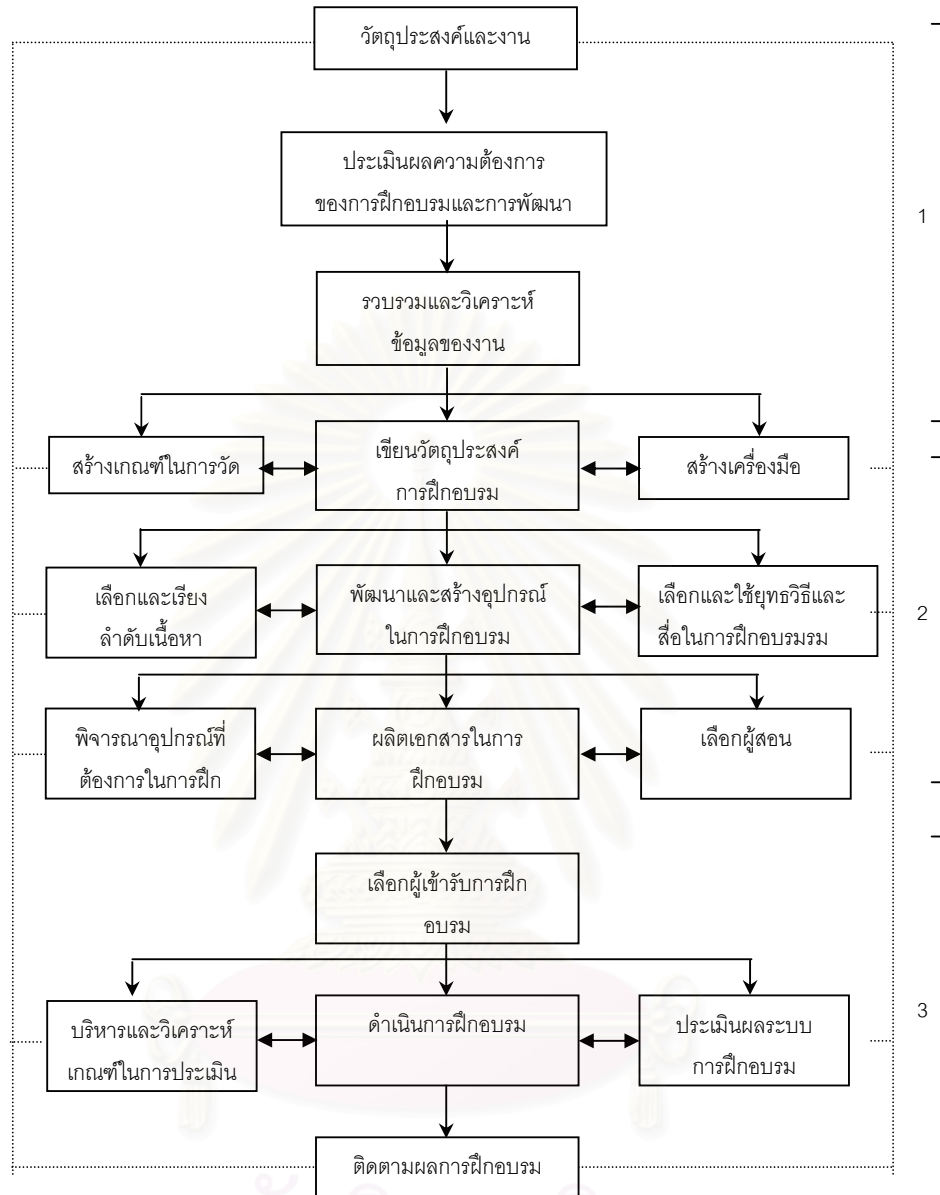
กระบวนการฝึกอบรมตามรูปแบบนี้เริ่มจากขั้นที่ 1 การกำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมขององค์กร แล้วจึงกำหนดงานที่ต้องปฏิบัติ กำหนดความต้องการจำเป็นของผู้รับการฝึกอบรม ตามลำดับไปจนถึงการดำเนินการฝึกอบรม ขณะที่ในทุกขั้นตอน (ยกเว้นการ

กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมขององค์กร) มีการประเมินผลและให้ผลย้อนกลับในลักษณะของสองทาง

The Critical Events Model ของ Leonard Nadler นี้เป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุดด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ ประการแรก รูปแบบนี้ประกอบด้วยขั้นตอนหลักที่จำเป็นสำหรับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน เป็นขั้นตอนที่จะขาดเสียไม่ได้ นักฝึกอบรมและผู้เกี่ยวข้องในโครงการต้องปฏิบัติตามขั้นตอนเหล่านี้ เมื่อปฏิบัติแล้วก็พบว่าเป็นรูปแบบที่รับประกันความสำเร็จของการฝึกอบรมได้จริง จึงเป็นที่นิยมใช้กันเรื่อยมา ประการที่สอง Leonard Nadelr เป็นศาสตราจารย์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในวงการฝึกอบรมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากที่สุดของประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยเกียรติคุณนี้เองจึงทำให้ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับของนักฝึกอบรมทั่วไปมากยิ่งขึ้น และประการสุดท้าย รูปแบบนี้ได้รับการเผยแพร่ในวารสารเอกสารและถูกอ้างอิงในงานวิจัยจำนวนมาก ทำให้เป็นที่รู้จักของนักฝึกอบรมทั่วไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

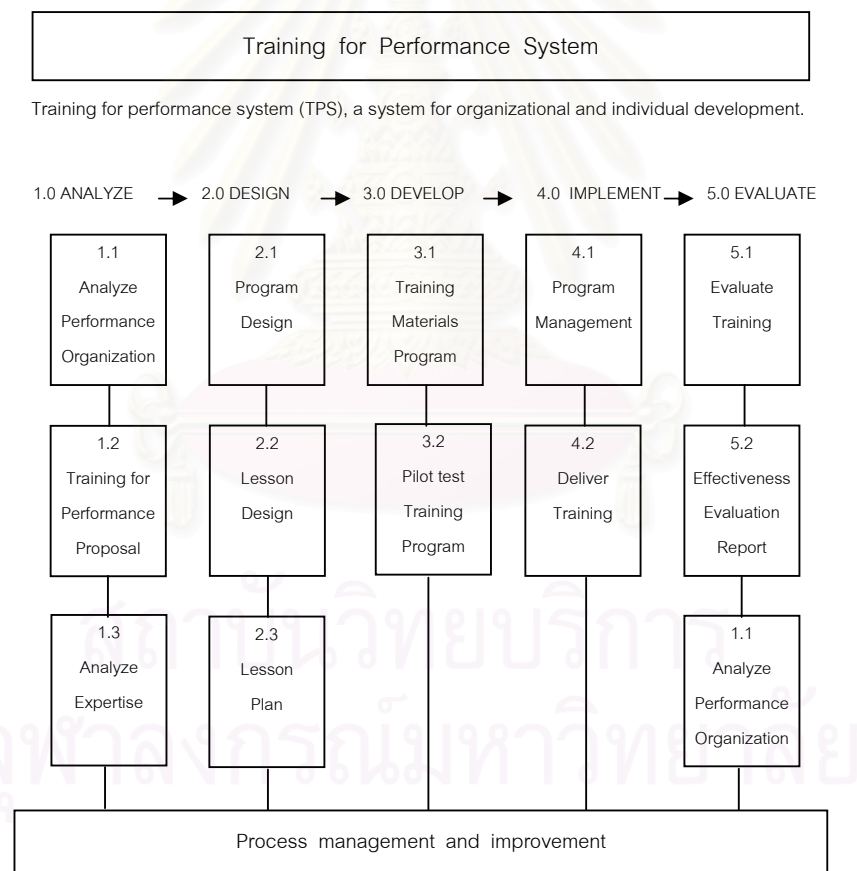
แผนภูมิที่ 2 แสดงรูปแบบการฝึกอบรมและการพัฒนาของ Tracey

ขั้นตอนหลักของรูปแบบการฝึกอบรมและการพัฒนาของ Tracey ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ

(1) การวิเคราะห์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การวิเคราะห์วัตถุประสงค์และงาน การประเมินความต้องการของการฝึกอบรมและการพัฒนา และการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของงาน

(2) การพัฒนา ประกอบด้วย 10 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การสร้างเกณฑ์ในการวัด การเขียนวัตถุประสงค์ การฝึกอบรม การสร้างเครื่องมือในการประเมิน การเลือกและเรียงลำดับเนื้อหา การพัฒนาและสร้างอุปกรณ์ในการฝึกอบรม การเลือกและใช้ยุทธวิธีและสื่อในการฝึกอบรม การพิจารณาอุปกรณ์ที่ต้องการในการฝึก การผลิตเอกสารในการฝึกอบรม การเลือกผู้สอน และการเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม

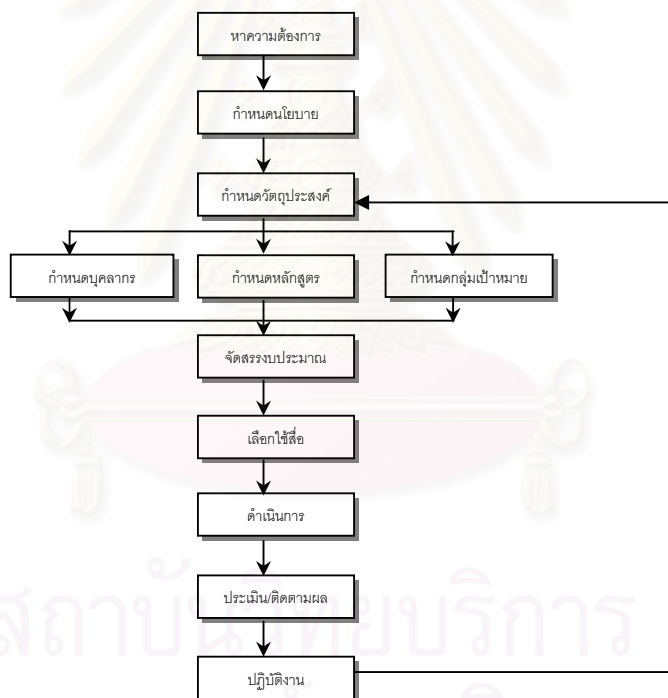
(3) การนำไปใช้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การบริหารและวิเคราะห์เกณฑ์ในการประเมิน การดำเนินการฝึกอบรม การประเมินผลระบบการฝึกอบรม และการติดตามผลการฝึกอบรม

แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการฝึกอบรมแบบ TPS

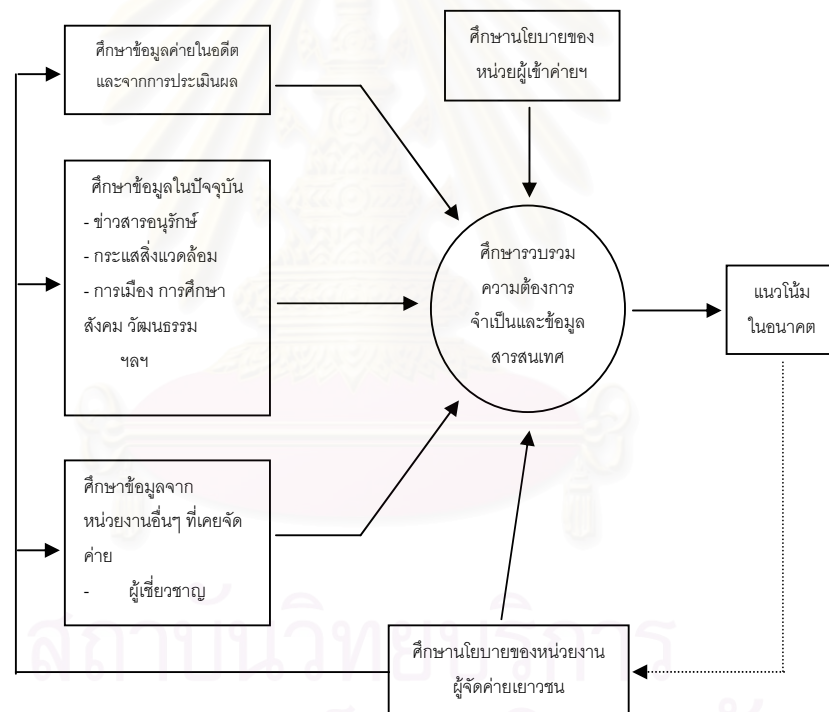
TPS ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลักได้แก่ (1) การวิเคราะห์ (2) การออกแบบ (3) การพัฒนา (4) การนำไปใช้ และ (5) การประเมินผล แต่ละขั้นตอนประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังนี้

1. การวิเคราะห์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์การปฏิบัติงาน
2. การออกแบบ ประกอบด้วย การออกแบบโครงการ การออกแบบแผนการสอน และการเขียนแผนการสอน
3. การพิจารณา ประกอบด้วย การพัฒนาวัสดุประกอบการฝึกอบรม และการทดลองโครงการฝึกอบรม
4. การนำไปใช้ ประกอบด้วย การจัดการและบริหารโครงการ และการจัดการฝึกอบรม
5. การประเมิน ประกอบด้วย การประเมินโครงการ การเขียนรายงานการประเมิน และการประเมินติดตามผล

แผนภูมิที่ 4 รูปแบบการฝึกอบรมผู้ให้การศึกษาเรื่องโรคเอดส์

รูปแบบการฝึกอบรมผู้ให้คำปรึกษาเรื่องโรคเอดส์ ประกอบด้วย 11 ขั้นตอน คือ การหาความต้องการจำเป็น การกำหนดนโยบาย การจัดบุคลากร การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินงาน การกำหนดเกณฑ์การเลือกใช้สื่อ การจัดหลักสูตร การจัดสรรงบประมาณ การประเมินและติดตามผล และการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรม รูปแบบมีขั้นตอนเรียงลำดับดังนี้ คือ การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม การกำหนดนโยบายการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ส่วน 3 ขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติพร้อมกันคือ การจัดบุคลากรการฝึกอบรม การกำหนดกลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรม การจัดหลักสูตรการฝึกอบรม แล้วจึงตามด้วยการจัดสรรงบประมาณการฝึกอบรม การกำหนดเกณฑ์การเลือกใช้สื่อการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม การประเมินและติดตามผลฝึกอบรม การปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรมและข้อมูลจากขั้นตอนสุดท้ายป้อนกลับเข้าสู่ระบบที่ขึ้นการหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

แผนภูมิที่ 5 รูปแบบการหาความต้องการจำเป็นในการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ

การหาความต้องการจำเป็นในการจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ แบ่งออกได้เป็น

1. ศึกษาจากข้อมูลในการจัดค่ายเยาวชนในอดีต และจากการประเมินผล
2. ศึกษาข้อมูลในปัจจุบัน
3. ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ที่มีประสบการณ์ในการจัดค่ายเยาวชน
4. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือวิทยากรที่มีประสบการณ์จัดค่ายเยาวชน
5. ศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้าค่าย
6. ศึกษานโยบายของหน่วยงานของผู้จัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย

เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (The Delphi Technique) เพิ่งมีการเปิดเผยเทคนิคนี้เป็นครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2505 (เกษม บุญอ่อน, 2522: 26) โดยนักวิจัยของบริษัทแรนด์ (The Rand Corporation) ชื่อ Olaf Helmer และ Norman Dalkey ได้พัฒนาเทคนิคเดลฟายขึ้นเพื่อใช้ในการถามและเก็บความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพยากรณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งได้เขียนบทความเรื่อง “An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Expert” ลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน ปีพุทธศักราช 2505 จึงนับว่าเป็นการเผยแพร่เทคนิคเดลฟายออกไปอย่างกว้างขวาง (Linstone & Turogg, 1975)

ในปัจจุบันเดลฟายเป็นเทคนิคการทำนายที่ได้รับความนิยมอย่างมากในเกือบทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การเมือง การทหาร เศรษฐกิจ การสาธารณสุข การศึกษา และด้านอื่นๆ นอกจากนี้เดลฟายจะเป็นเทคนิคการวิจัยและการคาดการณ์อนาคตแล้ว เดลฟายยังเป็นเทคนิคการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้รับข่าวสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน โดยไม่มีการเผชิญหน้ากันโดยตรงเช่นเดียวกับการระดมสมอง (Brain Storming) หรือการประชุมกลุ่มแบบอื่นๆ

เดลฟายรูปแบบเดิมมีลักษณะเฉพาะ ต่อมาภายหลังก็มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่หลักการและระเบียบวิธีใหญ่ๆ ยังคงเหมือนเดิม คือการรักษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ โดยการขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทำการคาดการณ์ว่าแนวโน้มหรือเหตุการณ์แต่ละอย่างจะเกิดขึ้นเมื่อใด หรือทำการคาดการณ์ว่าภายในเวลาที่กำหนดเช่นอีก 20 ปีข้างหน้าจะมีเหตุการณ์หรือแนวโน้มใดที่จะเกิดขึ้นบ้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์แล้วป้อนผลการวิเคราะห์ ซึ่งปกติจะอยู่ในรูปของสถิติง่าย ๆ กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาคำตอบเดิมของตนเองเทียบกับของกลุ่ม แล้วทำการคาดการณ์หรือตอบตามรูปแบบที่ผู้วิจัยกำหนดอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยก็จะนำคำตอบไปวิเคราะห์ใหม่ แล้วอาจป้อนข้อมูลที่ได้จากการ

วิเคราะห์กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง โดยปกติกระบวนการทำซ้ำ (Interactive Process) แบบนี้จะดำเนินต่อไปราวๆ 2 หรือ 3 รอบ หรือจนกว่าจะได้คำตอบที่เป็นฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จุดมุ่งหมายของการทำซ้ำดังกล่าวก็เพื่อที่จะกรอง (Refine) ความเชี่ยวชาญของกลุ่มผู้เชียวชาญนั่นเอง (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2530)

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย ปัจจุบันมีการวิจัยจำนวนมากที่ใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งนับเป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับคามนิยมจากผู้ทำการวิจัยเป็นอย่างมากอีกวิธีหนึ่ง และในส่วนของความหมายของเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟายนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ พอสรุปได้ดังนี้

Corria B. Anderson (1975: 121) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟาย คือ วิธีการระดมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่ม เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข และหาความเชื่อมั่นในการทำนายเกี่ยวกับอนาคต

ประยูร ศรีประสาธน์ (2523: 51-54) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายคือกระบวนการเสาะหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนเกี่ยวกับความเป็นไปในอนาคต ด้วยการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน เทคนิคนี้ไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้อื่นแต่ละคนมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนจะไม่ทราบว่ามีผู้ใดบ้างที่ได้รับการคัดเลือกเข้าอยู่ในโครงการ และจะไม่ทราบว่าผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละคนมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไร ผู้เข้าร่วมโครงการจะรู้เฉพาะคำตอบของตนเองเท่านั้น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2528) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายคือ ขบวนการที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับอนาคตจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยที่ผู้ทำการวิจัยไม่ต้องนัดสมาชิกในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มาประชุมพบปะกัน แต่ขอร้องสมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินปัญหาในรูปของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้ผู้ทำการวิจัยสามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด รวมทั้งยังประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย นอกจากนี้เทคนิคเดลฟายยังช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลทางความคิดเห็นของผู้อื่นหรือเสียงส่วนใหญ่

เทียนฉาย กิระนันท์ (2529) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคการวิเคราะห์อีกแบบหนึ่งที่ได้รับการประดิษฐ์และการพิจารณาขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์อีกแบบหนึ่ง ที่ได้รับการประดิษฐ์และการพิจารณาขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิจัยอนาคตโดยเฉพาะ อาจเรียกได้ว่า DT เป็นวิธีการที่ใช้สำหรับกำหนดโครงสร้างของกระบวนการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุผล

ในการพิจารณาปัญหาที่ซับซ้อนมากเกินไปที่คนใดคนหนึ่งจะสามารถวิเคราะห์ได้ดีถ้วนและรอบคอบ

ดิลก บุญเรืองรอด (2530) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการของการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่กระจัดกระจายกัน ให้สอดคล้องกันอย่างมีระบบ ซึ่งจะนำไปใช้ในการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ประเทือง เพ็ชรรัตน์ (2530) ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องราวในอนาคต ที่กระจัดกระจายกันให้สอดคล้องกันอย่างมีระบบ ซึ่งจะนำไปตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

เชษฐา เทียมเพชร (2534) ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการรวบรวมความคิดเห็นเชิงทำนาย หรือคาดการณ์ ของผู้เชี่ยวชาญต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยข้อมูลที่ได้นี้จะเป็นการคิดร่วมกันหรือสอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

Pill (1971) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการนำความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญมาใช้ประโยชน์อย่างมีระบบแบบแผน ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่กระจัดกระจายกันให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีส่วนร่วมกันให้ความคิดเห็นไม่ทราบว่ามีใครบ้างที่มีส่วนออกความคิดเห็น เป็นการจำกัดอิทธิพลของแต่ละคนที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของคนอื่นได้เป็นอย่างดี

Linstone & Turoff (1975) ให้นิยามของเทคนิคเดลฟายว่า เป็นวิธีการสำหรับการสื่อสารของกลุ่ม ให้แต่ละคนในกลุ่มได้เข้ามามีส่วนร่วมในปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Patrick R. Penland (1983) ให้ความหมายว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการของการเชิญกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาอย่างเป็นระบบ เพื่อสรุปข้อตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญต่อปัญหาเฉพาะเรื่องหรือเพื่อการทำนายโดยให้ความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการที่รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยไม่ทราบว่ามีใครบ้างที่มีส่วนออกความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ และไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลทางความคิดเห็นของผู้อื่นหรือเสียงส่วนใหญ่

กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการของการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย เริ่มจากการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อร่วมตอบแบบสอบถาม และเพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงและน่าเชื่อถือ

ถี่มากขึ้น จึงต้องถามย้ำและส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหลายรอบ โดยทั่วไปมักจะถามความคิดเห็น 3-4 รอบ คือ

รอบที่ 1 แบบสอบถามในรอบแรกมักจะเป็นคำถามปลายเปิดและเป็นการถามอย่างกว้างๆ เพื่อต้องการเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

รอบที่ 2 แบบสอบถามในรอบนี้จะพัฒนาจากคำตอบในแบบสอบถามในรอบแรก ผู้ทำการวิจัยจะรวบรวมความคิดเห็นที่ได้ทั้งหมดเข้าด้วยกันแล้วนำมาวิเคราะห์พิจารณา รวมทั้งตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก จากนั้นจะจัดสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ส่งกลับไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นอีกครั้ง แบบสอบถามในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนต้องลงมติจัดระดับความสำคัญของแต่ละข้อในรูปแบบของการให้เปอร์เซ็นต์ หรือแบบมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) รวมทั้งเขียนเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของแต่ละข้อลงในช่องว่างที่เว้นไว้ตอบท้ายประโยค นอกจากนี้หากมีคำถามข้อใดที่ไม่ชัดเจน หรือควรมีการแก้ไขสำนวน ผู้เชี่ยวชาญสามารถเขียนคำแนะนำลงไปช่องว่างดังกล่าวได้อีกด้วย

ในบางครั้ง ผู้ทำการวิจัยไม่ได้เริ่มต้นด้วยการส่งแบบสอบถามปลายเปิดเหมือนอย่างในรอบแรกในลักษณะคล้ายๆ กับแบบสอบถามรอบที่ 2 และสร้างคำถามเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังวิจัยขึ้นเอง แล้วจึงส่งไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอให้จัดระดับความสำคัญของแต่ละข้อ แบบสอบถามในลักษณะนี้ผู้ทำการวิจัยควรมีคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแบบสอบถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

รอบที่ 3 หลังจากได้รับแบบสอบถามรอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญคืนแล้ว ผู้ทำการวิจัยจะนำคำตอบแต่ละข้อคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Medial) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) แล้วสร้างแบบสอบถามใหม่โดยใช้ข้อความเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 2 เพียงแต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้ตอบท่านนั้นๆ ได้ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้วส่งกลับไปให้ผู้ตอบท่านนั้นๆ อีกครั้ง จุดประสงค์ของแบบสอบถามรอบนี้ เพื่อให้ผู้ตอบได้เห็นความแตกต่างของคำตอบเดิมของตัวเอง มัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบจากกลุ่มผู้ตอบทั้งหมด แล้วพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่งว่าต้องการยืนยันคำตอบเดิมหรือต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หากต้องการยืนยันคำตอบเดิมก็ได้รับการขอร้องให้เขียนเหตุผลสั้นๆ ลงตอนท้ายของแต่ละข้อด้วย การส่งแบบสอบถามในรอบนี้นั้นจะจัดส่งไปให้กับผู้ที่ตอบและส่งคืนแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้วเท่านั้น

รอบที่ 4 ผู้ทำการวิจัยจะทำตามขั้นตอนเดียวกับรอบที่ 3 คือ คำนวณหาค่ามัธยฐานค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากคำตอบที่ได้มาใหม่ แล้วใส่ลงในแบบสอบถามที่มีรูปและเนื้อหาเช่นเดียวกับฉบับในรอบที่ 3 รวมทั้งใส่ตำแหน่งของผู้ตอบท่านนั้นๆ ในฉบับที่ 3 ด้วย จากนั้นส่งไปให้ผู้ตอบพิจารณาทบทวนคำตอบอีกครั้ง

โดยทั่วไป มักจะตัดการส่งแบบสอบถามในรอบที่ 4 แล้วใช้ผลที่ได้ในรอบที่ 3 พิจารณาเสนอผลการวิจัย เพราะความคิดเห็นในรอบที่ 3 และรอบที่ 4 มีความแตกต่างกันน้อยมาก

ปัญหาและลักษณะที่ควรใช้เทคนิคเดลฟาย

โดยทั่วไปผู้ทำการวิจัยจะตัดสินใจใช้เทคนิคนี้เมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาทั่วไปที่จะทำการวิจัยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จากกรรวบรวบการตัดสินใจแบบอัตวิสัย (Subjective Judgments) จากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ
2. ปัญหาที่จะทำการวิจัยต้องการความคิดเห็นหลายๆ ด้านจากประสบการณ์หรือความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ
3. ผู้ทำการวิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้ในแต่ละคนมีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินใจปัญหานั้น ๆ
4. การพบปะเพื่อนัดประชุมของกลุ่มเป็นการไม่สะดวก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์หรือเสียค่าใช้จ่ายและเวลามากเกินไป
5. เมื่อไม่ต้องการเปิดเผยรายชื่อบุคคลในกลุ่ม เพราะความคิดเห็นของคนในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่วิจัยอาจมีความขัดแย้งอย่างมาก

ปัจจัยที่ทำให้เทคนิคเดลฟายใช้ได้ผลสมบูรณ์

1. เวลา ผู้ทำการวิจัยควรมีเวลามากเพียงพอ โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 2 เดือนจึงจะเสร็จสิ้นขบวนการ อย่างไรก็ตามอาจใช้เวลาช้าหรือเร็วกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะส่งแบบสอบถามแต่ละรอบคืนมาช้าหรือเร็วเพียงใด
2. ผู้เชี่ยวชาญ ในการเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญนั้น ผู้ทำการวิจัยควรคำนึงถึง
 - ก. ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกผู้มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในสาขานั้นๆ อย่างแท้จริง ไม่ควรเลือกโดยอาศัยความคุ้นเคยหรือการติดต่อได้ง่าย
 - ข. ความร่วมมือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกผู้ที่มีความเต็มใจ ตั้งใจและมั่นใจในการให้ความร่วมมือกับการงานวิจัยโดยตลอด รวมทั้งยินยอมสละอีกด้วย
 - ค. จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกให้มีจำนวนมาเพียงพอเพื่อจะได้ความคิดเห็นใหม่ และได้คำตอบที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปไม่มีข้อกำหนดตายตัว ว่าควรมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญกี่คน นักวิจัยบางคนให้ความเห็นว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 10 ถึง 15 คน ในกลุ่มเดียวกันก็มากเพียงพอแล้ว ส่วน Thomas T. Macmillan ได้เสนอว่าหากมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน

มากกว่า 17 คนขึ้นไป อัตราความคลาดเคลื่อนจะยิ่งลดน้อยลงมาก ดังนั้น จำนวนผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ควรน้อยกว่า 17 คน (อ้างถึงใน ดนัย เทียนพุดมิ, 2537)

3. แบบสอบถาม ควรเขียนให้ชัดเจน สละสลวย ง่ายแก่การอ่านและเข้าใจ นอกจากนี้ การเว้นระยะในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละรอบไม่ควรให้ห่างเกินไป เพราะอาจมีผลให้ผู้ตอบลืมเหตุผลที่เลือกหรือตอบในรอบที่ผ่านมาได้

4. ผู้ทำการวิจัย ผู้วิจัยต้องมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาคำตอบและให้ความสำคัญในคำตอบที่ได้รับอย่างเสมอกันทุกข้อโดยไม่มีความลำเอียง แม้ว่าในข้อนั้นๆ จะมีบางคนไม่ตอบก็ตาม ทั้งยังควรมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างดีในการดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการการวิจัยแบบเดลฟายด้วย

จุดเด่นของเทคนิคเดลฟาย

1. เป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นโดยไม่ต้องมีการพบปะประชุมกัน ซึ่งเป็น การทวนเวลาและค่าใช้จ่ายอย่างมาก
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะ
 - ก. เป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นอย่างแท้จริง
 - ข. ได้มาจากการย้ำถามหลายรอบ จึงเป็นคำตอบที่ได้กลั่นกรองมาอย่างรอบคอบ
 - ค. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และอิสระ ไม่ได้ตก อยู่ภายใต้อิทธิพลทางความคิดหรืออำนาจเสียงส่วนใหญ่ เพราะผู้เชี่ยวชาญ เหล่านั้นจะไม่ทราบว่ามีใครอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญบ้าง และไม่ทราบด้วยว่าแต่ละ คนมีความคิดเห็นอย่างไร
3. ผู้ทำการวิจัยสามารถระดมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้โดยไม่จำกัด ทั้งใน เรื่องจำนวนผู้เชี่ยวชาญ สภาพภูมิศาสตร์ หรือเวลา
4. เป็นเทคนิคที่มีขั้นตอนการดำเนินการไม่ยากนัก และได้ผลอย่างรวดเร็วมี ประสิทธิภาพ
5. ผู้ทำการวิจัยสามารถทราบลำดับความสำคัญของข้อมูล และเหตุผลในการตอบ รวมทั้งความสอดคล้องในเรื่องความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี

จุดด้อยของเทคนิคเดลฟาย

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกอาจมิใช่เป็นผู้ที่มีความสามารถหรือเชี่ยวชาญในสาขา นั้นอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความเชื่อมั่นได้
2. ผู้เชี่ยวชาญอาจไม่เต็มใจให้ความร่วมมือในการวิจัยอย่างแท้จริงโดยตลอด

3. ผู้ทำการวิจัยอาจขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบที่ได้ในแต่ละรอบ

4. แบบสอบถามที่ส่งไปอาจเกิดสูญหายระหว่างทาง หรือได้รับคำตอบกลับมาไม่ครบในแต่ละรอบ

เทคนิคเดลฟายมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย แต่หากผู้ใช้เทคนิคเดลฟายสามารถควบคุมหรือแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากจุดด้อยได้ เทคนิคเดลฟายก็มีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัยเรื่อง “การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยฝึกอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ” เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในเขตหนเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ปรากฏว่ามีผู้ทำวิจัยไว้น้อยมาก เท่าที่พบมีเพียงดังนี้คือ

จำนง หนูนิล (2534) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเกี่ยวกับสภาพการบริหารและปัญหาในการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการปฏิบัติหน้าที่บริหารงานกันอยู่ในระดับน้อย ในด้านการประเมินความต้องการ ด้านการจัดองค์การบริหารงานด้านการวางแผนและด้านการลงมือปฏิบัติงาน และมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่การบริหารในระดับน้อยที่สุดในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

สำนักศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม (2540) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ประจำปี 2540 จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานของหน่วย อ.ป.ต. ได้จัดกิจกรรมทั้ง 8 ด้าน ตามที่มหาเถรสมาคมกำหนดมีการจัดกิจกรรมมากที่สุดและค่อนข้างมากใน 3 ด้านได้แก่ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม รองลงมาได้แก่ด้านสาธารณสงเคราะห์และด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม (2) หน่วย อ.ป.ต. มีความจำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่นและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่การปฏิบัติงานยังไม่มี การวางแผนงานโครงการไว้อย่างชัดเจนและยังขาดคู่มือตลอดจนแนวทางในการจัดกิจกรรม ส่วนงบประมาณที่ได้รับอุดหนุนจากกรมการศาสนาไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ต้องขอรับบริจาคจากหน่วยงานอื่นๆ ผลจากการจัดการอบรมประชาชนทำให้ประชาชนมีการ

ดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้ชุมชนอยู่รวมกันได้อย่างสันติสุข (3) ประชาชนต้องการให้หน่วย อ.ป.ต. จัดกิจกรรมทั้ง 8 ด้านต่อไป เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม ด้านสาธารณสงเคราะห์ ด้านสามัคคีธรรม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสันติสุข ด้านสัมมาชีพ ด้านศึกษาสงเคราะห์ และด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

กล้า ทองขาว (2543) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ผลการวิจัยพบว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลประสบปัญหาในทุกด้านในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร บุคลากร วิทยากรขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

จากการได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ สรุปได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจะเป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และการประเมินหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยดังกล่าวและนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย เพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์เหนือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษา สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำ ตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และ (2) การนำ เสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้วิจัยขอแนะนำวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอน ตามลักษณะของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 การศึกษา สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำ ตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ คือ คณะกรรมการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์หนเหนือ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เขตการปกครองของคณะสงฆ์หนเหนือ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด 16 จังหวัดได้แก่ นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ ตาก ลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรม ประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ได้แก่

1. คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 75 คน ประกอบด้วย ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 25 คน และกรรมการ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 50 คน
2. ประชาชนในตำบลที่มีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 250 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างดังนี้

สุ่มจังหวัดจาก 4 ภาคของการปกครองคณะสงฆ์ ภาคละ 1 จังหวัด ด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก ได้ 4 จังหวัด คือ

ภาค 4	ได้แก่	จังหวัดนครสวรรค์
ภาค 5	ได้แก่	จังหวัดพิษณุโลก
ภาค 6	ได้แก่	จังหวัดเชียงราย
ภาค 7	ได้แก่	จังหวัดลำพูน

จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มีขนาดพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้ โดยการใช้ตาราง กำหนดขนาดตัวอย่าง Taro Yamane ซึ่งกำหนดว่า ขนาดกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากไม่สามารถระบุได้ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 คิดความคลาดเคลื่อนได้ 4% ได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 325 คน และสุ่มตัวอย่าง 20% จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 65 คน ดังรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์

ภาค / จังหวัด	ประชากร (หน่วย)	กลุ่มตัวอย่าง (หน่วย)	แบบสอบถาม		สัมภาษณ์	
			กรรมการ	ประชาชน	กรรมการ	ประชาชน
ภาค 4 (นครสวรรค์)	325	7	21	70	12	6
ภาค 5 (พิษณุโลก)	230	5	15	50	8	5
ภาค 6 (เชียงราย)	366	8	24	80	14	7
ภาค 7 (ลำพูน)	246	5	15	50	8	5
รวม	1,167	25	75	250	42	23

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (1) แบบสอบถาม สำหรับกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และ (2) แบบสอบถาม สำหรับประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

1. แบบสอบถาม สำหรับกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ความต้องการและปัญหาของการอบรมประชาชน ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามหลัก คือ ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม งบประมาณการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม วิทยากรฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม เทคนิคการฝึกอบรมและขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 58 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการฝึกอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 11 ข้อ

2. แบบสอบถาม สำหรับประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

ประกอบด้วยแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ความต้องการและปัญหาของการอบรมประชาชน จำนวน 46 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการฝึกอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบเพื่อกำหนดโครงสร้างของระบบการฝึกอบรม ตามทฤษฎี หลักการของระบบการฝึกอบรม วิเคราะห์และสังเคราะห์ระบบการฝึกอบรม

2. ตรวจสอบความครอบคลุม เหมาะสม ความสำคัญของระบบการฝึกอบรมที่สร้างขึ้น

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจแก้ไขด้านเนื้อหาและภาษา
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการฝึกอบรมและผู้เกี่ยวข้องกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5 ท่าน ตรวจแบบสอบถามด้านเนื้อหาและภาษา
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับกรรมการและประชาชนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 หน่วย หน่วยละ 15 คน รวมจำนวน 75 คน (รายชื่อหน่วยอยู่ในภาคผนวก ข)
6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการศึกษา สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำตำบลของกรรมการและประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 จังหวัด รวมจำนวนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 25 หน่วย โดยผู้วิจัยทำการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองทั้ง 4 จังหวัด และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกไปพร้อมกับการแจกแบบสอบถามด้วย ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 3 เดือน โดยเริ่มจากเดือนธันวาคม พ.ศ. 2542 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ความต้องการและปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัย วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

ตอนที่ 2 การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของ คณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นเพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมประชาชน ประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม และเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับหน่วย อบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการฝึกอบรม
2. เป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

ผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักฝึกอบรมจำนวน 5 คน และเลือกผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ ฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5 คน แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 คน เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ จนได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 23 คน ที่เข้าร่วมเสนอแนวทางการ พัฒนาระบบการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาระบบการฝึกอบรมประชาชนสำหรับหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยแบบสอบถามที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักการ ของเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ ดังนี้

แบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับขั้นตอนของระบบการฝึกอบรม สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยข้อคำถามทั้งหมด สร้างจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากแบบสอบถามรอบที่ 1

แบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เหมือนกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 ทุกประการ พร้อมทั้งมีการระบุค่ามัธยฐานของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และเครื่องหมายแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบ ไว้ในรอบที่ 2 ของแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบตนเองอีกครั้ง หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบตามผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็นของกรรมการและประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ เกี่ยวกับสภาพ ความต้องการและปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิด
2. นำร่างแบบสอบถามรอบที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการฝึกอบรม และผู้เกี่ยวข้องกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความครอบคลุมด้านเนื้อหา ก่อนนำไปทดลองใช้
3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา แล้วไปทดลองใช้กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับข้อคำถามและรูปแบบของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขด้านสำนวนภาษา แล้วนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 23 คน
5. นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
6. นำแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทั้ง 21 คน โดยจัดลำดับความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล พร้อมแสดงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วใช้เป็นแบบสอบถามรอบที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ ในรอบแรกผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 23 คน และเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับกลับคืน จำนวน 21 คน โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน คือในเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ.2543
2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม ของเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายในรอบที่ 2 ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ด้วยตนเอง พร้อมรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ด้วยตนเองและรับคืนด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ประมาณ 1 เดือน คือ เดือน มกราคม พ.ศ.2544

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้คือ

1. ข้อมูลรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบของคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาจัดเป็นข้อย่อย ถ้าข้อใดผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันมากกว่าร้อยละ 60 จึงนำมาสร้างเป็นข้อคำถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ข้อมูลรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เป็นเกณฑ์ในการสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และนำค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่ได้แสดงในแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นอีกครั้ง โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการคำนวณ

3. ข้อมูลรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบของตนเองว่า เห็นด้วยกับความคิดเห็นค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ถ้าไม่เห็นด้วยให้อธิบายเหตุผล หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อีกครั้งด้วยโปรแกรม Microsoft Excel แล้วจึงนำผลที่ได้มาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาระบบการฝึกอบรมประชาชนประจำตำบล โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาข้อความ ดังนี้

เกณฑ์ในการพิจารณาค่ามัธยฐาน

ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 4.50 หรือมากกว่า	หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 3.50-4.49	หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 2.50-3.49	หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.50-2.49	หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อความนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่ามัธยฐานมีค่าเท่ากับ 1.00-1.49	หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าวิธีการนั้นมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์กำหนด ดังนี้

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 0.01 - 0.99 หมายความว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันสูงมาก

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.00 - 1.99 หมายความว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันสูง

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 2.00 - 2.99 หมายความว่า คำตอบมีความสอดคล้องกันต่ำ

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป หมายความว่า คำตอบไม่มีความสอดคล้องกัน

คำตอบในรอบสุดท้ายที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่ามัธยฐาน 4.5 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกันของคำตอบสูงถึงสูงมาก (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5) นำมาสังเคราะห์กับข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งได้สอบถามความคิดเห็นของกรรมการและประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาระบบการฝึกอบรมประชาชนสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ส่วนคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าความเหมาะสมตั้งแต่เหมาะสมมากถึงไม่เหมาะสม (ค่ามัธยฐานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.5) และค่าความสอดคล้องของคำตอบต่ำถึงไม่มีความสอดคล้องกับ (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.5 ขึ้นไป) ไม่นำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

การรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย ซึ่งได้แก่ระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินการรับรองระบบเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนตรวจและรับรองระบบที่ได้สร้างขึ้น แล้วผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรับรองระบบมาปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของระบบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับ หน่วยอบรมประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประจำตำบล ของ คณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของคณะกรรมการหน่วยหน่วยอบรมประจำตำบล จำแนกตามเพศ อายุ สถานะ วุฒิการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง การเข้าประชุม (N=70)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	59	84.3
หญิง	11	15.7
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	4	5.7
31 – 45 ปี	24	34.3
46 – 60 ปี	30	42.9
61 ปีขึ้นไป	12	17.1
สถานะ		
บรรพชิต	48	68.6
คฤหัสถ์	22	31.4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถม	19	27.1
มัธยม	26	37.1
อนุปริญญา	15	21.4
ปริญญาตรี	9	12.9
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.4
อาชีพ		
แพทย์ประจำตำบล	4	5.7
ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	22	31.4
ครู	5	7.1
อื่นๆ	39	55.7
ตำแหน่ง		
ประธาน	25	35.7
รองประธาน	17	24.3
กรรมการ	28	40.0
การเข้าร่วมประชุม		
เคย	60	85.7
ไม่เคย	10	14.3

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นชายมากกว่าหญิง คิดเป็นร้อยละ 84.3 มีอายุระหว่าง 46 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีสถานภาพเป็นบรรพชิต คิดเป็นร้อยละ 68.6 มีวุฒิการศึกษามัธยม คิดเป็นร้อยละ 37.1 มีอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 55.7 มีตำแหน่งในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็น กรรมการ คิดเป็นร้อยละ 40 และเคยเข้าร่วมประชุม คิดเป็นร้อยละ 85.7

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของประชาชนในหน่วยหน่วยอบรมประจำตำบล จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ การเข้าฝึกอบรม (N=200)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	86	43.0
หญิง	114	57.0
อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	22	11.0
16 – 30 ปี	36	18.0
31 – 45 ปี	33	16.5
46 – 60 ปี	60	30.0
61 ปีขึ้นไป	49	24.5
วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	85	42.5
มัธยมศึกษา	66	33.0
อนุปริญญา	18	9.0
ปริญญาตรี	31	15.5
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
อาชีพ		
ทำนา/สวน/ไร่	96	48.0
ค้าขาย	42	21.0
รับราชการ	37	18.5
อื่นๆ	25	12.5
การฝึกอบรม		
เคย	189	94.5
ไม่เคย	11	5.5

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นร้อยละ 57 มีอายุระหว่าง 46 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีอาชีพทำนา/สวน/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48 และเคยเข้าร่วมฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 94.5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน
ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม (N=270)

สภาพและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เคยได้ยินข้อความ “เป็นหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนเพื่อที่จะช่วยตัวเองได้ตามสมควรแก่สภาพ”	207	76.7
2. ควรมีการกำหนด/เขียนจุดมุ่งหมายของฝึกอบรมอย่างชัดเจน	264	97.8
3. ควรมีการกำหนด/เขียนการตั้งความปรารถนาเพื่อให้หน่วยบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย	261	96.7
4. ควรสามารถทำให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้และได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการตามสภาพท้องถิ่นของตน	221	81.9
5. ควรจะสามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ ประชาชนไม่ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย	157	58.1
6. ควรจะเป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและพระสงฆ์ในตำบล	255	94.4
5. ควรจะเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและท้องถิ่น	190	70.4
6. ควรจะเป็นศูนย์กลางของประชาชนในตำบลเพื่อป้องกันผู้ไม่ประสงค์ดีมาก่อนความสงบของชุมชน	163	60.4

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม ควรมีการกำหนด/เขียนจุดมุ่งหมายของฝึกอบรมอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ควรมีการกำหนด/เขียนการตั้งความปรารถนาเพื่อให้หน่วยบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย คิดเป็นร้อยละ 96.7 และ ควรจะเป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและพระสงฆ์ในตำบล คิดเป็นร้อยละ 94.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (N=270)

สภาพ และความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน / ชุมชน	250	92.6
2. ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน	254	94.1
3. ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกัน	248	91.9
4. ต้องช่วยกันกำจัดปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสามัคคีของชุมชน	253	93.7
5. ควรมีการกำหนด/เขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรมไว้อย่างชัดเจน กะทัดรัด	227	84.1
6. ควรมีการกำหนด/เขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยภาษาที่เข้าใจ ง่าย	240	88.9
7. วัตถุประสงค์การฝึกอบรมต้องสามารถวัดและประเมินผลได้	189	70.0

จากตารางที่ 6 พบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คิดเป็นร้อยละ 94.1 ต้องช่วยกันกำจัดปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสามัคคีของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 93.7 และต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน / ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 92.6

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน
หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม (N=270)

สภาพ และความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ศีลธรรมและวัฒนธรรม		
เคยจัดเป็นประจำ	193	71.5
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	162	60.0
2. สุขภาพอนามัย		
เคยจัดเป็นประจำ	140	51.9
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	198	73.3
3. สัมมาชีพ		
เคยจัดเป็นประจำ	129	47.8
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	180	66.7
4. สันติสุข		
เคยจัดเป็นประจำ	135	50.0
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	175	64.8
5. ศึกษาสงเคราะห์		
เคยจัดเป็นประจำ	207	64.8
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	223	82.6
6. สาธารณสงเคราะห์		
เคยจัดเป็นประจำ	181	67.0
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	198	73.3
7. กตัญญูกตเวทิตาธรรม		
เคยจัดเป็นประจำ	236	87.4
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	210	77.8
8. สามัคคีธรรม		
เคยจัดเป็นประจำ	113	41.9
เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น	184	68.1

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
9. ควรมีบทบาทในการจัดฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว	190	70.4
10. การอบรมประชาชนควรมีวิทยากร กรรมการหน่วยและประชาชนในชุมชน ช่วยกันกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมแต่ละครั้งด้วย	210	77.8

จากตารางที่ 7 พบว่า ด้านหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
 เคยจัดเป็นประจำ คือ **กัตัญญุกตเวทีตาธรรม** คิดเป็นร้อยละ 87.4 **ศีลธรรมและ
 วัฒนธรรม** คิดเป็นร้อยละ 71.5 และ **สาธารณสุขสงเคราะห์** คิดเป็นร้อยละ 67.0
 เพิ่มการฝึกอบรม ส่งเสริมโครงการให้มากขึ้น คือ **ศึกษาสงเคราะห์** คิดเป็นร้อยละ 82.6
กัตัญญุกตเวทีตาธรรม คิดเป็นร้อยละ 77.8 และ **สาธารณสุขสงเคราะห์** คิดเป็นร้อยละ 73.3

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน
 งบประมาณการฝึกอบรม (N=270)

สภาพและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางราชการด้วย	224	83.0
2. สามารถจัดทำโครงการเพื่อหางบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมประชาชนได้	230	85.2
3. ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่าๆกันทุกหน่วย	107	39.6
4. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการจัดการฝึกอบรมประชาชน	73	27.0
5. ควรได้รับสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชนด้วย	216	80.0

จากตารางที่ 8 พบว่า ด้านงบประมาณการฝึกอบรม สามารถจัดทำโครงการเพื่อหา
 งบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมประชาชนได้ คิดเป็นร้อยละ 85.2 ควรได้รับงบประมาณ
 สนับสนุนจากทางราชการด้วย คิดเป็นร้อยละ 83.0 และควรได้รับสนับสนุนงบประมาณจาก
 ภาคเอกชนด้วย คิดเป็นร้อยละ 80.0

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน
ระยะเวลาการฝึกอบรม (N=270)

สภาพและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการแจ้งกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมให้ทราบล่วงหน้า	180	66.7
2. การอบรมประชาชนต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการประกอบ อาชีพหลัก	225	83.3
3. ควรอบรมประชาชนในช่วงวันหยุดหรือช่วงหยุดเทศกาล	231	85.6
4. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรม ประชาชนแต่ละโครงการ	197	73.0

จากตารางที่ 9 พบว่า ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม ควรอบรมประชาชนในช่วงวันหยุด
หรือช่วงหยุดเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 85.6 การอบรมประชาชนต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวาง
การประกอบอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 83.3 และประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลา
ของการฝึกอบรมประชาชนแต่ละโครงการ คิดเป็นร้อยละ 73.0

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน
วิทยากร (N=270)

สภาพ และความต้อต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีอิสระในการเลือกบุคคลที่มีความสามารถตามความต้องการของชุมชน มาเป็นวิทยากร	241	89.3
2. วิทยากรของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแบ่งเป็นวิทยากร อำนวยการ วิทยากรวิชาการ วิทยากรนันทนาการ วิทยากรพี่เลี้ยง	0	0
3. วิทยากรต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการฝึกอบรม	270	100
4. ควรมีวิทยากรประจำหน่วย	210	77.8

จากตารางที่ 10 พบว่า ด้านวิทยากร วิทยากรต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการ
ฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 100 มีอิสระในการเลือกบุคคลที่มีความสามารถตามความต้องการของชุมชน
มาเป็นวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 89.3 และควรมีวิทยากรประจำหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.8

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม (N=270)

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งตามความเหมาะสมของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง	221	81.9
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเป็นประชาชนในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่	257	95.2

จากตารางที่ 11 พบว่า ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเป็นประชาชนในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ คิดเป็นร้อยละ 95.2 และ ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งตามความเหมาะสมของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้านสถานที่ (N=270)

สภาพและความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานที่ ที่ใช้ในการฝึกอบรมทุกครั้งควรอยู่ในวัดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน	269	99.6
2. ควรมีอาคารเฉพาะที่สามารถใช้ในการฝึกอบรมได้ เช่น ห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อย ห้องอาหาร ห้องน้ำ	210	77.8
3. ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับเครื่องมือต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือสื่อสาร	268	99.3
4. ควรเป็นสถานที่ ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถเดินทางไปมาสะดวก	270	100
5. ควรมีบรรยากาศที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวน	270	100
6. ควรมีสวัสดิการด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ	270	100
7. เป็นสถานที่ ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น	270	100

จากตารางที่ 12 พบว่า ด้านสถานที่ ควรเป็นสถานที่ ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถเดินทางไปมาสะดวก ควรมีบรรยากาศที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวน ควรมีสวัสดิการด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ และเป็นสถานที่ ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละแสดงคะแนนสภาพและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างด้าน
เทคนิคการฝึกอบรม (N=270)

สภาพ และความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรใช้การอบรมประชาชน การอบรมทั่วไป การอบรมเฉพาะกรณี และการอบรมเฉพาะบุคคล	175	64.8
2. เทคนิคที่เคยใช้		
การบรรยาย	269	99.6
การสาธิต	178	65.3
3. เทคนิคที่ต้องการให้ใช้ในการฝึกอบรม		
การบรรยาย	227	84.1
การอภิปราย	180	66.6
การสาธิต	218	80.7
การสอนงาน	165	61.1
การระดมสมอง	192	71.1
การประชุมกลุ่มย่อย	174	64.4
การแสดงบทบาทสมมติ	176	65.2
ทัศนศึกษา	209	77.4

จากตารางที่ 13 พบว่า

เทคนิคที่เคยใช้

การบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 99.6 การสาธิต คิดเป็นร้อยละ 65.9

เทคนิคที่ต้องการให้ใช้ในการฝึกอบรม

การบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 84.1 การสาธิต คิดเป็นร้อยละ 80.7 และทัศนศึกษา คิดเป็น
ร้อยละ 77.4

ตอนที่ 2

ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ปรัชญา ปณิธาน นโยบายการฝึกอบรม

ตารางที่ 14 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านปรัชญา

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับของความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1	1.1	4.55	1.05	มาก	สอดคล้อง
2	1.2	3.65	1.61	มาก	ไม่สอดคล้อง
3	1.3	4.63	1.18	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	1.4	3.44	1.59	ปานกลาง	สอดคล้อง
5	1.5	3.44	1.32	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 14 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับปรัชญา 2 ข้อ จาก 7 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 1 ข้อ เห็นด้วยมาก 1 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรใช้เป็นรายละเอียดและเห็นด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 1.3 มุ่งอบรมประชาชนในเขตตำบลนั้นๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตั้งอยู่ในศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้จริง รู้เท่าทันและเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคมโลก

ข้อความที่ผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรใช้เป็นรายละเอียดและเห็นด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 1.1 มุ่งพัฒนาประชาชนให้เป็นผู้มีความรู้และคุณธรรมช่วยกันสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างมีความสุข

ตารางที่ 15 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับปณิธาน

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
6	2.1	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	2.2	4.55	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	2.3	3.96	0.92	มาก	สอดคล้อง
9	2.4	3.33	1.38	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง
10	2.5	3.08	1.90	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง

จากตารางที่ 15 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
ปณิธาน 3 ข้อ จาก 5 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 2 ข้อ เห็นด้วยมาก 1 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรรู้ใช้เป็นรายละเอียดและเห็น
ด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 2.1 ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนา
ตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

ข้อ 2.2 เพื่อให้ อ.ป.ต. เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่าง วัด บ้านและหน่วยราชการ ใน
การพัฒนาท้องถิ่น

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรรู้ใช้เป็นรายละเอียดและเห็น
ด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 2.3 เพื่อให้ประชาชนได้รับการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมเข้าใจและ
ปฏิบัติตามหลักของพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 16 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับนโยบายการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับของความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
11	3.1	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
12	3.2	3.96	0.92	มาก	สอดคล้อง
13	3.3	4.55	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
14	3.4	4.69	0.99	มากที่สุด	สอดคล้อง
15	3.5	4.44	1.11	มาก	สอดคล้อง
16	3.6	4.92	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
17	3.7	4.69	0.94	มากที่สุด	สอดคล้อง
18	3.8	4.75	0.88	มากที่สุด	สอดคล้อง
19	3.9	4.83	0.67	มากที่สุด	สอดคล้อง
20	3.10	4.80	0.78	มากที่สุด	สอดคล้อง
21	3.11	3.63	1.19	มาก	สอดคล้อง
22	3.12	4.23	0.92	มาก	สอดคล้อง
23	3.13	4.33	1.17	มาก	สอดคล้อง
24	3.14	4.55	1.12	มากที่สุด	สอดคล้อง
25	3.15	4.35	1.09	มาก	สอดคล้อง
26	3.16	4.22	1.20	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 16 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับนโยบาย 16 ข้อ จาก 16 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 9 ข้อ เห็นด้วยมาก 7 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรใช้เป็นรายละเอียดและเห็นด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 3.1 ส่งเสริมโครงการฝึกอบรมที่เป็นผลมาจากความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการนำทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิทยาการภายในท้องถิ่น สร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อ 3.3 ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.เป็นศูนย์กลางประสานระหว่าง วัด บ้าน ราชการ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

ข้อ 3.4 ต้องกำหนดพื้นที่ กลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมาย โครงการจะฝึกอบรม ระยะเวลา จำนวนครั้งที่จัดฝึกอบรมให้ชัดเจน

ข้อ 3.6 ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

ข้อ 3.7 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมและโครงการต่างๆ ให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ

ข้อ 3.8 ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.เป็นอุทยานการศึกษา เป็นศูนย์กลางบริการ สาธิต การเรียนรู้ และเผยแพร่ ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษาสงเคราะห์ ฝึกอาชีพ แก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน

ข้อ 3.9 ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ข้อ 3.10 ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.ในจังหวัดใช้ระบบเครือข่ายองค์กร ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แลกเปลี่ยนความคิด ทักษะการต่างๆซึ่งกันและกัน

ข้อ 3.14 ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิด เป็นทำเป็น และนำกลับไปใช้ได้จริง

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรใช้เป็นรายละเอียดและเห็นด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมาก คือ

ข้อ 3.2 จัดการฝึกอบรมให้กับประชาชนอย่างครบถ้วนทั้ง 8 หัวข้อ

ข้อ 3.5 ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผล การฝึกอบรม

ข้อ 3.11 เสริมสร้างและพัฒนาความรู้แก่บุคลากรของหน่วย อ.ป.ต. อันได้แก่ ประธาน กรรมการ เลขานุการ และวิทยากร ให้ทันสมัยอยู่เสมอและไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อ 3.12 มีการพัฒนาหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อ 3.13 เน้นการฝึกอบรมที่พัฒนาด้านจิตใจ โดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก เพื่อให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

ข้อ 3.15 ส่งเสริมให้มีการจัดหา คัดเลือก หรือผลิตวิทยากร ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่แท้จริง มีทักษะในการถ่ายทอด อธิบาย สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ในการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี

ข้อ 3.16 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ส่งให้กับผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป อย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์การฝึกอบรม

ตารางที่ 17 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของรายละเอียดของ
วัตถุประสงค์การฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
27	4.1	4.80	0.78	มากที่สุด	สอดคล้อง
28	4.2	3.78	1.03	มาก	สอดคล้อง
29	4.3	3.80	0.78	มาก	สอดคล้อง
30	4.4	4.25	1.25	มาก	สอดคล้อง
31	4.5	4.84	0.66	มากที่สุด	สอดคล้อง
32	4.6	4.04	0.88	มาก	สอดคล้อง
33	4.7	4.75	0.98	มากที่สุด	สอดคล้อง
34	4.8	4.75	0.88	มากที่สุด	สอดคล้อง
35	4.9	4.09	1.01	มาก	สอดคล้อง
36	4.10	3.80	0.78	มาก	สอดคล้อง
37	4.11	4.63	0.98	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 17 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์การฝึกอบรม 11 ข้อ จาก 11 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 5 ข้อ เห็นด้วยมาก 6 ข้อ ดัง
มีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรใช้เป็นรายละเอียดและเห็น
ด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 4.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสร้างสรรค์ รักษา สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อ
ส่วนรวม เกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันนวยความสุขให้กันและกัน

ข้อ 4.5 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับอาชีพ และพัฒนาอาชีพ
ของตนให้มีรายได้มั่นคง

ข้อ 4.7 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสได้รับการศึกษาตามภูมิปัญญาของตน

ข้อ 4.8 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนให้เจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน

ข้อ 4.11 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีศรัทธายึดมั่นและปฏิบัติตามคำสอนตามหลัก พระพุทธศาสนา

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรใช้เป็นรายละเอียดและเห็น ด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมาก คือ

ข้อ 4.2 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันกำจัดปัญหาที่เป็นภัยต่อส่วนรวม เป็นภัยต่อ การเกิดกูดซึ่งกันและกัน และเป็นภัยต่อความสงบสุขของกันและกัน

ข้อ 4.3 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ในการดำรงชีวิต

ข้อ 4.4 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี

ข้อ 4.6 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อชุมชนของตนเอง

ข้อ 4.9 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อ 4.10 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนในชุมชนเห็นคุณค่า ของความเป็นคนดีมีศีลธรรม ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรและโครงการ

ตารางที่ 18 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของรายละเอียดของ

ความเหมาะสมของหัวข้ออบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
38	5.1	4.98	0.52	มากที่สุด	สอดคล้อง
39	5.2	4.95	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
40	5.3	4.71	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
41	5.4	4.69	0.94	มากที่สุด	สอดคล้อง
42	5.5	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
43	5.6	4.63	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
44	5.7	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
45	5.8	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 18 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับความเหมาะสมของหัวข้ออบรม 8 ข้อ จาก 8 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 8 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าควรรใช้เป็นรายละเอียดและเห็นด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 5.1 ศีลธรรมและวัฒนธรรม

ข้อ 5.2 สุขภาพอนามัย

ข้อ 5.3 สัมมาชีพ

ข้อ 5.4 สันติสุข

ข้อ 5.5 ศึกษาสงเคราะห์

ข้อ 5.6 สาธารณสงเคราะห์

ข้อ 5.7 กตัญญูทเวทิตาธรรม

ข้อ 5.8 สามัคคีธรรม

ตารางที่ 19 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ หัวข้ออบรมที่ควรเน้น

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับของความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
46	6.1	4.73	1.02	มากที่สุด	สอดคล้อง
47	6.1	4.33	1.17	มาก	สอดคล้อง
48	6.3	4.27	1.05	มาก	สอดคล้อง
49	6.4	4.18	1.05	มาก	สอดคล้อง
50	6.5	4.71	0.90	มากที่สุด	สอดคล้อง
51	6.5	4.13	0.94	มาก	สอดคล้อง
52	6.7	4.96	0.99	มากที่สุด	สอดคล้อง
53	6.8	4.38	0.98	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 19 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับความเหมาะสมของหัวข้ออบรม 8 ข้อ จาก 8 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 3 ข้อ เห็นด้วยมาก 5 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรรู้ใช้เป็นรายละเอียดและเห็น
ด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 6.1 ศีลธรรมและวัฒนธรรม

ข้อ 6.5 ศึกษาสงเคราะห์

ข้อ 6.7 กตัญญูทเวทิตาธรรม

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรรู้ใช้เป็นรายละเอียดและเห็น
ด้วยกับรายละเอียดของขั้นตอนนั้นมากที่สุด คือ

ข้อ 6.2 สุขภาพอนามัย

ข้อ 6.3 สัมมาชีพ

ข้อ 6.4 สันติสุข

ข้อ 6.6 สาธารณสงเคราะห์

ข้อ 6.8 สามัคคีธรรม

ตารางที่ 20 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการกำหนดโครงการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
54	7.1	4.69	1.15	มากที่สุด	สอดคล้อง
55	7.2	3.96	0.75	มาก	สอดคล้อง
56	7.3	4.19	1.31	มาก	สอดคล้อง
57	7.4	3.00	1.23	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 20 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับวิธี
กำหนดโครงการฝึกอบรม 4 ข้อ จาก 4 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 1 ข้อ เห็นด้วยมาก 2 ข้อ เห็น
ด้วยปานกลาง 1 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับวิธีกำหนดโครงการ
ฝึกอบรม คือ

ข้อ 7.1 จากการสำรวจความต้องการของประชาชนโดยตรง

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับวิธีกำหนดโครงการ
ฝึกอบรม คือ

ข้อ 7.2 จากการประชุมคณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต.

ข้อ 7.3 จากผลการประเมินโครงการที่ผ่านมา

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับวิธีกำหนดโครงการ
ฝึกอบรม คือ

ข้อ 7.4 จากผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไป

ตารางที่ 21 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีหาความต้องการโครงการฝึกอบรมจากประชาชน

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
58	8.1	4.30	1.08	มาก	สอดคล้อง
59	8.2	4.00	0.71	มาก	สอดคล้อง
60	8.3	4.00	0.95	มาก	สอดคล้อง
61	8.4	3.04	0.77	ปานกลาง	สอดคล้อง
62	8.5	4.15	1.13	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับวิธีหา
ความต้องการโครงการฝึกอบรมจากประชาชน 5 ข้อ จาก 5 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมาก 4 ข้อ เห็นด้วย
ปานกลาง 1 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับวิธีหาความต้องการ
โครงการฝึกอบรมจากประชาชน คือ

ข้อ 8.1 ใช้แบบสอบถาม

ข้อ 8.2 จัดเวทีประชาคม

ข้อ 8.3 สอบถามจากผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชน

ข้อ 8.5 จัดทำฐานข้อมูลระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับวิธีหาความต้องการ
โครงการฝึกอบรมจากประชาชน คือ

ข้อ 8.4 ศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ

ตารางที่ 22 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
63	9.1.1	4.27	1.05	มาก	สอดคล้อง
64	9.1.2	4.80	0.80	มากที่สุด	สอดคล้อง
65	9.1.3	4.15	1.13	มาก	สอดคล้อง
66	9.1.4	4.00	0.95	มาก	สอดคล้อง
67	9.1.5	4.30	1.08	มาก	สอดคล้อง
68	9.1.6	3.04	0.77	ปานกลาง	สอดคล้อง
69	9.1.7	4.00	0.71	มาก	สอดคล้อง
70	9.1.8	4.00	0.71	มาก	สอดคล้อง
71	9.1.9	3.90	1.07	มาก	สอดคล้อง
72	9.1.10	4.20	1.09	มาก	สอดคล้อง
73	9.1.11	3.94	0.77	มาก	สอดคล้อง
74	9.2.1	4.14	0.98	มาก	สอดคล้อง
75	9.2.2	4.07	1.62	มาก	ไม่สอดคล้อง
76	9.2.3	4.00	1.42	มาก	สอดคล้อง
77	9.2.4	4.17	1.71	มาก	ไม่สอดคล้อง
78	9.2.5	3.58	1.48	มาก	สอดคล้อง
79	9.2.6	4.00	1.28	มาก	สอดคล้อง
80	9.3.1	3.65	1.21	มาก	สอดคล้อง
81	9.3.2	3.67	1.17	มาก	สอดคล้อง
82	9.3.3	4.11	0.75	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
83	9.4.1	4.30	1.08	มาก	สอดคล้อง
84	9.4.2	4.11	0.75	มาก	สอดคล้อง
85	9.4.3	4.29	0.99	มาก	สอดคล้อง
86	9.4.4	3.75	1.59	มาก	ไม่สอดคล้อง
87	9.5.1	3.29	1.20	ปานกลาง	สอดคล้อง
88	9.5.2	4.84	0.66	มากที่สุด	สอดคล้อง
89	9.5.3	4.09	1.01	มาก	สอดคล้อง
90	9.5.4	3.94	1.28	มาก	สอดคล้อง
91	9.5.5	3.58	1.48	มาก	สอดคล้อง
92	9.6.1	3.56	1.19	มาก	สอดคล้อง
93	9.6.2	4.40	1.04	มาก	สอดคล้อง
94	9.7.1	3.71	1.36	มาก	สอดคล้อง
95	9.7.2	4.29	1.38	มาก	สอดคล้อง
96	9.7.3	4.84	0.66	มากที่สุด	สอดคล้อง
97	9.8.1	4.25	1.25	มาก	สอดคล้อง
98	9.8.2	4.13	1.26	มาก	สอดคล้อง
99	9.8.3	2.92	1.70	น้อย	ไม่สอดคล้อง
100	9.8.4	3.31	1.25	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 22 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
โครงการฝึกอบรม 34 ข้อ จาก 38 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 3 ข้อ เห็นด้วยมาก 32 ข้อ เห็นด้วย
ปานกลาง 3 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม
คือ

ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ข้อ 9.1.2 เผยแพร่ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เอกลักษณ์ การละเล่น อันดี
งาม ของภาคเหนือ ให้คงไว้

ด้านศึกษาสงเคราะห์

ข้อ 9.5.2 ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม

ข้อ 9.7.3 กิจกรรมวันสงกรานต์ วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ

ข้อความที่ผู้เกี่ยวข้องชาวมืดมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม คือ

ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ข้อ 9.1.1 เลิกอบายมุขทุกประเภท ให้รู้จักรักษาศีลฟังธรรม

ข้อ 9.1.3 กิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา

ข้อ 9.1.4 เเบญจศีล

ข้อ 9.1.5 เเบญจธรรม

ข้อ 9.1.7 การบรรพชาสามเณร

ข้อ 9.1.8 การบวชศีลจาริณี

ข้อ 9.1.9 การอบรมธรรมจาริกเด็ก “ค่ายคุณธรรม”

ข้อ 9.1.10 กิจกรรมพรรษาสัมพันธ์

ข้อ 9.1.11 การอบรมศีลธรรมแก่ศรัทธาประชาชน ทุกวันพระ

ด้านสุขภาพอนามัย

ข้อ 9.2.1 การป้องกัน รักษาโรค ที่เกิดขึ้นบ่อยกับประชาชนในท้องถิ่น

ข้อ 9.2.3 จัดตั้งลานเกสซ์ทานสถาน(ผู้ยาสาธารณะ)

ข้อ 9.2.5 ด้านยาบ้า ยาเสพติด การส่งตัวผู้ติดยาเสพติดเข้าศูนย์บำบัด

ข้อ 9.2.6 ลานวัด ลานกีฬา ลานใจ

ด้านสัมมาชีพ

ข้อ 9.3.1 หลักธรรม ทิฐุธรรมประโยชน์ (ขยันหา รักษาดี กัลยาณมิตร เลี้ยงชีพเหมาะสม)

ข้อ 9.3.2 คุณธรรมจริยธรรมประกอบอาชีพ

ข้อ 9.3.3 ส่งเสริมวิชาชีพต่างๆ เช่น ก่อสร้างตึก โรงเพาะเห็ด สวนผลไม้ ลำไยกระป๋อง

สับประสมกระป๋อง

ด้านสันติสุข

ข้อ 9.4.1 การเสี่ยสละ มีความสามัคคี ใช้คนเป็นรั้วอภัยทาน

ข้อ 9.4.2 หลักโลกธรรม (หิริโอตตัปปะ)

ข้อ 9.4.3 กฎหมายชาวบ้าน

ด้านศึกษาสงเคราะห์

ข้อ 9.5.3 มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจน

ข้อ 9.5.4 โครงการอาหารกลางวัน

ข้อ 9.5.5 ให้การศึกษาคนด้อยโอกาส

ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์

ข้อ 9.6.1 ดูแลรักษาสภาพแวดล้อม

ข้อ 9.6.2 บำรุงรักษาสาธารณสุขสมบัติประจำหมู่บ้าน

ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม

ข้อ 9.7.1 กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ต่อประเทศชาติ

ข้อ 9.7.2 กตัญญูรู้คุณ กตัญญูตอบแทนคุณ

ด้านสามัคคีธรรม

ข้อ 9.8.1 ร่วมพัฒนา วัด บ้าน โรงเรียน (บวร)

ข้อ 9.8.2 อปริหานิยธรรม 7 (ประชุมพร้อมเพียง ช่วยกันทำกิจการ เอาใจใส่ เชื้อพียงซึ่งกัน
และกัน อดกลั้น ยินดี เอาใจใส่ในสมาคม)

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม

คือ

ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ข้อ 9.1.6 อบรมศีลธรรมในสถานบันการศึกษา

ด้านศึกษาสงเคราะห์

ข้อ 9.5.1 ศูนย์เด็กอ่อนก่อนประถม

ด้านสามัคคีธรรม

ข้อ 9.8.4 กองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งบประมาณการฝึกอบรม

ตารางที่ 23 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณ

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
101	10.1	3.91	0.90	มาก	สอดคล้อง
102	10.2	4.50	1.13	มากที่สุด	สอดคล้อง
103	10.3	2.81	1.36	ปานกลาง	สอดคล้อง
104	10.4	3.05	0.99	ปานกลาง	สอดคล้อง
105	10.5	3.85	1.14	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 23 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
งบประมาณการฝึกอบรม 5 ข้อ จาก 5 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 1 ข้อ เห็นด้วยมาก 2 ข้อ เห็น
ด้วยปานกลาง 2 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับงบประมาณการ
ฝึกอบรม คือ

ข้อ 10.2 องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.)

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับงบประมาณการฝึกอบรม
คือ

ข้อ 10.1 กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 10.5 หน่วยงานอื่น เอกชน ผู้มีจิตศรัทธาบริจาค

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับงบประมาณการ
ฝึกอบรม คือ

ข้อ 10.3 คณะสงฆ์หนเหนือ

ข้อ 10.4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 24 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีจัดการงบประมาณ

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับของความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
106	11.1	3.88	0.77	มาก	สอดคล้อง
107	11.2	4.06	1.26	มาก	สอดคล้อง
108	11.3	4.00	0.13	มาก	สอดคล้อง
109	11.4	4.13	1.19	มาก	สอดคล้อง
110	11.5	4.48	0.66	มากที่สุด	สอดคล้อง
111	11.6	2.58	1.94	น้อย	ไม่สอดคล้อง
112	11.7	4.35	1.03	มาก	สอดคล้อง
113	11.8	3.20	1.65	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง

จากตารางที่ 24 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับวิธีจัดการงบประมาณการฝึกอบรม 6 ข้อ จาก 8 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 1 ข้อ เห็นด้วยมาก 5 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับวิธีจัดการงบประมาณการฝึกอบรม คือ

ข้อ 11.5 เน้นโครงการฝึกอบรมที่ไม่ต้องใช้ค่าใช้จ่าย โดยใช้หลัก “งานแลกเงิน” เช่น อบรมศีลธรรมในวันพระ

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับวิธีจัดการงบประมาณการฝึกอบรม คือ

ข้อ 11.1 ประชุมวางแผน กำหนดโครงการฝึกอบรม ในระยะเวลา 1 ปี กำหนดงบประมาณ แต่ละโครงการเขียนโครงการฝึกอบรมเสนอของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมเรื่องนั้นๆ

ข้อ 11.2 หากโครงการไม่ได้รับการสนับสนุน หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ต้องให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการอบรม

ข้อ 11.3 หากโครงการได้รับการสนับสนุนเพียงพอ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ข้อ 11.4 โครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการไม่ควรให้ค่าใช้จ่ายสูงเกินไป โดยชักจูงให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือโครงการ ด้านแรงงาน หรือให้ยืมวัสดุอุปกรณ์เป็นต้น

ข้อ 11.7 อาจมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้าหน่วย อ.ป.ต. เช่น ทอดผ้าป่า งานประจำปี

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ตารางที่ 25 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระยะเวลาในการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับของความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
114	12.1.1	3.78	1.19	มาก	สอดคล้อง
115	12.1.2	4.81	0.82	มากที่สุด	สอดคล้อง
116	12.1.3	3.29	1.28	ปานกลาง	สอดคล้อง
117	12.1.4	3.13	1.00	ปานกลาง	สอดคล้อง
118	12.2.1	4.10	0.80	มาก	สอดคล้อง
119	12.2.2	2.25	1.51	น้อย	ไม่สอดคล้อง
120	12.2.3	1.50	1.83	น้อย	ไม่สอดคล้อง
121	12.3.1	3.60	1.43	มาก	สอดคล้อง
122	12.3.2	4.20	1.09	มาก	สอดคล้อง
123	12.3.3	4.28	1.15	มาก	สอดคล้อง
124	12.3.4	4.50	1.06	มาก	สอดคล้อง
125	12.3.5	2.58	1.94	น้อย	ไม่สอดคล้อง
126	12.3.6	3.33	1.34	ปานกลาง	สอดคล้อง
127	12.4.1	3.78	1.19	มาก	สอดคล้อง
128	12.4.2	4.10	0.80	มาก	สอดคล้อง
129	12.4.3	3.60	1.43	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 25 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับระยะเวลาการฝึกอบรม 13 ข้อ จาก 16 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 1 ข้อ เห็นด้วยมาก 9 ข้อ เห็นด้วยปานกลาง 3 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด ระยะเวลาการฝึกอบรม คือ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมประชาชน

12.1.2 ควรฝึกอบรม 2 วัน

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก ด้านระยะเวลาการฝึกอบรม คือ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมประชาชน

12.1.1 ควรฝึกอบรม 2 วัน 1 คืน

ช่วงเวลาใดของวันที่เหมาะสม

12.2.1 เข้า ถึง กลางวัน

ช่วงเวลาใดของปีที่มีความเหมาะสม

12.3.1 ช่วงเข้าพรรษา

12.3.2 หลังรับกฐิน

12.3.3 ฤดูร้อน

12.3.4 ฤดูหนาว

12.4.1 แต่ละโครงการฝึกอบรมต้องมีการกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมที่ต่างกันไป ตามความเหมาะสม และความต้องการของประชาชน

12.4.2 ควรมีกระบวนการสอบถามความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละโครงการฝึกอบรม ว่าต้องการฝึกอบรมในเวลาไหน ช่วงไหน แล้วนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดระยะเวลาต่อไป

12.4.3 เน้นระยะเวลาที่ไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการประกอบอาชีพของประชาชน

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับระยะเวลาการฝึกอบรม คือ

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมประชาชน

12.1.3 ควรฝึกอบรม 1 วัน

12.1.4 ควรฝึกอบรม 2 วัน 2 คืน

ช่วงเวลาใดของปีที่มีความเหมาะสม

12.3.6 ตลอดทั้งปี ช่วงเวลาไหนก็ได้

วิทยาการฝึกอบรม

ตารางที่ 26 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิทยาการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
130	13.1.1	4.80	0.80	มากที่สุด	สอดคล้อง
131	13.1.2	4.71	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
132	13.1.3	4.63	1.19	มากที่สุด	สอดคล้อง
133	13.1.4	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
134	13.1.5	3.78	1.25	มาก	สอดคล้อง
135	13.1.6	4.05	1.10	มาก	สอดคล้อง
136	13.1.7	4.11	1.22	มาก	สอดคล้อง
137	13.1.8	4.95	0.55	มาก	สอดคล้อง
138	13.1.9	3.13	1.16	ปานกลาง	สอดคล้อง
139	13.1.10	4.15	1.13	มาก	สอดคล้อง
140	13.1.11	3.82	1.05	มาก	สอดคล้อง
141	13.1.12	3.35	1.43	ปานกลาง	สอดคล้อง
142	13.1.13	4.98	0.52	มากที่สุด	สอดคล้อง
143	13.1.14	3.04	0.75	ปานกลาง	สอดคล้อง
144	13.1.15	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
145	13.1.16	4.63	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
146	13.1.17	3.29	1.2	ปานกลาง	สอดคล้อง
147	13.1.18	3.79	1.02	มาก	สอดคล้อง
148	13.1.19	4.22	1.20	มาก	สอดคล้อง
149	13.2.1	4.69	0.94	มากที่สุด	สอดคล้อง
150	13.2.2	3.13	0.7	ปานกลาง	สอดคล้อง
151	13.2.3	4.36	1.03	มาก	สอดคล้อง
152	13.2.4	3.79	1.02	มาก	สอดคล้อง
153	13.2.5	3.18	1.09	ปานกลาง	สอดคล้อง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
154	13.2.6	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
155	13.3.1	4.27	1.11	มาก	สอดคล้อง
156	13.3.2	4.18	1.05	มาก	สอดคล้อง
157	13.3.3	4.27	1.05	มาก	สอดคล้อง
158	13.3.4	3.00	1.23	ปานกลาง	สอดคล้อง
159	13.3.5	4.33	1.17	มาก	สอดคล้อง
160	13.3.6	4.69	0.99	มากที่สุด	สอดคล้อง
161	13.3.7	4.00	0.69	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 26 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
วิทยากรฝึกอบรม 32 ข้อ จาก 32 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 10 ข้อ เห็นด้วยมาก 15 ข้อ เห็นด้วย
ปานกลาง 7 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับวิทยากรฝึกอบรม คือ

คุณสมบัติและลักษณะของวิทยากร

ข้อ 13.1.1 ควรมีความรู้ความ เข้าใจ เชี่ยวชาญเนื้อหาเรื่องที่จะฝึกอบรมเป็นอย่างดี

ข้อ 13.1.2 ควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี

ข้อ 13.1.3 ควรเป็นผู้มีการสื่อสารดี

ข้อ 13.1.4 ควรเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อ 13.1.13 ควรเป็นผู้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง

ข้อ 13.1.15 ควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

ข้อ 13.1.16 ควรเป็นคนตรงต่อเวลา

คุณสมบัติและลักษณะพิเศษเฉพาะ ในบางตำบล

ข้อ 13.2.1 ควรเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารเป็นภาษาถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

ข้อ 13.2.6 ควรเป็นผู้มีประสบการณ์อย่างแท้จริง

ข้อ 13.3.6 เปิดโอกาส และเน้นการใช้วิทยากรในชุมชนท้องถิ่น

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับวิทยากรฝึกอบรม คือ

คุณสมบัติและลักษณะของวิทยากร

ข้อ 13.1.5 ควรเป็นผู้มีระดับถือศาสนาพุทธ

ข้อ 13.1.6 ควรมีสุภาพดีทั้งกายและใจ

ข้อ 13.1.7 ควรเป็นผู้สุภาพอ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง

ข้อ 13.1.8 ควรเป็นผู้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

ข้อ 13.1.10 ควรเป็นคนอดทน ไม่น้อยใจง่าย

ข้อ 13.1.11 ควรมีความคิดตรงต่อตรง สุขุมรอบคอบ

ข้อ 13.1.18 ควรมีความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ข้อ 13.1.19 ควรเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์

คุณสมบัติและลักษณะพิเศษเฉพาะ ในบางตำบล

ข้อ 13.2.3 ควรเป็นผู้มีกิริยาอ่อนน้อม

ข้อ 13.2.4 ควรเป็นผู้รู้จักตีความ

ข้อ 13.3.1 บางกรณีอาจใช้ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง มาเป็นวิทยากรพิเศษ

ข้อ 13.3.2 บางโครงการควรใช้ผู้มีความสามารถในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรพิเศษ

ข้อ 13.3.3 กรมการศาสนา หรือ อ.ป.ก.ควรรวบรวมทำบัญชีรายชื่อวิทยากร ผู้มีความชำนาญเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จัดทำเป็นทำเนียบวิทยากร เพื่อเป็นฐานข้อมูลด้านวิทยากรให้กับหน่วย อ.ป.ต.

ข้อ 13.3.5 ควรมีค่าตอบแทนให้กับวิทยากรในแต่ละโครงการ

ข้อ 13.3.7 อาจประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมนั้นๆ ให้คัดเลือก ส่งวิทยากรมาให้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับวิทยากรฝึกอบรม คือ

คุณสมบัติและลักษณะของวิทยากร

ข้อ 13.1.9 ควรมีวุฒิภาวะ อายุ และอารมณ์หนักแน่น

ข้อ 13.1.12 ควรมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ข้อ 13.1.14 ควรเป็นผู้รู้นโยบายของคณะสงฆ์เกี่ยวกับหน่วย อ.ป.ต.

ข้อ 13.1.17 ควรเป็นบรรพชิต

คุณสมบัติและลักษณะพิเศษเฉพาะ ในบางตำบล

ข้อ 13.2.2 ควรเป็นผู้มีอุคมการณ์

ข้อ 13.2.5 ควรเป็นบรรพชิต

ข้อ 13.3.4 วิทยากรควรมีส่วนในการกำหนดระยะเวลาของโครงการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 27 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้เข้ารับการการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
162	14.1.1	4.27	1.05	มาก	สอดคล้อง
163	14.1.2	4.15	1.13	มาก	สอดคล้อง
164	14.1.3	4.30	1.08	มาก	สอดคล้อง
165	14.2.1	4.00	0.71	มาก	สอดคล้อง
166	14.2.2	4.00	0.71	มาก	สอดคล้อง
167	14.2.3	3.90	1.07	มาก	สอดคล้อง
168	14.2.4	4.20	1.09	มาก	สอดคล้อง
169	14.2.5	3.94	0.77	มาก	สอดคล้อง
170	14.2.6	4.14	0.98	มาก	สอดคล้อง
171	14.3.1	3.14	1.02	ปานกลาง	สอดคล้อง
172	14.3.2	4.00	1.42	มาก	สอดคล้อง
173	14.3.3	3.58	1.48	มาก	สอดคล้อง
174	14.3.4	3.19	1.36	ปานกลาง	สอดคล้อง
175	14.3.5	3.09	0.90	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 27 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม 14 ข้อ จาก 14 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมาก 11 ข้อ เห็นด้วยปานกลาง 3 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ

ข้อ 14.1.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของหน่วย
อ.ป.ต.นั้นๆ

ข้อ 14.1.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละโครงการต้องเป็นไปตามที่แต่โครงการกำหนดไว้
เพื่อประสิทธิภาพในการการฝึกอบรม

ข้อ 14.1.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย
ในทุกๆทาง เช่น ที่หน่วย อ.ป.ต. ศาลาวัด หอกระจายข่าว เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อ 14.2.1 ควรเป็นไปตามที่โครงการระบุไว้

ข้อ 14.2.2 ควรเป็นผู้ที่มีความตั้งใจ สนใจอย่างแท้จริง

ข้อ 14.2.3 ควรเป็นผู้ที่สมัครใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรม

ข้อ 14.2.4 ควรเป็นคนตรงเวลา

ข้อ 14.2.5 ควรเป็นผู้ที่มีความเคารพสถานที่

ข้อ 14.2.6 ควรสามารถเข้าฝึกอบรมได้ตลอดจนจบโครงการนั้นๆ

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อ 14.3.2 ควรจำกัดจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 60 คน

ข้อ 14.3.3 ควรจำกัดจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 100 คน

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับผู้เข้ารับการฝึก
อบรม คือ

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อ 14.3.1 ควรจำกัดจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 40 คน

ข้อ 14.3.4 ควรจำกัดจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 150 คน

ข้อ 14.3.5 ควรจำกัดจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 200 คน

สถานที่ฝึกอบรม

ตารางที่ 28 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถานที่ฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
176	15.1.1	3.91	0.90	มาก	สอดคล้อง
177	15.1.2	4.50	1.06	มากที่สุด	สอดคล้อง
178	15.1.3	4.59	1.05	มากที่สุด	สอดคล้อง
179	15.1.4	4.84	0.61	มากที่สุด	สอดคล้อง
180	15.1.5	4.71	1.02	มากที่สุด	สอดคล้อง
181	15.1.6	3.85	1.14	มาก	สอดคล้อง
182	15.2.1	4.82	0.67	มากที่สุด	สอดคล้อง
183	15.2.2	3.96	0.75	มาก	สอดคล้อง
184	15.2.3	4.05	1.10	มาก	สอดคล้อง
185	15.2.4	4.18	0.75	มาก	สอดคล้อง
186	15.2.5	3.89	1.09	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 28 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
สถานที่ฝึกอบรม 11 ข้อ จาก 11 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 5 ข้อ เห็นด้วยมาก 6 ข้อ ดังมี
รายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับสถานที่ฝึกอบรม คือ

สภาพที่เหมาะสม

ข้อ 15.1.2 ควรเป็นศูนย์กลางของชุมชน เดินทางไปมาสะดวก

ข้อ 15.1.3 มีห้องประชุมใหญ่ ห้องสุขา

ข้อ 15.1.4 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร เช่น เครื่องเสียง ไฟฟ้า น้ำ

ข้อ 15.1.5 สงบ สะอาด ร่มรื่น

เกณฑ์การเลือกสถานที่ฝึกอบรมที่ไม่ใช้วัด

ข้อ 15.2.1 เหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมนั้นๆ

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมาก เกี่ยวกับสถานที่ฝึกอบรม คือ

สภาพที่เหมาะสม

ข้อ 15.1.1 หน่วย อ.ป.ต. ควรมีสถานที่ฝึกอบรมเป็นของตนเอง

ข้อ 15.1.6 ควรอยู่ในวัดที่ตั้งหน่วย อ.ป.ต.

เกณฑ์การเลือกสถานที่ฝึกอบรมที่ไม่ใช่วัด

ข้อ 15.2.2 ความจุ

ข้อ 15.2.3 ไม่ไกลจากชุมชน

ข้อ 15.2.4 ค่าบำรุงสถานที่ไม่แพงเกินไป

ข้อ 15.2.5 ควรไปสำรวจสถานที่ให้ดีกว่าก่อน และควรมีผู้นำชุมชนร่วมด้วย

เทคนิคการฝึกอบรม

ตารางที่ 29 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
187	16.1	4.27	1.11	มาก	สอดคล้อง
188	16.2	4.18	1.05	มาก	สอดคล้อง
189	16.3	2.82	0.88	ปานกลาง	สอดคล้อง
190	16.4	4.69	0.99	มากที่สุด	สอดคล้อง
191	16.5	4.63	1.19	มากที่สุด	สอดคล้อง
192	16.6	3.08	0.81	ปานกลาง	สอดคล้อง
193	16.7	4.05	1.10	มาก	สอดคล้อง
194	16.8	3.00	1.23	ปานกลาง	สอดคล้อง
195	16.9	4.13	0.94	มาก	สอดคล้อง
196	16.10	4.71	0.90	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 29 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับ
เทคนิคการฝึกอบรม 10 ข้อ จาก 10 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 3 ข้อ เห็นด้วยมาก 4 ข้อ เห็นด้วย
ปานกลาง 3 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรม
คือ

ข้อ 16.4 ควรใช้การฝึกปฏิบัติจริง

ข้อ 16.5 ควรใช้การสาธิต

ข้อ 16.10 ควรเลือกใช้เทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมแต่ละ

โครงการด้วย

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรม คือ

ข้อ 16.1 ควรใช้การบรรยาย

ข้อ 16.2 ควรใช้การอภิปรายกลุ่ม

ข้อ 16.7 ควรใช้การศึกษาด้วยตนเอง

ข้อ 16.9 ควรใช้รูปแบบเวทีประชาคม

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรม
คือ

ข้อ 16.3 ควรใช้การศึกษาดูงานนอกสถานที่

ข้อ 16.6 ควรใช้บทบาทสมมุติ

ข้อ 16.8 ควรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สื่อในการฝึกอบรม

ตารางที่ 30 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคะแนนความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสื่อในการฝึกอบรม

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับของ ความเห็นด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
197	17.1.1	4.75	0.88	มากที่สุด	สอดคล้อง
198	17.1.2	4.45	1.00	มาก	สอดคล้อง
199	17.1.3	4.09	1.01	มาก	สอดคล้อง
200	17.1.4	4.63	0.98	มากที่สุด	สอดคล้อง
201	17.1.5	4.36	1.03	มาก	สอดคล้อง
202	17.1.6	3.04	0.77	ปานกลาง	สอดคล้อง
203	17.1.7	4.55	1.12	มากที่สุด	สอดคล้อง
204	17.1.8	3.14	1.02	ปานกลาง	สอดคล้อง
205	17.2.1	4.55	1.12	มากที่สุด	สอดคล้อง
206	17.2.2	4.27	1.05	มาก	สอดคล้อง
207	17.2.3	4.73	1.02	มากที่สุด	สอดคล้อง
208	17.2.4	4.22	1.20	มาก	สอดคล้อง
209	17.2.5	3.19	1.36	ปานกลาง	สอดคล้อง
210	17.2.6	3.09	0.90	ปานกลาง	สอดคล้อง
211	17.3.1	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
212	17.3.2	4.95	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
213	17.3.3	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
214	17.3.4	4.98	0.52	มากที่สุด	สอดคล้อง
215	17.3.5	4.63	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
216	17.3.6	4.69	0.94	มากที่สุด	สอดคล้อง
217	17.4.1	4.45	1.00	มาก	สอดคล้อง
218	17.4.2	4.88	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
219	17.4.3	4.45	1.05	มาก	สอดคล้อง
220	17.4.4	4.23	0.92	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 30 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับเกี่ยวกับสื่อในการฝึกอบรม 24 ข้อ จาก 24 ข้อ โดยมีเห็นด้วยมากที่สุด 12 ข้อ เห็นด้วยมาก 8 ข้อ เห็นด้วยปานกลาง 4 ข้อ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับสื่อในการฝึกอบรม คือ

เครื่องมือ

ข้อ 17.1.1 ควรมีเครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์

ข้อ 17.1.4 ควรมีเครื่องเล่นเทป

ข้อ 17.1.7 ควรมีกห้องถ่ายรูป

สื่อวัสดุ

ข้อ 17.2.1 วัสดุกราฟิก

ข้อ 17.2.3 เทปบันทึกเสียง

เกณฑ์การเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม

ข้อ 17.3.1 สื่อที่ใช้ควรช่วยให้คุณภาพของการฝึกอบรมดีขึ้น

ข้อ 17.3.2 สื่อที่ใช้ควรช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและมีส่วนร่วมมากขึ้น

ข้อ 17.3.3 สื่อที่ใช้ควรช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับรู้ได้ง่ายขึ้น

ข้อ 17.3.4 สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับโครงการฝึกอบรมที่ใช้

ข้อ 17.3.5 สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมกับเทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้

ข้อ 17.3.6 สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิธีจัดหาสื่อในการฝึกอบรม

ข้อ 17.4.2 ผลิตขึ้นเองโดยให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด เกี่ยวกับสื่อในการฝึกอบรม คือ

เครื่องมือ

ข้อ 17.1.2 ควรมีโทรทัศน์

ข้อ 17.1.3 ควรมีเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์

ข้อ 17.1.5 ควรมีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

สื่อวัสดุ

ข้อ 17.2.2 เทปบันทึกภาพ

ข้อ 17.2.4 แผ่นใส

วิธีจัดหาสื่อในการฝึกอบรม

ข้อ 17.4.1 วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีราคาแพง จนหน่วย อ.ป.ต.ไม่สามารถจัดซื้อได้ ควรให้ อ.ป.อ.หรือ อ.ป.จ.มีไว้เพื่อให้ยืมใช้เป็นครั้งๆไป

ข้อ 17.4.3 ขอยืมจากหน่วยงานอื่น

ข้อ 17.4.4 ขอบริจาคจากหน่วยงานอื่น

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันปานกลาง เกี่ยวกับสื่อในการฝึกอบรม คือ

เครื่องมือ

ข้อ 17.1.6 ควรมีเครื่องฉายสไลด์

ข้อ 17.1.8 ควรมีคอมพิวเตอร์

สื่อวัสดุ

ข้อ 17.2.5 ซีดีรอม

ข้อ 17.2.6 แผ่น Diskette 3.5 นิ้ว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเหมาะสมของระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของ คณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนน เฉลี่ย 3.8 จากคะแนนเต็ม 5

ตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมขององค์ประกอบของระบบการฝึกอบรม สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

	X
1. องค์ประกอบ	
ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย	4.40
วัตถุประสงค์	4.60
หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม	4.20
งบประมาณ	4.40
ระยะเวลา	4.40
วิทยากร	4.60
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.40
สถานที่	4.40
เทคนิคการฝึกอบรม	4.40
สื่อในการฝึกอบรม	4.60
2. ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม	4.20
รวม	

จากตารางที่ 31 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนความเหมาะสมขององค์ ประกอบระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือใน อุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์การฝึกอบรม วิทยากร และสื่อในการฝึกอบรม นอกนั้นอีก 7 องค์ประกอบ เห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก และเห็นว่าขั้นตอนทั้ง 12 ขั้นตอน มีความเหมาะสมในระดับมากเช่นกัน

บทที่ 5

ต้นแบบชิ้นงานวิจัย

ระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 1 บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หรือ หน่วย อ.ป.ต. หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแห่งราชอาณาจักรซึ่งมีวัดตั้งอยู่ จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2518 ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ตามดำริของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ฟื้น ชุตินฺธโร) วัดสามพระยา กรุงเทพฯ และกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำการฝึกอบรมให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ มีหน้าที่ ส่งเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยราชการ เป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและพระสงฆ์ ในตำบล พิทักษ์คุ้มครองสวัสดิการประชาชนในตำบล และการสนับสนุนการพัฒนาของรัฐบาล ในปัจจุบันหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือจำนวน 1,167 หน่วย ใน 16 จังหวัด อันได้แก่ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก อุตรดิตถ์ ลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบางหน่วยไม่สามารถดำเนินการฝึกอบรมได้เนื่องจากขาดปัจจัยหลายประการ เช่น บุคลากรที่มีความรู้ด้านการฝึกอบรม แนวทางการดำเนินการฝึกอบรม เป็นต้น อีกทั้งในพื้นที่ 16 จังหวัดที่กล่าวมาแล้วยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจการประกอบอาชีพของประชาชนและที่สำคัญปัญหาด้านยาเสพติดก็กำลังเป็นปัญหาต่อสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่ประชาชน โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นสื่อกลาง เพื่อให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือสามารถดำเนินการจัดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องมีการสร้างระบบการฝึกอบรมที่มีองค์ประกอบ และขั้นตอนการดำเนินงาน การจัดการฝึกอบรมประชาชนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับประชาชนในเขตหนเหนือ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การฝึกอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ มีองค์ประกอบและขั้นตอนที่ชัดเจน
2. เพื่อให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำไปเป็นแนวทาง ไปใช้ตามความเหมาะสม
3. เพื่อให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ สามารถจัดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ การศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

จากการศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาโดยการสอบถามจากคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือและประชาชนในตำบล และการสังเกต สัมภาษณ์ด้วยตนเอง พบว่า มีการจัดตั้งหน่วย อ.ป.ต.เพื่อจัดการฝึกอบรมให้แก่ประชาชนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ในช่วง พ.ศ. 2534 – 2542 เป็นช่วงที่การดำเนินงานซบเซาลงเป็นอย่างมาก บางหน่วย ตั้งขึ้นเพียงแต่ชื่อ บางหน่วยไม่สามารถจัดการฝึกอบรมได้จนต้องยุบหน่วยไป บางหน่วยมีการ เวียนวัดที่ตั้งหน่วยทุก 4 ปี และยังพบว่า

ด้านองค์ประกอบ

1. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย

พบว่า ไม่มีการกำหนดปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย ไว้แต่อย่างใด กรรมการบางส่วน รับประทานเพียงข้อความว่า “เป็นหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนเพื่อที่จะช่วยตนเองได้ตามสมควรแก่ วัตถุประสงค์” เท่านั้น ซึ่งกรรมการก็ไม่แน่ใจว่าเป็นปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย หรือไม่ ทำให้การ ดำเนินการฝึกอบรมเป็นไปอย่างไม่มีทิศทาง

กรรมการหน่วยต้องการให้มีการกำหนด ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย ให้ชัดเจน ด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย

2. วัตถุประสงค์

พบว่า กรรมการหน่วย รับประทานว่ามีกำหนดวัตถุประสงค์จากเอกสารแนะนำหน่วย อ.ป.ต. ว่า

1. ช่วยกันสร้างสรรค์ในสิ่งต่อไปนี้

1.1 สร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

- 1.2 สร้างสรรค์ในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- 1.3 สร้างสรรค์ในสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกสุขให้กันและกัน
2. ช่วยกันรักษา
 - 2.1 รักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - 2.2 รักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
 - 2.3 รักษาในสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกสุขให้กันและกัน
3. ช่วยกันกำจัดปัญหาที่เกิดขึ้น
 - 3.1 ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อส่วนรวม
 - 3.2 ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
 - 3.3 ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสงบสุขของกันและกัน

ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวกำหนดไว้กว้างเกินไป ทั้งคณะกรรมการและประชาชนไม่เคยได้ยินหรือรับทราบมาก่อน

คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต. ต้องการให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กะทัดรัด เข้าในง่าย และสามารถวัดและประเมินผลได้

3. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม

พบว่า หน่วย อ.ป.ต. มีการจัดฝึกอบรมในหัวข้อทั้ง 8 ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ได้แก่ (1) ศีลธรรมและวัฒนธรรม (2) สุขภาพอนามัย (3) สัมมาชีพ (4) สันติสุข (5) ศึกษาสงเคราะห์ (6) สาธารณสงเคราะห์ (7) กตัญญูกตเวทิตาธรรม และ (8) สามัคคีธรรม มีการจัดฝึกอบรมเป็นประจำ แต่ไม่มีเอกสารอธิบายรายละเอียดวิธีจัดโครงการฝึกอบรมในแต่ละหัวข้อ จึงทำให้ไม่สามารถจัดโครงการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ

ประชาชนต้องการให้จัดฝึกอบรมมากที่สุด ในหัวข้อ ศึกษาสงเคราะห์ และหัวข้อกตัญญู กตเวทิตาธรรม สาธารณสงเคราะห์และสุขภาพอนามัย ตามลำดับ

และต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรหรือโครงการฝึกอบรม

ข้อสังเกต หลายโครงการฝึกอบรมเป็นการปฏิบัติกิจของพระสงฆ์อยู่แล้ว เช่น การเทศนา อบรมประชาชน

4. งบประมาณ

พบว่า หน่วย อ.ป.ต. ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอโดยได้รับการจัดสรรจากกรมการศาสนาผ่านมาทางคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมประชาชนประจำอำเภอ (คณะกรรมการ อ.ป.อ.) มากที่สุดเพียงหน่วยละ 1,000 บาท บางหน่วยไม่ได้รับเลย หลายหน่วยเคยพยายามทำโครงการเสนอเพื่อขอของงบประมาณเพิ่มแต่ไม่ได้รับการพิจารณา

ต้องการงบประมาณเพิ่ม หรือให้หน่วย อ.ป.ต.สามารถจัดกิจกรรมหาเงินเพื่อมาเป็นงบประมาณ คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต.ไม่เห็นด้วยกับการจัดสรรงบประมาณเท่ากันทุกหน่วย

5. ระยะเวลา

พบว่า หน่วย อ.ป.ต.มีการแจ้งกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมให้ทราบล่วงหน้าเป็นการกำหนด

ประชาชนต้องการให้จัดฝึกอบรมในช่วงวันหยุดหรือช่วงหยุดเทศกาล ต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการประกอบอาชีพหลักของประชาชน และต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาของโครงการฝึกอบรม

6. วิทยากร

พบว่า หน่วย อ.ป.ต.มีอิสระในการเลือกวิทยากรที่มีความสามารถตามความต้องการของชุมชน แต่หลายหน่วยขาดแคลนวิทยากรเนื่องจากไม่รู้วิธีการคัดเลือกวิทยากรที่เหมาะสม ไม่ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการอื่นๆในเรื่องวิทยากร

ประชาชนต้องการให้วิทยากรต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการฝึกอบรม

คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต.ต้องการให้มีวิทยากรประจำหน่วย อ.ป.ต.

7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

พบว่า การจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งส่วนใหญ่ได้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนเดิมหรือกลุ่มเดิมเป็นประจำ

คณะกรรมการและประชาชนต้องการให้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละโครงการตามความเหมาะสม

8. สถานที่

พบว่าสถานที่ใช้ในการฝึกอบรมทุกครั้งเป็นศาลาการเปรียญในวัดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน

ต้องการให้มีอาคารเฉพาะที่สามารถใช้ในการฝึกอบรมได้ เช่น ห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อย ห้องอาหาร ห้องน้ำ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับเครื่องมือต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือสื่อสาร เป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถเดินทางไปมาสะดวกควรมีบรรยากาศที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวน ควรมีสวัสดิการด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ และเป็นสถานที่ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น

ข้อสังเกต ศาลาการเปรียญในวัดที่ตั้งหน่วย หลายวัดมีสภาพชำรุด ทนุโทรมมาก

9. เทคนิคการฝึกอบรม

พบว่า คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต.รับทราบเทคนิคที่ระบุไว้ในเอกสารแนะนำหน่วย คือ การอบรมทั่วไป การอบรมเฉพาะกรณี และการอบรมเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นเพียงวิธีการประชุม เท่านั้น เทคนิคที่วิทยากรเคยใช้ในการฝึกอบรมเป็นประจำ ได้แก่ การบรรยาย และการสาธิต

คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต. ต้องการให้ใช้ในเทคนิค การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การสอนงาน การระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ และทัศนศึกษา แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียด

10. สื่อในการฝึกอบรม

พบว่าหลายหน่วยยังขาดวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์

ประชาชนต้องการให้นำสื่อในท้องถิ่นมาใช้ให้มากที่สุด

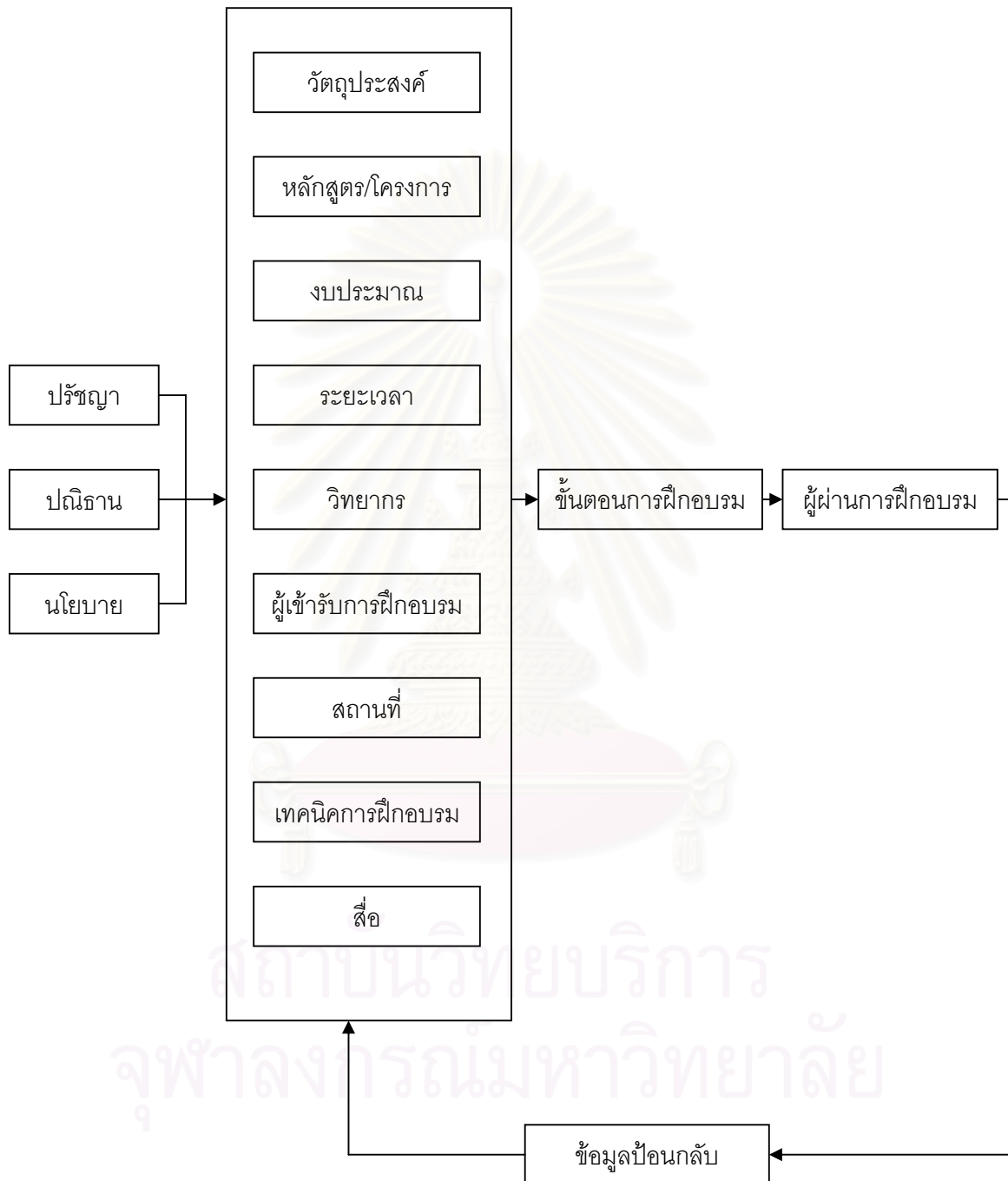
ด้านขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

พบว่า คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต. ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องขั้นตอนการฝึกอบรมเลย จึงก่อให้เกิดความสับสนเมื่อผู้วิจัยสอบถามเพื่อขอข้อมูล

ข้อสังเกต หน่วย อ.ป.ต.ที่สามารถจัดฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นวัดที่มีเจ้าอาวาสเป็นพระนักพัฒนา โดยจะเป็นการพัฒนาวัดควบคู่ไปด้วย และยังมีกรณีที่ประธานหน่วยเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดังก็จะสามารถดึงความร่วมมือจากประชาชนต่างท้องถิ่นให้เข้ามาสนับสนุนได้เป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ระบบการฝึกอบรมระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของ คณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

แผนภูมิที่ 6 องค์ประกอบของระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของ คณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

องค์ประกอบของระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ระบบการฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และ
ผลย้อนกลับ

1. ปัจจัยนำเข้า ได้แก่
 - 1.1 ปรัชญา
 - 1.2 ปณิธาน
 - 1.3 นโยบาย
 - 1.4 วัตถุประสงค์
 - 1.5 หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
 - 1.6 งบประมาณ
 - 1.7 วิทยากร
 - 1.8 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
 - 1.9 สถานที่
 - 1.10 เทคนิคการฝึกอบรม
 - 1.11 สื่อ
2. กระบวนการ
 - 2.1 ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม
3. ผลลัพธ์
 - 3.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ผ่านการฝึกอบรม
 - 3.2 การประเมินและติดตามผล
4. ผลย้อนกลับ
 - 4.1 ข้อมูลย้อนกลับ

รายละเอียดขององค์ประกอบของระบบ

จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ให้กำหนดองค์ประกอบต่างๆของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ดังต่อไปนี้

1. **ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย** เป็นขั้นการกำหนดกรอบหลักในการกำหนดรายละเอียดของระบบการฝึกอบรม

ปรัชญา

มุ่งอบรมประชาชนในเขตตำบลนั้นๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตั้งอยู่ในศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้จริง รู้เท่าทันและเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคมโลกและมุ่งพัฒนาประชาชนให้เป็นผู้มีความรู้และคุณธรรมช่วยกันสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างมีความสุข

คำอธิบาย ปรัชญานี้ได้มาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสามารถนำไปใช้กับหน่วย อ.ป.ต. หนเหนือได้

ปณิธาน

ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้และพัฒนาตนเองให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ถูกต้อง เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่าง วัด บ้านและหน่วยราชการ ในการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อให้ประชาชนได้รับการพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าใจและปฏิบัติตามหลักของพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบาย ปณิธานนี้ได้มาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสามารถนำไปใช้กับหน่วย อ.ป.ต. หนเหนือได้

นโยบาย

1. ส่งเสริมโครงการฝึกอบรมที่เป็นผลมาจากความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการนำทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิทยาการภายในท้องถิ่น สร้างสรรค์พัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.เป็นศูนย์กลางประสานระหว่าง วัด บ้าน ราชการ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า
3. ต้องกำหนดพื้นที่ กลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมาย โครงการจะฝึกอบรม ระยะเวลา จำนวน ครั้งที่จะจัดฝึกอบรมให้ชัดเจน
4. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

5. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมและโครงการต่างๆ ให้ชุมชนทราบอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ
 6. ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.เป็นอุทยานการศึกษา เป็นศูนย์กลางบริการ สาธิต การเรียนรู้ และเผยแพร่ ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษาสงเคราะห์ ฝึกอาชีพ แก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน
 7. ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน
 8. ส่งเสริมให้หน่วย อ.ป.ต.ในจังหวัดใช้ระบบเครือข่ายองค์กร ให้ความช่วยเหลือ แะแนะนำ แลกเปลี่ยนความคิด ทริพยากรต่างๆซึ่งกันและกัน
 9. ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็นทำ เป็น และนำกลับไปใช้ได้จริง
 10. จัดการฝึกอบรมให้กับประชาชนอย่างครบถ้วนทั้ง 8 หัวข้อ
 11. ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผล การฝึกอบรม
 12. เสริมสร้างและพัฒนาความรู้แก่บุคลากรของหน่วย อ.ป.ต. อันได้แก่ ประธาน กรรมการ เลขานุการ และวิทยากร ให้ทันสมัยอยู่เสมอและไปในแนวทางเดียวกัน
 13. มีการพัฒนาหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
 14. เน้นการฝึกอบรมที่พัฒนาด้านจิตใจ โดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก เพื่อให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม
 15. ส่งเสริมให้มีการจัดหา คัดเลือก หรือผลิตวิทยากร ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่แท้จริง มีทักษะในการถ่ายทอด อธิบาย สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ในการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี
 16. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ส่งให้กับผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไป อย่างสม่ำเสมอ
- คำอธิบาย นโยบายนี้ได้มาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสามารถนำไปใช้กับหน่วย อ.ป.ต. หนเหนือได้

2. วัตถุประสงค์การฝึกอบรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสร้างสรรค์ รักษา สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เกื้อกูลซึ่งกันและกัน อำนวยความสุขให้กันและกัน
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับอาชีพ และพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีรายได้มั่นคง
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสได้รับการศึกษาตามภูมิปัญญาของตน
4. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนให้เจริญก้าวหน้าในทุกๆด้าน

5. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีศรัทธายึดมั่นและปฏิบัติตามคำสอนตามหลัก

พระพุทธศาสนา

6. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันกำจัดปัญหาที่เป็นภัยต่อส่วนรวม เป็นภัยต่อการ
เกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเป็นภัยต่อความสงบสุขของกันและกัน

7. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ในการดำรงชีวิต

8. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี

9. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อชุมชนของตนเอง

10. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

11. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมช่วยกันปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนในชุมชนเห็นคุณค่าของ

ความเป็นคนดีมีศีลธรรม ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาด้านอื่นๆอย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย วัตถุประสงค์ที่ได้นี้เป็นวัตถุประสงค์ทั่วไป โดยต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
เปลี่ยนแปลงในด้านใด สำหรับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องกำหนดขึ้นตามรายละเอียดและ
โครงการฝึกอบรมเป็นเรื่องๆไป

3. หลักสูตรและโครงการ

จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญระบุให้มีหัวข้อที่ใช้ในการฝึกอบรม 8 หัวข้อ เช่นเดิมตาม
ระเบียบมหาเถรสมาคมที่กำหนดไว้ คือ

1. ศีลธรรมและวัฒนธรรม
2. สุขภาพอนามัย
3. สัมมาชีพ
4. สันติสุข
5. ศึกษาสงเคราะห์
6. สาธารณสงเคราะห์
7. กตัญญูกตเวทิตาธรรม
8. สามัคคีธรรม

ตัวอย่างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม ที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคุณะ
สงฆ์หนเหนือ ควรจัดมีดังต่อไปนี้คือ

1. **ศิลปกรรมและวัฒนธรรม** คือการนำหลักกรรมทางพุทธศาสนา มาอบรมประชาชน โดยชี้แนะให้ประชาชนลดความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ละเว้นจากความชั่วความไม่ดีทั้งปวง เลิกอบายมุขทุกประเภท ให้รู้จักรักษาศิลปวัฒนธรรม และรักษาประเพณีวัฒนธรรมทางภาคเหนืออันดีงามให้คงไว้

1.1 โครงการ เผยแพร่ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เอกลักษณะ การละเล่นอันดีงาม ของภาคเหนือ ให้คงไว้ เช่น

ด้านภาษา เนื่องด้วยชาวเหนือมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองอย่างหลากหลาย มีความแตกต่างกันไปตามภูมิภาค เช่น ภาษาคำเมือง มาจากการเคยเป็นอาณาจักรล้านนาในอดีต บางภูมิภาคได้รับอิทธิพลมาจากพม่าพบได้ในภาษาถิ่นของจังหวัดเชียงราย บางภูมิภาคเคยเป็นรัฐอิสระในอดีต เช่น ไทยใหญ่ ไทยลื้อ ไทยเขิน ไทยยอง(โยนก) แต่ละกลุ่มชนก็จะมีภาษาเป็นของตนเองแต่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ตามแถบเทือกเขาของภาคเหนือตอนบน ยังมีกลุ่มชาวเขาเผ่าต่างๆ เช่น เผ่ามูเซอ ในจังหวัดตาก เผ่ากะเหรี่ยง เผ่าม้ง เผ่าเย้า เผ่าอีเก้อ ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีภาษาถิ่นเป็นของตนเองอีกเช่นกัน

ด้านประเพณีวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมล้านนาไทย ในภูมิภาคภาคเหนือตอนบน จะมีการละเล่น ขนบธรรมเนียมเป็นของตนเอง แตกต่างจากภาคอื่นๆอย่างชัดเจน และภาคเหนือตอนล่าง จะมีประเพณีวัฒนธรรมที่มาจากอาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรล้านช้าง

จากพื้นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้เกิดประเพณีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น ปอยหลวง ตานตุง ปอยเหลินสิบเอ็ด งานหลวงเวียงละกอน ปอยบวชลูกแก้ว ประเพณีบอกไฟขึ้นหรือจุดบั้งไฟ ตานก๋วยสลาก ประเพณีขึ้นขันดอกอินทิลหรือเข้าอินทิล ประเพณีปักธง นพพระเล่นเพลง ประเพณียี่เป็งหรืองานลอยกระทง มีการตามผาง ฆะตีป(ตามประทีป) ถ้าภาคเหนือตอนล่างเรียก พิธีจองเปรียงหรือลอยโขมด การเกี่ยวข้าวดอก(ข้าวสุกก่อนข้าวปี) แล้วจะมีการเกี่ยวข้าวปี ประเพณีสงกรานต์ซึ่งชาวเหนือถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ และงานไหว้สามแม่ฟ้าหลวง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีประเพณีของชนชาติไทยเผ่าต่างๆ เช่น ประเพณีกินวอ ประเพณีบุญกำฟ้า

1.2 โครงการเลิกอบายมุขทุกประเภท ให้รู้จักรักษาศิลปวัฒนธรรม

1.3 กิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา ในภาคเหนือตอนบนซึ่งอยู่ในกลุ่มวัฒนธรรมล้านนานั้นจะมีงานประเพณีในรอบปีแทบทุกเดือน โดยนับจากเดือนยี่ของปฏิทินทางภาคเหนือหรือประมาณเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาว มีการทำบุญ “ทอดกฐิน” ในเดือน 3 (ธันวาคม) มีประเพณีตั้งธรรมหลวง (เทศมหาชาติ) และทอดผ้าป่า เดือน 4 (มกราคม) มีการตาม

ข้าวจี่หาลาม และทำบุญขึ้นเรือใหม่ ถัดมา เดือน 7 เดือน 8 และเดือน 9 ซึ่งเป็นฤดูร้อน จะมีการเลี้ยงผี(การพ้อนผี) ปอยหลวง และไหว้พระธาตุ เป็นต้น

1.4 โครงการอบรมเบญจศีล

1.5 โครงการอบรมเบญจธรรม

1.6 โครงการบรรพชาสามเณร ในช่วงภาคฤดูร้อน ซึ่งนักเรียนจะปิดภาคเรียนเป็นระยะเวลานาน ในช่วงเทศกาลวันสำคัญต่างๆ เช่น การบรรพชาสามเณรเพื่อเฉลิมพระเกียรติในหลวง 6 รอบ เป็นต้น

1.7 โครงการการบวชศีลจาริณี สำหรับสตรี โดยจะจัดขึ้นพร้อมไปกับงานประเพณีหรือเทศกาลสำคัญต่างๆ

1.8 โครงการการอบรมธรรมจาริกเด็ก ที่เรียกว่า “ค่ายคุณธรรม” โดยการนำเด็กมาอยู่ร่วมกัน ศึกษาพระธรรมคำสอนในแนวทางของพระพุทธศาสนาเพื่อขัดเกลาจิตใจของเด็กก่อนที่จะก้าวสู่โลกภายนอกอย่างสมบูรณ์แบบ มีตัวอย่างของกิจกรรมนี้ที่ทำได้ผลดีมาแล้ว คือ ได้ทำโครงการนี้บนดอยบ้านละอู่ อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน ปีละครั้ง 1 ครั้ง โดยใช้งบประมาณสนับสนุนจากชาวบ้าน

1.9 โครงการกิจกรรมพรรษาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมของพระธรรมทูตที่จะกระทำกันในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ตามวัดต่างๆ

1.10 โครงการอบรมศีลธรรมแก่ศรัทธาประชาชน ทุกวันพระ โดยให้พระสงฆ์เป็นผู้ชี้แนะให้ทราบ ว่า ศีล คืออะไร มีความหมายอย่างไร ถ้าปฏิบัติตามจะได้อะไร ตลอดจน ชี้แนะว่าธรรมะคืออะไร และมีธรรมะข้อใดบ้างที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาของสังคมได้ในเรื่อง สังควัตถุ อธิทิบาท 4 หรือเรื่องที่ไม่ดีสมควรละเว้น เช่นอบายมุข 4 และอบายมุข 6 สิ่งเหล่านี้คือธรรมะทั้งสิ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดถือว่าเป็นธรรมะที่สามารถควบคุมได้ทุกข้อ คือ สติ เพราะคนเราหากขาดสติก็อาจตกอยู่ในความประมาท พลังผลอ แล้วความหายนะก็จะเกิดขึ้น

1.11 โครงการนำเยาวชนบวชในช่วงภาคฤดูร้อน เป็นการนำธรรมะและศีลธรรมเข้าสู่กลุ่มเยาวชนถือเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเยาวชนมีศีลธรรมอยู่ในจิตใจ ความประพฤติทางกาย วาจา ใจ ก็ดีขึ้น การทำงานไม่ต้องกลัวการทุจริต ความประพฤติก็จะประพฤติแต่สิ่งที่ดี ภายดี วาจาดี ใจก็คิดสร้างสรรค์แต่สิ่งที่ดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่จะคอยชี้แนะให้เยาวชนทั้งชายและหญิงเป็นคนดีของสังคม

2. ด้านศึกษาสงเคราะห์

- 2.1 โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
- 2.2 โครงการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจน
- 2.3 โครงการอาหารกลางวัน
- 2.4 โครงการให้การศึกษาค้นคว้าโอกาส

3. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม

3.1 กิจกรรมวันสงกรานต์ วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนทั้งหมดสาวคนชรา ได้ร่วมงาน อาจจะทำจัดตอบปัญหาธรรมะ บรรยายธรรมะ หรือ ไต่ถามที่ ซึ่งกิจกรรมที่จะกระทำในวันสำคัญดังกล่าว จะต้องขึ้นอยู่กับโอกาส เวลา และผู้รับผิดชอบโครงการร่วมกันด้วย

- 3.2 โครงการกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ต่อประเทศชาติ
- 3.3 โครงการกตัญญูรู้คุณ กตัญญูตอบแทนคุณ

4. ด้านสุขภาพอนามัย

4.1 โครงการอบรมการป้องกัน รักษาโรค ที่เกิดขึ้นบ่อยกับประชาชนในท้องถิ่น

4.2 จัดตั้งลานเกสรทานสถาน(ศูนย์สาธารณสุข)

4.3 โครงการต้านยาบ้า ยาเสพติด การส่งตัวผู้ติดยาเสพติดเข้าศูนย์บำบัด เช่น ที่ศูนย์บำบัดยาเสพติดภาคเหนือ อ.แมริ่น จ.เชียงใหม่ หรือตามหมู่บ้าน องค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่มีกิจกรรมประเภทนี้และทดลองทำแล้วได้ผล

4.4 โครงการ ลานวัด ลานกีฬา ลานใจ โดยใช้กีฬาสร้างคน คนสร้างประเทศ ส่งเสริมให้ประชาชนเล่นกีฬาเป็นประจำดีกว่าไปทำชั่วอย่างอื่น

5. ด้านสัมมาชีพ

5.1 โครงการอบรม หลักสูตร ทิวธรรมประโยชน์ (ขยันหา รักษาดี กัลยาณมิตร เลี้ยงชีพเหมาะสม)

5.2 โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมประกอบอาชีพ

5.3 โครงการอบรมส่งเสริมวิชาชีพต่างๆ เช่น ก่อด้วยตาก โรงเพาะเห็ด สวนผลไม้ ลำไย กระบอง สับปะรดกระบอง ทอผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า ประดิษฐ์ดอกไม้ ช่างยนต์ เป็นต้น เพื่อทดแทนอาชีพที่ประชาชนสูญเสียไปพร้อมกับป่าไม้ และอาจใช้เป็นอาชีพเสริมจากการทำการเกษตรที่เป็นอาชีพหลัก

6. ด้านสันติสุข

- 6.1 โครงการอบรม การเสียสละ มีความสามัคคี ใช้คนเป็นรั้วภัยทาน
- 6.2 โครงการอบรมหลักโลกธรรม (หิริโอตตัปปะ)
- 6.3 โครงการกฎหมายชาวบ้าน

7. ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์

7.1 โครงการคืนธรรมชาติสู่แผ่นดิน เพื่อดูแลรักษาสภาพแวดล้อมป่า พื้นฟูป่าไม้ ต้นน้ำลำธารและภูเขาที่ถูกทำลายไปทำการเกษตรให้กลับมามีสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์เหมือนในอดีต เช่น ต.บ่อสลี อ.ฮอด จ.เชียงใหม่

7.2 โครงการบำรุงรักษาสาธารณสุขสมบัติประจำหมู่บ้าน

8. ด้านสังคมวัฒนธรรม

8.1 โครงการร่วมพัฒนา บ้าน วัด โรงเรียน (บวร)

8.2 โครงการอบรมบริหารนิยธรรม 7 (ประชุมพร้อมเพียง ช่วยกันทำกิจการ เอาใจใส่ เชื้อพึ่งซึ่งกันและกัน อดกลั้น ยินดี เอาใจใส่ในสมาคม)

คำอธิบาย จากโครงการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างของโครงการฝึกอบรมที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันเท่านั้น แต่หน่วย อ.ป.ต. สามารถนำไปเป็นแบบ หรือนำไปปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในเขตของหน่วย อ.ป.ต. นั้นๆ

4. งบประมาณการฝึกอบรม

แหล่งที่มาของงบประมาณ ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.)
2. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
3. หน่วยงานอื่น เอกชน ผู้มีจิตศรัทธา บริจาค

คำอธิบาย ปัจจุบันมีการกระจายอำนาจและงบประมาณไปให้ท้องถิ่นจัดการ บริหารกันเอง จึงควมมีความร่วมมือกันระหว่าง อ.ป.ต. และ อ.บ.ต. เพราะคณะกรรมการของหน่วย อ.ป.ต. ฝ่ายอาณาจักรก็คือ อ.บ.ต. นั้นเอง และถ้ามีการนำแนวทางและบุคคลากรฝ่ายพุทธจักรเข้าร่วมด้วยก็จะทำให้การดำเนินงานของทั้ง 2 องค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ มีงบประมาณจำกัดในแต่ละปี จึงไม่สามารถจัดสรรคได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง นอกจากนี้แหล่งงบประมาณที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ หน่วยงานเอกชนและผู้มีจิตศรัทธาซึ่งคณะสงฆ์มักจะได้รับคามสนับสนุนเป็นอย่างดี

5. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

5.1 ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมแต่ละโครงการควรฝึกอบรม 2 วัน 1 คืน ระยะเวลานี้อาจไม่ต้องใช้กับทุกโครงการก็ได้ ทั้งนี้ต้องขึ้นกับความเหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละโครงการ

5.2 ช่วงเวลาของวันที่เหมาะสมในการฝึกอบรม ควรเป็นเวลา เช้า ถึง กลางวัน เพราะเป็นการยากที่จะอบรมประชาชนตลอดทั้งวันได้

5.3 ช่วงเวลาของปีที่มีความเหมาะสมในการจัดฝึกอบรม ตามลำดับ คือ

1. ช่วงเช้าพรรษา เพราะ เป็นระยะเวลาที่พระสงฆ์ซึ่งเป็นกำลังหลักของหน่วย อ.ป.ต. อยู่ในช่วงจำพรรษา (อยู่ติตวัด) จึงสามารถจัดดำเนินการฝึกอบรมได้สะดวก
2. หลังรับกฐิน เพราะ วัดที่ตั้งหน่วยจะมีงบประมาณเพียงพอสำหรับจัดโครงการฝึกอบรม
3. ฤดูร้อน เพราะ เป็นช่วงที่ประชาชนในช่วงอายุตั้งแต่ เด็ก ถึง หนุ่มสาว ปิดเทอมจึงสามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมได้
4. ฤดูหนาว เพราะ เป็นช่วงที่ไม่มีฝน ที่จะเป็นอุปสรรคในการเดินทางเข้าร่วมการฝึกอบรม และสามารถจัดฝึกอบรมนอกสถานที่ได้

คำอธิบาย ระยะเวลาการฝึกอบรมนี้ได้มาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดเป็นกลางๆไม่จำเป็นต้องนำไปใช้กับทุกหลักสูตร หรือทุกโครงการฝึกอบรม ควรกำหนดจากความเหมาะสมตามเนื้อหาของหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมนั้นๆ

สำหรับช่วงเวลา (1) ช่วงเช้าพรรษา และหลังรับกฐิน ผู้เชี่ยวชาญคำนึงถึงผู้จัดการฝึกอบรมเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์ (2) ช่วงฤดูร้อน และฤดูหนาว ผู้เชี่ยวชาญคำนึงถึงผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นหลัก

6. วิทยากรฝึกอบรม

6.1 คุณสมบัติและลักษณะของวิทยากร

1. ควรมีความรู้ความ เข้าใจ เชี่ยวชาญเนื้อหาเรื่องที่จะฝึกอบรมเป็นอย่างดี
2. ควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี
3. ควรเป็นผู้มีการสื่อสารดี
4. ควรเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ควรเป็นผู้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง
6. ควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี
7. ควรเป็นคนตรงต่อเวลา

8. ควรเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ
9. ควรมีความสุขทั้งกายและใจ
10. ควรเป็นผู้สุภาพอ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง
11. ควรเป็นผู้มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
12. ควรเป็นคนอดทน ไม่น้อยใจง่าย
13. ควรมีความคิดตรงซื่อ สุจริตรอบคอบ
14. ควรมีความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
15. ควรเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์

6.2 คุณสมบัติและลักษณะพิเศษเฉพาะ ในบางหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

1. ควรเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารเป็นภาษาถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ภาษาคำเมือง ภาษายอง เป็นต้น
2. ควรเป็นผู้มีประสบการณ์อย่างแท้จริง
3. ควรเป็นผู้มีกิริยาอ่อนน้อม
4. ควรเป็นผู้รู้จักวิทยา

7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

คุณสมบัตินของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ควรเป็นไปตามที่โครงการระบุไว้
2. ควรเป็นผู้มีความตั้งใจ สนใจอย่างแท้จริง
3. ควรเป็นผู้ที่สมัครใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรม
4. ควรเป็นคนตรงเวลา
5. ควรเป็นผู้มีความเคารพสถานที่
6. ควรสามารถเข้าฝึกอบรมได้ตลอดจนจบโครงการนั้นๆ

8. สถานที่ฝึกอบรม

สภาพที่เหมาะสม

1. ควรเป็นศูนย์กลางของชุมชน เดินทางไปมาสะดวก
2. มีห้องประชุมใหญ่
3. ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร เช่น เครื่องเสียง ไฟฟ้า น้ำ และ สุขภัณฑ์
4. สงบ สะอาด ร่มรื่น

5. หน่วย อ.ป.ต. ควรมีสถานที่ฝึกอบรมเป็นของตนเอง

6. ควรอยู่ในวัดที่ตั้งหน่วย อ.ป.ต.

9. เทคนิคการฝึกอบรม ที่ควรนำมาใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่

9.1 การฝึกปฏิบัติจริง เป็นวิธีการคล้ายกับการทำแบบฝึกหัด แต่เป็นแบบฝึกหัดที่ทำจริง ไม่ใช่ทำในสมุด โดยวิทยากรอาจกำหนดให้ไปทำงาน โดยกำหนดขอบเขต เรื่องรายละเอียดที่จะให้ทำหรือแนวทางปฏิบัติโดยประยุกต์จากหลักวิชาการที่ศึกษาอบรม อาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม

9.2 การสาธิต เป็นการนำเอาของจริงมาแสดงวิธีทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นของจริง กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการใช้เครื่องมือ ต้องจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นการทำอย่างชัดเจน เหมาะกับกลุ่มเล็กๆ เหมาะกับงานที่ต้องปฏิบัติ ใช้การบรรยายไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ หรืออาจใช้ประกอบการบรรยาย การอภิปราย หลังจากนั้นควรมีการฝึกปฏิบัติจริง

9.4 การบรรยาย เป็นการสอนโดยอาศัยหลักความแตกต่างของความรู้ โดยผู้บรรยายมีความรู้สูงกว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้้น้อย ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางเดียว มีลักษณะของการสอน บอกเล่า ทางวิชาการ สื่อสารทางเดียว เพื่อสร้าง เปลี่ยนแปลงความรู้สึนึกคิด ความเชื่อ เพื่อให้เกิดการยอมรับเรื่องราว หลักการทฤษฎี โดยใช้การจูงใจ ความจริง เหตุผล หลักการทฤษฎีต่างๆ โดยจะต้องมีเอกสารประกอบการบรรยาย ตำรา การค้นคว้า จึงจะได้ผล

9.5 การอภิปรายกลุ่ม เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ซื่อยุติเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ตามวัตถุประสงค์และกรอบที่กำหนดโดยผู้นำอภิปราย ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี

9.6 การศึกษาด้วยตนเอง โดยการให้โปรแกรมการสอนสำเร็จรูป ซึ่งอาจเป็นเครื่องมือ หนังสือ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์

9.7 รูปแบบเวทีประชาคม

10. **สื่อในการฝึกอบรม** ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

10.1 อุปกรณ์ที่ควรมีประจำในหน่วย อ.ป.ต.

1. ควรมีเครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์
2. ควรมีเครื่องเล่นเทป
3. ควรมีก๊องถ่ายรูป
4. ควรมีโทรทัศน์
5. ควรมีเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์
6. ควรมีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

คำอธิบาย การจัดหาอุปกรณ์ประจำหน่วย อ.ป.ต. นี้ควรพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วย ไม่จำเป็นต้องมีครบทั้ง 6 อย่าง อาจใช้การยืมกันระหว่างหน่วยก็ได้

10.2 สื่อวัสดุที่ควรมีประจำหน่วย อ.ป.ต.

1. วัสดุกราฟิก
2. เทปบันทึกเสียง
3. เทปบันทึกภาพ
4. แผ่นใส

คำอธิบาย สื่อวัสดุสามารถจัดหาโดยรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน เช่น ห้าง ร้าน หรือหน่วยงานราชการ เช่น โรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม
- ขั้นที่ 3 การกำหนด/สร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 4 การจัดสรรงบประมาณ
- ขั้นที่ 5 การกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 6 การกำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 7 การเลือกเทคนิคการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 8 การเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 9 การกำหนดวิทยากร
- ขั้นที่ 10 การกำหนดสถานที่
- ขั้นที่ 11 การดำเนินการฝึกอบรม
- ขั้นที่ 12 การประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม

คำอธิบาย จากแผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งขั้นตอนออกเป็น 12 ขั้น โดยต้องดำเนินการตามลำดับขั้นตอนลงมา เริ่มที่ หาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม กำหนด/สร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม จัดสรรงบประมาณ กำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม กำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม สำหรับเลือกเทคนิคการฝึกอบรม และเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม ให้ปฏิบัติพร้อมกันเพื่อจะสามารถปรับความเหมาะสมเมื่ออย่างใดอย่างหนึ่งมีข้อจำกัด จากนั้นกำหนดวิทยากร กำหนดสถานที่ ดำเนินการฝึกอบรม และสุดท้ายทำการประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม แล้วย้อนกลับไปเริ่มต้นใหม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์หนเหนือ

ขั้นที่ 1 การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

การจัดการฝึกอบรม ควรมีการหาความต้องการจำเป็นจากบุคคลต่อไปนี้

1. ประชาชนที่อาศัยในตำบลที่ตั้งหน่วย
2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. พระสังฆาธิการในตำบลที่ตั้งหน่วย

คำอธิบาย ควรเน้นหาความต้องการจำเป็นจากประชาชนเป็นหลัก ส่วนความเห็นจากสมาชิก อ.บ.ต. และพระสังฆาธิการนั้นให้ใช้เป็นส่วนประกอบ

วิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อหาความต้องการจำเป็น

1. ใช้แบบสอบถาม
2. ใช้การสัมภาษณ์
3. ใช้การสังเกต

คำอธิบาย อาจใช้ทั้ง 3 วิธีควบคู่กันไป

ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้ว ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไป ควรมีการกำหนด
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละโครงการฝึกอบรมไว้ด้วย

ลักษณะการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนคือ

1. ผู้รับการฝึกอบรม ที่ต้องการให้เกิดหรือแสดงพฤติกรรมภายหลังฝึกอบรม
2. พฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนไป
3. สถานการณ์เงื่อนไข ของพฤติกรรมที่แสดงออก
4. เกณฑ์ ระดับ คุณภาพ หรือตัวบ่งบอกความสำเร็จ

ขั้นที่ 3 การกำหนด/สร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม

หลักสูตรและโครงการฝึกอบรมที่จะกำหนดขึ้น จะต้องอยู่ในหัวข้อ 8 หัวข้อ โดยอาจเป็นโครงการตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำเสนอ ซึ่งอาจนำมาใช้เลยหรือปรับเปลี่ยนรายละเอียดตามความเหมาะสมของหน่วยนั้นๆ

หัวข้อที่ควรเน้นให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือจัดการฝึกอบรมมากที่สุด คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม ศึกษาสงเคราะห์และกตัญญูกตเวทิตาธรรม

หัวข้อที่ควรเน้นรองลงมาคือ สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข สาธารณสงเคราะห์และสามัคคีธรรม

ทั้งนี้หลักสูตรและโครงการฝึกอบรมจะมีประสิทธิภาพได้ ต้องมีความเหมาะสมกับหน่วย อ.ป.ต.นั้นๆ

วิธีกำหนดโครงการฝึกอบรมที่เหมาะสม สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรวิธีดังต่อไปนี้

1. จากการสำรวจความต้องการของประชาชนโดยตรง
2. จากการประชุมคณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต.
3. จากผลการประเมินโครงการที่ผ่านมา

วิธีหาความต้องการของหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมจากประชาชน มีวิธีดังต่อไปนี้คือ

1. ใช้แบบสอบถาม
2. จัดเวทีประชาคม
3. สอบถามจากผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชน
4. จัดทำฐานข้อมูลระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด

อาจสร้างโครงการขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของประชาชนในตำบล

ขั้นที่ 4 การจัดสรรงบประมาณ

วิธีจัดการงบประมาณการฝึกอบรม ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เน้นโครงการฝึกอบรมที่ไม่ต้องใช้จ่าย โดยใช้หลัก “งานแลกเงิน” เช่น อบรมศีลธรรมในวันพระ

2. ประชุมวางแผน กำหนดโครงการฝึกอบรม ในระยะเวลา 1 ปี กำหนดงบประมาณแต่ละโครงการเขียนโครงการฝึกอบรมเสนอขอของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมเรื่องนั้นๆ

3. หากโครงการไม่ได้รับการสนับสนุน หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ต้องให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการอบรม

4. หากโครงการได้รับการสนับสนุนเพียงพอ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
5. โครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการไม่ควรให้ค่าใช้จ่ายสูงเกินไป โดยชักจูงให้ประชาชนเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือโครงการ ด้านแรงงาน หรือให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
6. อาจมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้าหน่วย อ.ป.ต.เช่น ทอดผ้าป่า งานประจำปี

ขั้นที่ 5 การกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม

1. สิ่งที่ต้องตระหนักคือแต่ละโครงการฝึกอบรมต้องมีการกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมที่ต่างกันไปตามความเหมาะสม และความต้องการของประชาชน
2. ควรมีกระบวนการสอบถามความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละโครงการฝึกอบรม ว่าต้องการฝึกอบรมในเวลาไหน ช่วงไหน แล้วนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดระยะเวลาต่อไป
3. ต้องเน้นระยะเวลาที่ไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการประกอบอาชีพของประชาชน เช่น ในช่วงการเกี่ยวข้าว

ขั้นที่ 6 การกำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริการของหน่วย อ.ป.ต.นั้นๆ
 2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละโครงการต้องเป็นไปตามที่แต่โครงการกำหนดไว้ เพื่อประสิทธิภาพในการการฝึกอบรม
 3. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการให้ถึงกลุ่มเป้าหมายในทุกๆ ทาง เช่น ที่หน่วย อ.ป.ต. ศาลาวัด หอกระจายข่าว เป็นต้น
 4. การฝึกอบรมในหลักสูตรและโครงการต่างๆแต่ละครั้งควรจำกัดจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 60 – 100 คน
- คำอธิบาย ควรมีการกำหนดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม เช่น หากฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมากหรือน้อยนั้นผลที่ได้รับไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ถ้าฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะหรือเปลี่ยนทัศนคติในระดับสูงพอสมควรแล้วจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรมีจำนวนไม่มาก หรือให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติระดับสูงมากๆ จำเป็นต้องให้มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุด หรือเป็นการฝึกอบรมบุคคล

ขั้นที่ 7 การเลือกเทคนิคการฝึกอบรม

1. พิจารณาให้เหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการไป
2. ควรคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

คำอธิบาย ควรพิจารณาควบคู่ไปกับการเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม เพราะบางโครงการฝึกอบรมอาจมีข้อจำกัดด้านสื่อ จึงต้องปรับเทคนิคการฝึกอบรมตาม คณะกรรมการหน่วย อ.ป.ต. และวิทยากรจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรมรูปแบบต่างๆ เพื่อจะได้จัดการฝึกอบรมให้ถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 8 การเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม

เกณฑ์การเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม

1. สื่อที่ใช้ควรช่วยให้คุณภาพของการฝึกอบรมดีขึ้น
2. สื่อที่ใช้ควรช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและมีส่วนร่วมมากขึ้น
3. สื่อที่ใช้ควรช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับรู้ได้ง่ายขึ้น
4. สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับโครงการฝึกอบรมที่ใช้
5. สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมกับเทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้
6. สื่อที่ใช้ควรมีความเหมาะสมกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิธีจัดหาสื่อในการฝึกอบรม

1. ผลิตขึ้นเองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีราคาแพง จนหน่วย อ.ป.ต.ไม่สามารถจัดซื้อได้ ควรให้ คณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมประชาชนประจำอำเภอ (คณะกรรมการ อ.ป.อ.) หรือ คณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมประชาชนประจำจังหวัด (คณะกรรมการ อ.ป.จ.) มีไว้เพื่อให้ยืมใช้เป็นครั้งๆไป
3. ขอยืมจากหน่วยงานอื่น
4. ขอบริจาคจากหน่วยงานอื่น

คำอธิบาย ควรพิจารณาไปพร้อมกับการเลือกเทคนิคการฝึกอบรม เพราะบางโครงการฝึกอบรมจำเป็นต้องจัดสื่อตามเทคนิคการฝึกอบรมนั้นๆ

ขั้นที่ 9 การกำหนดวิทยากร

1. เปิดโอกาส และเน้นการใช้วิทยากรในชุมชนท้องถิ่น
2. บางกรณีอาจใช้ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง มาเป็นวิทยากรพิเศษ
3. บางโครงการควรใช้ผู้มีความสามารถในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรพิเศษ
4. กรมการศาสนา หรือ อ.ป.ก. ควรรวบรวมทำบัญชีรายชื่อวิทยากร ผู้มีความชำนาญเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ จัดทำเป็นทำเนียบวิทยากร เพื่อเป็นฐานข้อมูลด้านวิทยากรให้กับ หน่วย อ.ป.ต.
5. ควรมีค่าตอบแทนให้กับวิทยากรในแต่ละโครงการ
6. อาจประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมนั้นๆ ให้คัดเลือก ส่ง วิทยากรมาให้

ขั้นที่ 10 การกำหนดสถานที่

เกณฑ์การเลือกสถานที่ฝึกอบรมที่ไม่ใช่วัด

1. เหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมนั้นๆ
2. ความจุ
3. ไม่ไกลจากชุมชน
4. ค่าบำรุงสถานที่ไม่แพงเกินไป
5. ควรไปสำรวจสถานที่ให้ดีกว่าก่อน และควรมีผู้นำชุมชนร่วมด้วย

คำอธิบาย การกำหนดสถานที่ฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการด้วย บางโครงการอาจต้องใช้สถานที่จริง เช่น ในสวน ไร่ นา เป็นต้น

ขั้นที่ 11 การดำเนินการฝึกอบรม

จัดการดำเนินการฝึกอบรม ตามโครงการการฝึกอบรมแต่ละโครงการ

ขั้นที่ 12 การประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม

การประเมินผล

วิธีการประเมิน

1. ศึกษาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของโครงการฝึกอบรม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินผลว่าต้องการประเมินเพื่ออะไร
3. วางแผนการประเมิน กำหนดระยะเวลาประเมิน ควรประเมินผลทั้งระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม วิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมิน
4. สร้างเครื่องมือการประเมิน เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

5. ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ สรุป

6. เขียนรายงานการประเมินผลแต่ละโครงการฝึกอบรมให้ทราบทั่วกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และเป็นทางการ
3. การใช้แบบทดสอบ
4. การใช้แบบสอบถาม

การติดตามผล คือ การติดตามไปดูผลภายหลังการฝึกอบรม หลังจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปดำเนินชีวิตตามปกติ หรือประกอบอาชีพเดิมของตนแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือนำเอาความรู้ที่อบรมไปแล้วไปใช้ในชีวิตจริงเพียงใด ได้ผลอย่างไร

การติดตามผลเป็นการตรวจสอบผลการฝึกอบรมกับการปฏิบัติงานในชีวิตจริงโดยตรง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ ทางพฤติกรรม การปฏิบัติ ประสิทธิภาพ หรือได้นำความรู้หรือสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ หรือมีความจำเป็นต้องกลับเข้าอบรม หรือฝึกปฏิบัติซ้ำอีก

การติดตามผลจะทำให้ทราบข้อมูลด้านการฝึกอบรมมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งแต่ละคนมีปัญหามากไม่เหมือนกัน

การติดตามผลการฝึกอบรมถือเป็นกิจกรรมสุดท้ายของการฝึกอบรม มักจะทำภายหลังจากการฝึกอบรม ระหว่าง 4-6 เดือน เป็นอย่างน้อย การติดตามผลควรกำหนดระยะเวลาดำเนินการเป็นระยะ โดยใช้วิธีดังต่อไปนี้

1. วิธีไปสังเกต
2. การไปเยี่ยม
3. การตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การนำระบบไปใช้

1. เงื่อนไขการนำไปใช้

การนำระบบการฝึกอบรมไปใช้จำเป็นต้องดำเนินการตามเงื่อนไข ข้อตกลง และข้อจำกัด บางประการ ดังนี้

1.1 ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่ กรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในเขตเทศบาล หรือ ประกอบด้วย ประธานหน่วย(เจ้าอาวาสที่ตั้งหน่วย) รองประธานหน่วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ครู กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ต้องศึกษาและทำความเข้าใจระบบนี้อย่างละเอียด และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง การดำเนินการฝึกอบรมจึงจะมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหาร ได้แก่ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เจ้าคณะภาค 4 เจ้าคณะภาค 5 เจ้าคณะภาค 6 เจ้าคณะภาค 7 เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล ในเขตหนเหนือ ต้องเห็นความสำคัญของระบบ ส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ในหน่วย และผู้บริหารภาครัฐ ต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ในการฝึกอบรมของหน่วย

1.3 องค์ประกอบ และขั้นตอนการดำเนินงานที่ปรากฏในระบบ อาจปรับเปลี่ยนรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพที่นำไปใช้จริง

1.4 หน่วย อ.ป.ต.ที่จะนำไปใช้ต้องมีการดำเนินงานอยู่จริง

2. มาตรการและวิธีการนำไปใช้

มาตรการและวิธีการนำไปใช้ควรมีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการฝึกอบรม สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ แจกจ่ายให้กับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในเขตหนเหนือทุกหน่วย และมีการประชุมชี้แจง กรรมการหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการนำมาใช้งานในการฝึกอบรมจริง

เมื่อนำมาใช้ หากการปฏิบัติตามขั้นตอนของระบบที่วางไว้ไม่สามารถปฏิบัติได้จริงก็ให้ปรับเปลี่ยนขั้นตอนต่างๆ ให้เหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานได้ เมื่อทำการแก้ไขขั้นตอนการปฏิบัติงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต้องมาปรับแก้ในเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติ

3. การประเมิน

การประเมินระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์ หนเหนือ เป็นการประเมินเพื่อให้การดำเนินงานมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ โดยจะ ประเมินดังต่อไปนี้

3.1 การประเมินระบบ โดยเป็นการประเมินองค์ประกอบต่างๆของระบบ

3.2 การประเมินการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินหาข้อบกพร่องในระหว่างการดำเนินงาน การฝึกอบรม

3.3 การประเมินผลลัพธ์ เป็นการประเมินจากผู้ผ่านการฝึกอบรม อาจประเมินระหว่าง การ ฝึกอบรม และประเมินเมื่อสิ้นสุดกระบวนการฝึกอบรมแล้ว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ (1) การศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2) การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยจึงนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอน ตามลักษณะของระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1

การศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ และประชาชนในตำบล จำนวน 270 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ เกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบการฝึกอบรม ได้แก่ (1)ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย (2) วัตถุประสงค์ (3)หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม (4)งบประมาณ (5)ระยะเวลาในการฝึกอบรม (6)วิทยากร (7)ผู้เข้ารับการฝึกอบรม (8)สถานที่ และ(9)เทคนิคการฝึกอบรม
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ เกี่ยวกับองค์ประกอบและขั้นตอนการฝึกอบรม สรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ พบว่า เป็นชาย ร้อยละ 84.3 มีอายุระหว่าง 46 – 60 ปี ร้อยละ 42.9 มีสถานะภาพเป็นบรรพชิต ร้อยละ 68.6 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 37.1 มีอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 55.7 มีตำแหน่งในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็น กรรมการ ร้อยละ 40 และเคยเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 85.7
2. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของประชาชนในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือตั้งอยู่ พบว่า เป็นหญิง ร้อยละ 57 มีอายุระหว่าง 46 – 60 ปี ร้อยละ 30 มีวุฒิการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 42.5 มีอาชีพทำนา/สวน/ไร่ ร้อยละ 48 และเคยเข้าร่วมฝึกอบรม ร้อยละ 94.5
3. สภาพ ความต้องการและปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ตามองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ พบว่า

สภาพของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

1. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย
 - 1.1 เคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า “เป็นหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนเพื่อที่จะช่วยตัวเองได้ ตามสมควรแก่อัตภาพ” (ร้อยละ 76.7)
2. วัตถุประสงค์การฝึกอบรม
 - 2.1 เคยได้ยินหรือรับทราบ “ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน / ชุมชน” (ร้อยละ 92.6)
 - 2.2 เคยได้ยินหรือรับทราบ “ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน” (ร้อยละ 94.1)

- 2.3 เคยได้ยินหรือรับทราบ “ต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่กันและกัน” (ร้อยละ 91.9)
- 2.4 เคยได้ยินหรือรับทราบ “ต้องช่วยกันกำจัดปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสามัคคีของชุมชน” (ร้อยละ 93.7)
3. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรมที่เคยจัดเป็นประจำ
 - 3.1 หัวข้อศีลธรรมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 71.5)
 - 3.2 หัวข้อสุขภาพอนามัย (ร้อยละ 51.9)
 - 3.3 หัวข้อสัมมาชีพ (ร้อยละ 47.8)
 - 3.4 หัวข้อสันติสุข (ร้อยละ 50.0)
 - 3.5 หัวข้อศึกษาสงเคราะห์ (ร้อยละ 76.7)
 - 3.6 หัวข้อสาธารณสงเคราะห์ (ร้อยละ 67.0)
 - 3.7 หัวข้อกตัญญูตเวทิตาธรรม (ร้อยละ 87.4)
 - 3.8 หัวข้อสามัคคีธรรม (ร้อยละ 41.9)
 - 3.9 การอบรมประชาชนควรมีวิทยากร กรรมการหน่วยและประชาชนในชุมชน ช่วยกันกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมแต่ละครั้งด้วย (ร้อยละ 77.8)
4. งบประมาณการฝึกอบรม
 - 4.1 สามารถจัดทำโครงการเพื่อหางบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมประชาชนได้ (ร้อยละ 85.2)
 - 4.2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการจัดการฝึกอบรมประชาชน (ร้อยละ 27.0)
5. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

มีการแจ้งกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมให้ทราบล่วงหน้า (ร้อยละ 66.7)
6. วิทยากร

มีอิสระในการเลือกบุคคลที่มีความสามารถตามความต้องการของชุมชนมาเป็นวิทยากร (ร้อยละ 89.3)
7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เข้ารับการฝึกอบรมต้องเป็นประชาชนในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ (ร้อยละ 95.2)
8. สถานที่

ในการฝึกอบรมทุกครั้งจัดในวัดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน (ร้อยละ 99.6)

9. เทคนิคการฝึกอบรม

9.1 มีการใช้วิธีการอบรมทั่วไป การอบรมเฉพาะกรณี และการอบรมเฉพาะบุคคล
(ร้อยละ 64.8)

9.2 เทคนิคที่เคยใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 99.6 การสาธิต
(ร้อยละ 65.9)

ความต้องการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

1. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย

1.1 ควรมีการกำหนด/เขียนการตั้งความปรารถนาเพื่อให้หน่วยบรรลุถึงจุดหมาย
(ร้อยละ 96.7)

1.2 ควรสามารถทำให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้และได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการตาม
สภาพท้องถิ่นของตน (ร้อยละ 81.9)

1.3 ควรจะสามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ ประชาชนไม่ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย
(ร้อยละ 58.1)

1.4 ควรจะเป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและพระสงฆ์ในตำบล (ร้อยละ
94.4)

1.5 ควรจะเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและท้องถิ่น (ร้อยละ 70.4)

1.6 ควรจะเป็นศูนย์กลางของประชาชนในตำบลเพื่อป้องกันผู้ไม่ประสงค์ดีมาก่อวน
ความสงบของชุมชน (ร้อยละ 60.4)

2. วัตถุประสงค์การฝึกอบรม

2.5 ควรมีการกำหนด/เขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรมไว้อย่างชัดเจน กะทัดรัด
(ร้อยละ 84.1)

2.6 ควรมีการกำหนด/เขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรมด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย (ร้อยละ
88.9)

2.7 วัตถุประสงค์การฝึกอบรมต้องสามารถวัดและประเมินผลได้ (ร้อยละ 70)

3. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม ที่ควรฝึกอบรมเพิ่มเติม

3.1 ศีลธรรมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 60.0)

3.2 สุขภาพอนามัย (ร้อยละ 73.3)

3.3 สัมมาชีพ (ร้อยละ 66.7)

3.4 สันติสุข (ร้อยละ 64.8)

3.5 ศึกษาสงเคราะห์ (ร้อยละ 82.6)

- 3.6 สาธารณสงเคราะห์ (ร้อยละ 73.3)
- 3.7 กตัญญูกตเวทิตาธรรม (ร้อยละ 77.8)
- 3.8 สามัคคีธรรม (ร้อยละ 68.1)
- 3.9 ควรมีบทบาทในการจัดฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว (ร้อยละ 70.4)
4. งบประมาณการฝึกอบรม
 - 4.1 ควรได้รับงบประมาณสนับสนุนจากราชการด้วย (ร้อยละ 83.0)
 - 4.2 ควรได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่าๆกันทุกหน่วย (ร้อยละ 39.6)
 - 4.3 ควรได้รับสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชนด้วย (ร้อยละ 80.0)
5. ระยะเวลาในการฝึกอบรม
 - 5.1 ต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการประกอบอาชีพหลัก (ร้อยละ 83.3)
 - 5.2 ควรอบรมประชาชนในช่วงวันหยุดหรือช่วงหยุดเทศกาล (ร้อยละ 85.6)
 - 5.3 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมประชาชนแต่ละโครงการ (ร้อยละ 73.0)
6. วิทยากร
 - 6.1 วิทยากรต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการฝึกอบรม (ร้อยละ 100)
 - 6.2 ควรมีวิทยากรประจำหน่วย (ร้อยละ 77.8)
7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งตามความเหมาะสมของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง (ร้อยละ 81.9)
8. สถานที่
 - 8.1 ควรมีอาคารเฉพาะที่สามารถใช้ในการฝึกอบรมได้ เช่น ห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อย ห้องอาหาร ห้องน้ำ (ร้อยละ 77.8)
 - 8.2 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับเครื่องมือต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือสื่อสาร (ร้อยละ 99.3)
 - 8.3 ควรเป็นสถานที่ ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถเดินทางไปมาสะดวก ควรมีบรรยากาศที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวน ควรมีสวัสดิการด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ และเป็นสถานที่ ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น (ร้อยละ 100)

9. เทคนิคการฝึกอบรม

เทคนิคการฝึกอบรมที่ต้องการให้ใช้ในการฝึกอบรม คือ การบรรยาย (ร้อยละ 84.1) การอภิปราย (ร้อยละ 66.6) การสาธิต (ร้อยละ 80.7) การสอนงาน (ร้อยละ 61.1) การระดมสมอง (ร้อยละ 71.1) การประชุมกลุ่มย่อย (ร้อยละ 64.4) การแสดงบทบาทสมมติ (ร้อยละ 65.2) และทัศนศึกษา (ร้อยละ 77.4)

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและประชาชน ในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการแนวทางการดำเนินงาน แบบแผนการปฏิบัติหน้าที่ บางหน่วยยังต้องการบุคลากรที่มีความรู้ด้านการฝึกอบรมด้วย

ปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและประชาชน ในภาพรวม พบว่า หลายหน่วยยังอยู่ในระยะเริ่มดำเนินการ (เพิ่งแต่งตั้งประธานและคณะกรรมการ) ไม่มีความรู้เรื่องการดำเนินการฝึกอบรมมาก่อนเลย บางวัดรับตั้งเป็นหน่วยเพราะความจำเป็น (ผู้บังคับบัญชาสั่ง) บางหน่วยตั้งอยู่กับวัดที่ค่อนข้างกันดาร ขาดแคลนสาธารณูปโภค และห่างไกลจากแหล่งชุมชน และจากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบ

1. ปรัชญา ภารกิจ และนโยบาย พบว่า ไม่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ทำให้แต่ละหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจัดการฝึกอบรมไปอย่างไม่มีทิศทาง
2. วัตถุประสงค์การฝึกอบรม พบว่า มีการกำหนดไว้กว้างเกินไป และกรรมการส่วนใหญ่ไม่ทราบหรือเคยได้ยินมาก่อนเลย
3. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม พบว่า จากเอกสารแนะนำหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอธิบายไว้ไม่ละเอียดพอทำให้ไม่สามารถจัดโครงการที่มีประสิทธิภาพ
4. งบประมาณการฝึกอบรม พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดสรรผ่านมาโดยคณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำอำเภอ (คณะกรรมการ อ.ป.อ.) เพียงหน่วยละ 1,000 บาทเท่านั้น หลายหน่วยเคยพยายามทำโครงการเสนอเพื่อของบประมาณเพิ่มเติมแต่ไม่เป็นผล
5. ระยะเวลาที่จัดการฝึกอบรมไม่เหมาะสม เป็นช่วงที่ประชาชนต้องประกอบอาชีพ
6. วิทยากรฝึกอบรม พบว่า ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการอื่นๆทำให้ ขาดแคลนวิทยากร
7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า บางครั้งจัดการฝึกอบรมแล้วได้ผู้เข้ารับการอบรมคนเดิมหรือกลุ่มเดิม เป็นประจำ

8. สถานที่ พบว่า การฝึกอบรมจะใช้ศาลาวัดที่ตั้งหน่วยเป็นสถานที่ฝึกอบรมซึ่งบางหน่วยมีสภาพเก่า ทรวดโทรม บางหน่วยตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เดินทางลำบาก เช่น อยู่บนภูเขา ไม่มีถนนเข้าถึง

9. สื่อในการฝึกอบรม พบว่า ต้องการให้นำสื่อในท้องถิ่นมาใช้ให้มากที่สุด หลายหน่วยยังขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์

10. เทคนิคการฝึกอบรม พบว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่(พระสงฆ์)ใช้การเทศน์สั่งสอนในระหว่างพิธีบุญในวันพระ เป็นการฝึกอบรม และคณะกรรมการไม่รู้หลักการทฤษฎีของเทคนิคการฝึกอบรมเลย

ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

พบว่า คณะกรรมการยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องขั้นตอนการฝึกอบรมเลย จึงก่อให้เกิดความสับสนเมื่อผู้วิจัยสอบถามเพื่อขอข้อมูล

ส่วนที่ 2

การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ โดยเป็นคณะกรรมการอำนวยการอบรมประชาชนประจำจังหวัดขึ้นไปหรือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการฝึกอบรมประชาชนหรือเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาการฝึกอบรมในสถาบันอุดมศึกษาใน 16 จังหวัด ในเขตหนเหนือรวมจำนวน 21 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามปลายเปิด ใช้ในการสอบถามรอบที่ 1 จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีจำนวน 220 ข้อ แบ่งเป็นคำถามองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ จำนวน 152 ข้อและคำถามขั้นตอน จำนวน 68 ข้อ แบบสอบถามรอบที่ 3 มีข้อความเหมือนกับรอบที่ 2 ทุกประการ แตกต่างกันที่แบบสอบถามรอบที่ 3 มีค่าสถิติรวมที่คำนวณจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด รวมทั้งแสดงตำแหน่งของรอยขีดซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบไว้ในรอบที่ 2 โดยแสดงไว้ทุกข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลจากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำข้อกระทงต่างๆมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 หลังจากได้รับข้อมูล

กลับคืนมาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในทุกข้อคำถาม แล้วแสดงค่าสถิติเหล่านั้นลงในแบบสอบถามที่ส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญในรอบต่อไป สำหรับแบบสอบถามรอบที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในทุกข้อคำถาม แปลความหมายแล้วนำไปสร้างระบบการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการพิจารณาคะแนนของข้อความขององค์ประกอบและขั้นตอนจากแบบสอบถามรอบที่ 3 คือ ต้องเป็นข้อความที่มีค่ามัธยฐานเท่ากับ หรือมากกว่า 3.50 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50

ผลการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อความ 179 ข้อความ จาก 220 ข้อ จำแนกเป็นข้อความองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ จำนวน 122 ข้อ และข้อความขั้นตอน จำนวน 57 ข้อ

จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผลจากการวิเคราะห์สภาพ ความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือตามความคิดเห็นของกรรมการหน่วย อ.ป.ต. และประชาชนในหนเหนือ รวมทั้งหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำไปสร้างเป็นระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในบทที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สภาพ ความต้องการและปัญหา พบว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ การจัดการฝึกอบรมยังขาดรายละเอียดในหลายองค์ประกอบ เช่น ไม่มีปรัชญา ปณิธาน และนโยบายที่ชัดเจน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นประชาชนคนเดิม กลุ่มเดิม ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คณะกรรมการ อ.ป.ต. ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการและทฤษฎี การฝึกอบรม ขาดแคลนวิทยากร ไม่ได้ได้รับความสนับสนุนจากหน่วยงานของราชการ ซึ่งสอดคล้องกับ กล้า ทองขาว, จุมพล นิมพานิช และจิตรา เตมีย์ (2543) ศึกษาการประเมินผลโครงการปฏิบัติงานของหน่วย อ.ป.ต. พบว่า ประชาชนที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุ คนรุ่นหนุ่มสาวมีน้อย และมีการดำเนินการดำเนินงานที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีแนวทางและทิศทางการดำเนินงาน คณะกรรมการ อ.ป.ต.บางแห่งมีความรู้ที่น้อย วิทยากรฝ่ายสงฆ์ขาดประสบการณ์ มีความรู้ไม่ทันสมัย ขาดแคลนวิทยากรที่มีความรู้ความสามรถ โครงการ อ.ป.ต. ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายใด การสนับสนุนที่ได้มักมาจากประชาชนมากกว่าราชการ

หน่วย อ.ป.ต.ไม่มีขั้นตอนการขั้นตอนการดำเนินงานการฝึกอบรม เนื่องจากคณะกรรมการหน่วยที่เป็นผู้ดำเนินการเป็นพระสงฆ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้ความเกี่ยวกับการฝึกอบรม บางแห่งความรู้ที่น้อย วิธีการจัดฝึกอบรมที่ใช้คือ พระสงฆ์เทศนาและบรรยายธรรมแก่ประชาชนที่มาทำบุญที่วัด หรือการบรรยายแก่นักเรียนตามโรงเรียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ คือ (1) ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย (2) วัตถุประสงค์ (3) หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม (4) งบประมาณ (5) ระยะเวลา (6) วิทยากรฝึกอบรม (7) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม (8) สถานที่ (9) เทคนิคการฝึกอบรม (10) สื่อในการฝึกอบรม

และขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม 12 ขั้นตอน คือ (1) การหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม (2) การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม (3) การกำหนด/สร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม (4) การจัดสรรงบประมาณ (5) การกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม (6) การกำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรม (7) การเลือกเทคนิคการฝึกอบรม (8) การเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรม (9) การกำหนดวิทยากร (10) การกำหนดสถานที่ (11) การดำเนินการฝึกอบรม (12) การประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ขั้นตอนทั้ง 12 ขั้นตอนผู้วิจัยสร้างจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและการศึกษาขั้นตอนของ วิจิตร อวระกุล (2540) คือ ขั้นตอน 12 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษา สำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์สภาพปัญหา (2) หาความจำเป็นในการฝึกอบรม (3) กำหนดวัตถุประสงค์ (4) กำหนดข้อวิชา (5) เลือกประเภทของการฝึกอบรมและบุคคล (6) จัดทำหลักสูตร (7) เลือกเทคนิคที่

จะใช้ในการฝึกอบรม (8) กำหนดวิทยากร (9) จัดเตรียมองค์ประกอบ ทรัพยากรบุคคล (10) ดำเนินการฝึกอบรม (11) วัดผล-ประเมินผล-ติดตามผล (12) วิเคราะห์-หาแนวทาง-ปรับปรุง พัฒนา และการศึกษาจาก Model ของ Leonard Nadler (1989) ซึ่งประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ กำหนดความต้องการจำเป็นขององค์กร กำหนดงานที่จะปฏิบัติ กำหนดความต้องการจำเป็นของผู้รับการฝึกอบรม พิจารณาวัตถุประสงค์ สร้างหลักสูตร เลือกกลยุทธ์ในการสอน จัดหาทรัพยากร การสอน ดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินผลและผลย้อนกลับ

ระบบการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ องค์ประกอบและขั้นตอน การดำเนินงาน เพื่อให้มีความชัดเจนในแต่ละรายละเอียด และง่ายต่อการนำไปใช้จริง ผู้วิจัยขอ แยกกล่าวถึง ดังนี้

1. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบาย ผลการวิจัย พบว่า

ปรัชญา ควรเน้นอบรมประชาชนในตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจในทักษะต่างๆ ที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิต และตั้งอยู่ในศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น สอดคล้องกันสูงที่สุด มีความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นปรัชญาของหน่วย อ.ป.ต. ตามที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวว่า ปรัชญาขององค์กรจะแสดงจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่าง เด่นชัดว่ามุ่งด้านใด หรือตั้งมาด้วยเหตุผลใด ปรัชญาที่ตั้งขึ้นนั้นจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของ องค์กร มีปรัชญาที่เป็นไปได้และมีองค์ประกอบอื่นสนองรับกับปรัชญา

ปณิธาน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันสูงที่สุดว่า ให้เป็นศูนย์กลางประสานงาน ระหว่างวัด บ้าน และหน่วยราชการในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เรื่องการพัฒนาด้านการศาสนา นโยบายข้อที่ 3 มี มาตรการว่า สนับสนุนและส่งเสริมให้วัดและศาสนสถานเป็นศูนย์กลางชุมชนในท้องถิ่น และ สนับสนุนให้ทางราชการใช้ศาสนสถานเป็นศูนย์กลางการประชุม อบรม ของท้องถิ่น

นโยบาย เน้นส่งเสริมโครงการฝึกอบรมที่เป็นความต้องการของประชาชนในตำบล ซึ่ง สอดคล้องกับ กล้า ทองขาว และคณะ (2543) กล่าวว่า หัวข้อการอบรมที่อยู่ในความสนใจของ ประชาชนให้กำหนดเป็นกิจกรรมระหว่างปี ดำเนินการตามโอกาส

2. วัดอุประสงค์การฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยมากที่สุด ควร กำหนดว่า เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับอาชีพ และพัฒนาอาชีพของตน ให้มีรายได้มั่นคง สอดคล้องกับ วิจิตร อวระกุล (2540) กล่าวว่าเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการ ฝึกอบรมแล้วให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น แล้วทำงานได้ดีขึ้น

3. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ หัวข้อการฝึกอบรม วิธีกำหนดหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม และตัวอย่างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความต่างๆทั้งหมด 56 ข้อ จาก 63 ข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 8 หัวข้อเดิมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคม โดยไม่ตัดหรือเพิ่มเติมหัวข้ออื่นใดอีก โดยส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปที่ 3 หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม ศึกษาสงเคราะห์ และ กตัญญูกตเวทิตาธรรม ผู้วิจัยคาดว่าการศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเป็นเช่นนี้เพราะ หน่วยฝึกอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นวัดนั่นเอง ซึ่งจะมีประสิทธิภาพในการจัดอบรมใน 3 หัวข้อนี้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กล้า ทองขาวและคณะ(2543) ว่า เนื้อหาการอบรมที่เน้นหนัก ได้แก่ หลักศีลธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม สำหรับวิธีการกำหนดหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดให้เป็นวิธีการสำรวจความต้องการของประชาชนโดยตรง โดยใช้แบบสอบถาม หรือจัดเวทีประชาคม ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวว่า วิธีการสำรวจข้อมูลอาจทำได้หลายวิธีเช่นการสัมภาษณ์หรือวิธีการออกแบบสอบถาม ส่วนเรื่องหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง 31 ข้อ จาก 38 ข้อ ซึ่งจะมีหลักสูตรและโครงการฝึกอบรมครบทั้ง 8 หัวข้อ ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการสอนหลักธรรมต่างในพระพุทธศาสนาให้กับประชาชน และโครงการที่น่าสนใจ คือ การเผยแพร่ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เอกลักษณะ การละเล่น อันติงามของภาคเหนือ ให้คงไว้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า วัฒนธรรมของภาคเหนือในแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง น่าจะเป็นการง่ายต่อการจัดการฝึกอบรมโดยเน้นสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของประชาชนเอง

4. งบประมาณการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่างบประมาณควรมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) นั่นๆ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีจิตศรัทธา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดกับแนวความคิด งานแลกเงิน ซึ่งเน้นโครงการที่ดำเนินการโดยไม่ต้องใช้งบประมาณ สำหรับวิธีจัดการงบประมาณส่วนใหญ่จะมีความเห็นตรงกันว่าไม่ควรเก็บจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรขอสนับสนุนจากแหล่งอื่น หรือจัดกิจกรรมหารายได้เข้าหน่วยอบรม เช่นการทอดผ้าป่า เป็นต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการจัดหางบประมาณนั้น คณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทุกหน่วยมีความสามารถในวิธีขอความร่วมมือด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก การใช้งบประมาณของหน่วยจัดฝึกอบรมที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า หน่วยจัดฝึกอบรมมีหน้าที่จัดฝึกอบรมโดยตรงจะมีแผนและโครงการฝึกอบรมที่กำหนดไว้แน่นอนแล้วในแต่ละปีโดยได้รับความร่วมมือจากต้นสังกัดของวิทยากร และผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยวิธีนี้ก็ช่วยแบ่งเบาภาระในเรื่องค่าใช้จ่ายได้บ้าง หรืออาจจะขอความช่วยเหลือจาก

องค์การ สถาบันต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งจะอยู่ในรูปของทุนหรือการอุปถัมภ์โครงการ หรือเก็บจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม (เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ : 2529)

5. ระยะเวลาในการฝึกอบรมผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมควรเป็น 2 วัน และ 1 คืน โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมคือ เข้าถึงกลางวัน และควรจัดฝึกอบรมในช่วงเช้า พรรษา หลังรับจันุฉิน ฤดูร้อน ฤดูหนาว ผู้วิจัยคิดว่า สาเหตุมาจาก ช่วงเช้าพรรษาวิทยากรหลักของหน่วยคือพระจะต้องจำพรรษาอยู่ในวัดตลอด 3 เดือนจึงมีเวลาในการดำเนินการฝึกอบรม ส่วนหลังรับจันุฉินก็เป็นเพราะวัดจะมีงบประมาณมากเพียงพอ ส่วนฤดูร้อนและฤดูหนาวนั้นคงจะหลีกเลี่ยงฝนซึ่งจะเป็นก่อบอุปสรรคกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านเห็นว่าไม่ควรมีการกำหนดว่าจะต้องใช้ระยะเวลาเท่าไร หรืออบรมช่วงไหนของวัน เพราะระยะเวลาต้องยืดหยุ่นไปตามโครงการฝึกอบรมแต่ละโครงการซึ่งมีวิธีการดำเนินการฝึกอบรมแตกต่างกัน โดยมีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญว่าควรเน้นว่าต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการประกอบอาชีพของประชาชน

6. วิทยากรฝึกอบรม ผู้วิจัยทำการแบ่งออกเป็นประเด็น 3 ประเด็น คือ คุณสมบัติและลักษณะของวิทยากร คุณสมบัติและลักษณะพิเศษ และวิธีจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดและมาก กับข้อความต่างๆ ทั้งหมด 25 ข้อ จาก 32 ข้อ ซึ่งคุณสมบัติและลักษณะของวิทยากรนั้นผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน 15 ข้อ โดยส่วนใหญ่เน้นให้มีความรู้ทักษะด้านการฝึกอบรม และคุณธรรมด้วย ส่วนคุณสมบัติและลักษณะพิเศษผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน 5 ข้อโดยเน้นที่ต้งเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารเป็นภาษาท้องถิ่นนั้นๆได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับที่ สไบทอง อักษรานุเคราะห์ (2531) กล่าวไว้ในผลการวิจัยว่า ภาษามีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ด้วยเทปโทรทัศน์แตกต่างกัน โดยภาษาไทยถิ่นเหนือทำให้ชาวนามีความรู้และความจำมากกว่าภาษาไทยกลาง ผู้วิจัยคิดว่าเป็นเพราะในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนประชาชนส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นกันเป็นส่วนมาก อีกทั้งยังมีหลายสำเนียงภาษาด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีจัดหาวิทยากรโดยให้เน้นการใช้วิทยากรในท้องถิ่นนั้นๆเป็นหลัก

7. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า ควรเป็นผู้มีความตั้งใจ สนใจเข้ารับการฝึกอบรมอย่างแท้จริง และเป็นผู้ที่สมัครใจที่จะเข้าร่วมการฝึกอบรม สอดคล้องกับ น้อย ศิริโชติ (2524) กล่าวว่า การฝึกอบรมหากไม่มีการกำหนดผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ดีอาจเกิดปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีความสนใจต่อการอบรมอย่างเต็มที่ไม่ว่วมกิจกรรมในระหว่างการฝึกอบรม ไม่นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การฝึก

อบรมในหลักสูตรและโครงการต่างแต่ละครั้งควรจำกัดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม สอดคล้องกับ บุญเลิศ ไพรินทร์ (2530) กล่าวว่า นอกจากคุณสมบัติต่างๆของผู้เข้ารับการอบรมแล้วจำนวนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนด้วย

8. สถานที่ฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า สถานที่ที่จะใช้ในการฝึกอบรม ควรเป็นศูนย์กลางของชุมชน เดินทางสะดวก มีห้องสุขา มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอควรสงบ สะอาด ร่มรื่น และควรอยู่ในวัดที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล สอดคล้องกับ เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529) กล่าวว่า ควรมีสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการฝึกอบรมโดยเฉพาะอาจเป็นอาคารแยกต่างหากหรือเป็นห้องเรียนที่อยู่ในอาคารหนึ่งอาคารใดใช้เพื่อการฝึกอบรมโดยเฉพาะไม่ปะปนกับกิจกรรมอื่น ห้องฝึก อบรมควรมีสว่างเพียงพอ มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ครบ

9. เทคนิคการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า เทคนิคการฝึกอบรมควรใช้การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต และเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับโครงการฝึกอบรม ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะลักษณะการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเป็นการอบรมธรรมชาติซึ่งจะมีการปฏิบัติด้วย สำหรับเทคนิคอื่นๆผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมาก ทุกเทคนิค ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะยังไม่สามารถกำหนดตายตัวไปได้ว่าควรใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับโครงการฝึกอบรมอีกเช่นกัน ดังที่ น้อย ศิริโชติ (2529) กล่าวว่า เทคนิคการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ หรือข้อมูลต่างๆ ระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือวัตถุประสงค์ใดๆตามที่กำหนดไว้ และ สมคิด บางโม (2544) กล่าวว่า เทคนิคการฝึกอบรมแต่ละอย่างจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและหลักสูตรเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ วิจิตร อวระกุล (2540) กล่าวว่า เทคนิคการฝึกอบรมแต่ละอย่างย่อมเหมาะกับบางหลักสูตร บางกลุ่ม บางระดับ อายุ การศึกษา ช่วงระยะเวลา ฉะนั้น ผู้จัดการฝึกอบรมหรือวิทยากรจึงต้องเลือกใช้เพื่อให้เกิดผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิคการฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และยังมีผลไปถึงการจูงใจ ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม

10. สื่อในการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้ เครื่องมือ และสื่อวัสดุที่ควรมีประจำหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เกณฑ์การเลือกใช้สื่อ และวิธีจัดหาสื่อ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความมากที่สุดและมากที่สุด 20 ข้อ จาก 24 ข้อ ในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ควรมีใช้มากที่สุด ได้แก่ เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์ เครื่องเล่นเทป และกล้อง

ถ่ายรูป ส่วนสื่อวัสดุ ได้แก่ วัสดุกราฟิก และเทปบันทึกเสียง สำหรับเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อในการฝึกอบรมไว้ 6 ข้อ โดยส่วนใหญ่จะเน้นถึงการช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และต้องเหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมนั้นๆ และเทคนิคการฝึกอบรมที่ใช้ด้วย สอดคล้องกับ สมชาย มิตรประเสริฐสุข (2527) กล่าวว่า สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่มักใช้ควบคู่ไปกับการฝึกอบรมแต่ละเทคนิคคือการใช้สื่อในการฝึกอบรมเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ สร้างความสนใจ เกิดความเข้าใจ ตีง่ายขึ้น ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย ทำให้การฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนเรื่องวิธีการจัดหาสื่อในการอบรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดว่าควรผลิตขึ้นเองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายของโครงการฝึกอบรมที่ดีอีกวิธีหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ระบบการฝึกอบรมที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ และขั้นตอนการดำเนินงาน 12 ขั้นตอน ผู้ใช้ควรนำไปใช้ทั้งระบบ แต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียด ทั้งนี้ ถ้าใช้รายละเอียดตามระบบการฝึกอบรมได้มากจะเป็นการดีที่สุด เนื่องจากเป็นรายละเอียดซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันแล้ว
2. การนำระบบการฝึกอบรมนี้ไปใช้ หากในองค์ประกอบใด ขั้นตอนใดที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในสภาพความเป็นจริง ก็ควรปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่นำไปใช้
3. ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในอนาคต ก็อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบหรือขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ เพื่อเป็นการทดลองระบบกับการนำไปใช้จริง ว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาระบบในการอบรมต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทั่วประเทศ เพื่อจะได้มีแนวทางปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
3. อาจมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในระดับหนระดับภาค และระดับจังหวัด ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กล้า ทองขาว, จุมพล นิมิพานิช และ จิตรา เตมีย์. รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผล
โครงการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล. (ม.ป.ท.), 2543.
- การฝึกหัดครู, กรม. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพมหานคร: กอง
แผนงาน กรมการฝึกหัดครู, 2531.
- จำนง หนูนิล. ความคิดเห็นของคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารและปัญหาในการบริหารของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จังหวัด
สมุทรสงคราม . วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาชั้นประถมศึกษา
โรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. ในประมวลสาระชุดวิชา
เทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน่วยที่ 1 สาขาศึกษาศาสตร์ นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. มิติที่ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมและการพระศาสนาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2526.
- เชษฐา เทียนเพชร. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ชาวเลิศ เลิศชไอพาร์. ระบบและการจัดระบบ. ในประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการ
ฝึกอบรม หน่วยที่ 1 สาขาศึกษาศาสตร์ นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2536.
- ดิเรก ธีระภูธร. การนำเสนอรูปแบบการฝึกอบรมผู้ให้การศึกษาเรื่องโรคเอดส์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.
- น้อย ศิริโชติ. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอสโตร, 2524.
- บัญชา ส่ำวรายรีน. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตาม
มติคณะรัฐมนตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- บุญเลิศ ไพรินทร์. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในองค์กร. ในประมวลสารະชຸດວິຊາການພັດທະນາອົງການ
 ຫຸ້ນທີ່ 7 ສາຂາສຶກສາສາດສະຕຣ໌. ນະນທປຸຣ໌: ມະຫາວິທະຍາລັຍສຸໂຂທັຍຮຣຣມມາຣິຣາຊ, 2530.
- บุริรัตน์ สามัตถิยะ. รู้เรื่องเมืองไทยภาคเหนือ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา
 พานิช, 2542.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 อมรการพิมพ์, (ม.ป.ป.).
- เป็รื่อง กุมุท และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. การออกแบบระบบการฝึกอบรม. ในประมวลสารະชຸດວິຊາ
 ທີ່ຄວນໂລຍີແລະສື່ອສາຣາການຝຶກອບຣມ ຫຸ້ນທີ່ 1 ສາຂາສຶກສາສາດສະຕຣ໌. ນະນທປຸຣ໌:
 ມະຫາວິທະຍາລັຍສຸໂຂທັຍຮຣຣມມາຣິຣາຊ, 2537.
- พระครูธรรมโกศล. รายงานการตรวจการคณะสงฆ์อำเภอสันกำแพง กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัด
 เชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอสันกำแพง-กิ่งอำเภอแม่อน, 2542.
 (อัดสำเนา)
- พระพันธุนิติ นิติพนธ, บรรณาธิการ. พบพระสังฆาธิการ. วารสารกัลยาณมิตรฉบับพระสังฆาธิ
 การ. ฉบับที่ 8 (2543) : 4-12.
- พระสุพรหมยานเถร. โครงการคืนธรรมชาติสู่แผ่นดินเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว. เชียงใหม่: (ม.ป.ท.), 2542. (อัดสำเนา)
- พิชัย บุรณสมบัติ. ทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพมหานคร: นวกรณ, 2528.
- เริงัดกษณัฎ์ โจรณพนัธ. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ลักขณา เรขาสิลา. บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคเหนือที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของ
 ชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- วิจิตร อวระกุล. การฝึกอบรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2540.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมการศาสนา, กองศาสนศึกษา, ฝ่ายเผยแพร่พระพุทธศาสนา. ระเบียบ
 มหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. 2518. พิมพ์
 ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมการศาสนา, กองศาสนศึกษา, ฝ่ายเผยแพร่พระพุทธศาสนา. แนว
 หน່ายอบຣມປຣາຊນປຣຈຳຕຳບລ. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).

- ศึกษาธิการ, กระทรวง, สำนักงานปลัดกระทรวง. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 ครูสภา, 2541.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป ,
 2535.
- สัจด์ อุทรานันท์. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 6.
 กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.), 2532.
- สไบทอง อักษรานุเคราะห์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกษตรกรรมจากเทปโทรทัศน์
ที่ใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของชาวนาในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์
 ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2531.
- สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพมหานคร: นำอักษรการพิมพ์, 2538.
- สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
 ชิง, 2544.
- สมชาติ กิจยรรยง. การจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2537.
- สมชาย มิตรประเสริฐสุข. การศึกษาการฝึกอบรมบุคลากรของการรถไฟแห่งประเทศไทย.
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์. สรุปผลบางส่วนของกรอบพระภิกษุวิทยากรหน่วยอบรม
ประชาชนประจำตำบล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์, 2520.
- สมนึก เมธาวดี และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ประจำปี 2540 จังหวัดมหาสารคาม.
 มหาสารคาม: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม, 2541.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา
 พานิช, 2526.
- สุทธิพงษ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม พร้อม
ด้วยระเบียบและคำสั่งมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และพระศาสนา.
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, (ม.ป.ป.).
- สุปราณี ศรีฉัตรวิมุข. การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.

- สุพิน ไชยเจริญ. สภาพ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุภารัฐ ฝ่องพันธุ์งาม. การพัฒนารูปแบบการคัด่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.
- อมร รักษาสัตย์. การปฏิรูประบบบริหารด้านการจัดองค์ประกอบและการบริหารงานบุคคลใน
เอเชีย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2529.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. เอกสารคำสอนประกอบวิชา 2708652 เทคโนโลยีการศึกษาในการฝึกอบรม.
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540. (อัดสำเนา)

ภาษาอังกฤษ

- Banathy, Bela H. instructional System. California: Fearon/Lear Siegler, 1968.
- Fitzerald, J.and Fitzerald, A. 1987. 3rdEdition. Fundamental of System Analysis : Using
Structured Analysis and Design Techniques. New Your: John & Sons.
- Gerald A. Silver and Joan B. Silver, 1876. Introduction to System Analysis. New Jersey:
Englewood Cliffs, Prentice Hall.
- John, R. A., F. E. Kast, and J. E. Rosenzweig. The Theory and Management of System.
2nd ed. New York: McGraw-Hill, 1967.
- Koontz, H., Donnell, C.O., and Wehrick, H. 1980. 7thEdition. Management. New York:
McGraw – Hill International Book.
- Nadler, L. Designing training programs: The critical events model. 8th Edition. New York:
Addison-Wesley Publishihg, 1989.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์	เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ
วัดปากน้ำ กรุงเทพมหานคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม	หัวหน้าภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา จ.นนทบุรี
4. อาจารย์ ดร. ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์	ภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตทับแก้ว
จ.นครปฐม
5. นายวิลาศ เคียนทอง	หัวหน้าฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา
กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่ทดลองใช้เครื่องมือ

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลศาลาแดง วัดศาลาแดง อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบางประมุง วัดบางประมุง อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลนากลาง วัดนากลาง อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์
4. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลชัยนาม วัดเกาะแก้วประชานุรักษ์ อ.วังทอง จ.พิษณุโลก
5. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอรัญญิก วัดเขื่อนชนันท์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

รายชื่อหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดนครสวรรค์

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลปากน้ำโพ วัดคีรีวงศ์
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเนินกว่าว วัดบ่อพลับ
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหาดสูง วัดหาดสูง
4. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเขาดิน วัดพระหน่อธรรมนิทรีใกล้วารินคงคาราม
5. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเก้าเลี้ยว วัดเก้าเลี้ยว
6. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบ้านมะเกลือ วัดท่าเจริญพรต

จังหวัดพิษณุโลก

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดินทอง วัดกกไม้แดง
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองพระ วัดสระเดา
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลท่าหมื่นราม วัดเนินมะเกลือวนาราม
4. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลวังทอง วัดเขาสมอแดง
5. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในเมือง วัดราชบูรณะ
6. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบ้านป่า วัดบ้านป่า
7. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดอนทอง วัดดอนทอง
8. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบ้านคลอง วัดยาง

จังหวัดลำพูน

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในเมืองเขต 1 วัดช้างรอง
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในเมืองเขต 2 วัดสวนดอก
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบ้านกลาง วัดร่องส้าว
4. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอุโมงค์ วัดป่าเล้า
5. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเหมืองง่า วัดศรีสองเมือง

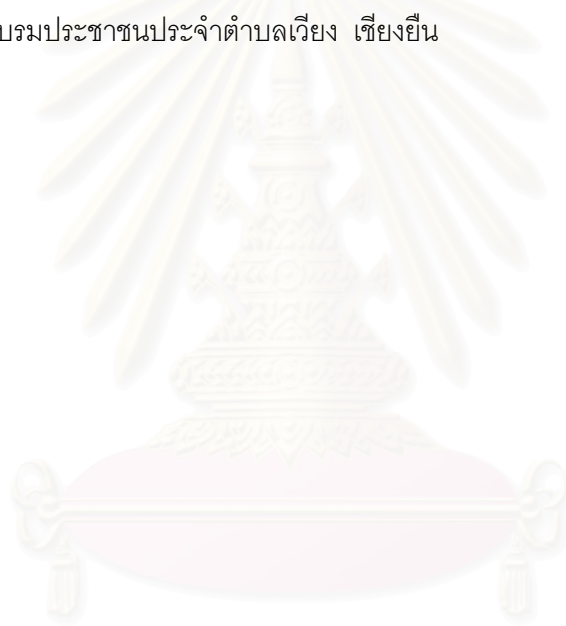
จังหวัดเชียงใหม่

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลพระสิงห์ เขต 1 วัดเมธัง
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลช้างคลาน วัดลอยเคราะห์

3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลข้างม่อย วัดแสนฝาง
4. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสุเทพ เขต 1 วัดฝายหิน
5. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสุเทพ เขต 2 วัดป่าแดง

จังหวัดเชียงราย

1. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลริมกก วัดฝั้งหมื่น
2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลท่าสาย วัดสถาน
3. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบ้านดู่ วัดป่าซาง
4. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลรอบเวียง วัดเชตุพน
5. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสันทราย วัดโป่งสลี
6. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเวียง เชียงยืน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เครื่องมือ

1. พระครูศรีนันทน์วรพรต
เจ้าคณะอำเภอโกรกพระ วัดโกรกพระใต้ อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์
2. อาจารย์พิสิฐ เจริญสุข
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี โพธิ์ทอง
ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม

1. พระเทพรัตนมุนี
รองเจ้าคณะภาค ๖ วัดพระแก้ว จ.เชียงใหม่
2. พระเมธีปริยัตยาภรณ์
รองเจ้าคณะภาค ๖ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร
3. พระเทพรัตนกวี
รองเจ้าคณะภาค ๕ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จ.พิษณุโลก
4. พระราชวิสุทธิดิลก
รองเจ้าคณะภาค ๔ วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร
5. พระราชวิจิตรโมลี
รองเจ้าคณะภาค ๔ วัดโพทะเล จ.พิจิตร
6. พระศรีพัชโรดม
เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ วัดมหาธาตุ จ.เพชรบูรณ์
7. พระราชปริยัติมุนี
เจ้าคณะจังหวัดอุตรดิตถ์ วัดคลองโพธิ์ จ.อุตรดิตถ์
8. พระราชพุทธิญาณ
เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ วัดบุพพาราม จ.เชียงใหม่
9. พระวิกรมมุนี
รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดคีรีวงศ์ จ.นครสวรรค์

10. พระปิฎกคุณาภรณ์
รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน วัดพระธาตุหริภุญชัย จ.ลำพูน
11. พระครูวาปีปทุมรักษ์
เจ้าคณะอำเภอหนองบัว วัดหนองกลับ จ.นครสวรรค์
12. นายพิสิฐ เจริญสุข
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
13. อาจารย์น้อย ลายคราม
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จ.พิษณุโลก
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตร กาญจนรัตน์
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จ.พิษณุโลก
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ อธิยา
โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศธร พิทักษ์กำพล
โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มะลิวัลย์ ตันตีสันติสม
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธงชัย ช่อพฤษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสิฐ ทองแสง
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายสมร ดีวิเศษ
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
21. รองศาสตราจารย์บุหงา วชิรศักดิ์มิ่งคล
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒน์ วรานูสาสน์
รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมพลังงานแสงอาทิตย์,
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
23. อาจารย์สุภาณี เสงศรี
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย

1. สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์	เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ
วัดปากน้ำ กรุงเทพมหานคร
2. พระธรรมวโรดม	เจ้าคณะภาค ๒
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
กรุงเทพมหานคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา จ.นนทบุรี
4. นายวิลาศ เคียนทอง	หัวหน้าฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา
กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ
5. อาจารย์ ดร. ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์	หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และ
การศึกษาต่อเนื่อง
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตทับแก้ว
จ.นครปฐม

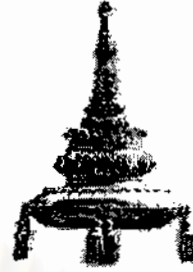
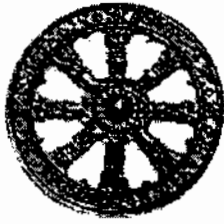
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ช**เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย**

1. แบบสอบถาม(คณะกรรมการ อ.ป.ต.)
2. แบบสอบถาม(ประชาชน)
3. แบบสอบถามรอบแรก
4. แบบสอบถามรอบ 3
5. แบบประเมินการรับรองระบบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
สำหรับ กรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

งานวิจัยเรื่อง	การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
ผู้วิจัย	นายเจษฎา วณิชชากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
สังกัด	ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษา สภาพ ความต้องการ และปัญหาของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอองค์ประกอบระบบการฝึกอบรมทั้งหมด ๑๐ องค์ประกอบคือ

- ก. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม
- ข. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
- ค. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
- ง. งบประมาณการฝึกอบรม
- จ. ระยะเวลาในการฝึกอบรม
- ฉ. วิทยากรฝึกอบรม
- ช. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ซ. สถานที่ฝึกอบรม
- ฅ. เทคนิคการฝึกอบรม
- ฎ. ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

- ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ สภาพ ความต้องการและปัญหาของการอบรมประชาชน
- ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการฝึกอบรมประชาชนของ อ.ป.ต.

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาให้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมคำลงในช่องที่กำหนดให้

๑. เพศของท่าน

- ชาย หญิง

๒. ท่านมีอายุ

- ต่ำกว่า ๓๐ ปี
 ระหว่าง ๓๑ - ๔๕ ปี
 ระหว่าง ๔๖ - ๖๐ ปี
 มากกว่า ๖๐ ปี

๓. ท่านเป็นกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลฝ่ายใด

- บรรพชิต
 คฤหัสถ์

๔. ท่านจบการศึกษาระดับใด

- ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา
 อนุปริญญา / ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

๕. ท่านประกอบอาชีพใด

- แพทย์ประจำตำบล
 ผู้ใหญ่บ้าน / กำนัน
 ครู
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

๖. ท่านเป็นกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตำแหน่งใด

- ประธาน
 รองประธาน
 กรรมการ
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

๗. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

- เคย
 ไม่เคย เพราะ.....

ตอนที่ ๒ สภาพ ความต้องการและปัญหาของการอบรมประชาชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน (เห็นด้วยอย่างยิ่ง ,ไม่เห็นด้วย) หรือเติมข้อความลงในช่องที่กำหนดให้

ก. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๑.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนเพื่อที่จะช่วยตัวเองได้ตามสมควรแก่สภาพ
๒.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรมีการกำหนด/เขียนจุดมุ่งหมายของฝึกอบรมอย่างชัดเจน
๓.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรมีการกำหนด/เขียนการตั้งความปรารถนาเพื่อให้หน่วยบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย
๔.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรสามารถทำให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้และได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการตามสภาพท้องถิ่นของตน
๕.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะสามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ ประชาชนไม่ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย
๖.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะเป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและพระสงฆ์ในตำบล
๗.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและท้องถิ่น
๘.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะเป็นศูนย์กลางของประชาชนในตำบลเพื่อป้องกันผู้ไม่ประสงค์ดีมาก่อความสงบของชุมชน

ข. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๙.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันสร้าง สรรค์และรักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน / ชุมชน
๑๐.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันสร้าง สรรค์และรักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
๑๑.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันสร้าง สรรค์และรักษาในสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ กันและกัน
๑๒.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันกำจัด ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสามัคคีของชุมชน
๑๓.	ควรมีการกำหนด/เขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรมไว้ อย่างชัดเจน กะทัดรัด
๑๔.	ควรมีการกำหนด/เขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย
๑๕.	วัตถุประสงค์การฝึกอบรมต้องสามารถวัดและ ประเมินผลได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๑๖.	“การฝึกอบรมประชาชนให้ลดความพึ่งพิงเพื่อ ฟุ่มเฟือย ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง ละเลิกจาก อบายมุข หันมาปฏิบัติตนในศีลในธรรม รักษา ประเพณีของท้องถิ่น” หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ			
๑๗.	“การฝึกอบรมประชาชนให้ลดความพึ่งพิงเพื่อ ฟุ่มเฟือย ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง ละเลิกจาก อบายมุข หันมาปฏิบัติตนในศีลในธรรม รักษา ประเพณีของท้องถิ่น” ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น			
๑๘.	“การฝึกอบรมประชาชนเรื่องสุขภาพ อนามัย การป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การดู แลรักษาตนเองเมื่อเป็นโรค” หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ			
๑๙.	“การฝึกอบรมประชาชนเรื่องสุขภาพ อนามัย การป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การดู แลรักษาตนเองเมื่อเป็นโรค” ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น			

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๒๐.	“การฝึกอบรมวิชาชีพที่ประชาชนสนใจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว” หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ		
๒๑.	“การฝึกอบรมวิชาชีพที่ประชาชนสนใจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว” ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น		
๒๒.	“การฝึกอบรมเพื่อแก่นิสัยความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคมให้กลับมาเป็นพลเมืองดี” หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ		
๒๓.	“การฝึกอบรมเพื่อแก่นิสัยความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคมให้กลับมาเป็นพลเมืองดี” ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น		
๒๔.	“มีการสอนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์แก่ผู้สนใจ” หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ		
๒๕.	“มีการสอนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์แก่ผู้สนใจ” ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น		

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๒๖.	"ช่วยสร้างสรรค์สร้างสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ทำถนน ขุดคลอง" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ		
๒๗.	"ช่วยสร้างสรรค์สร้างสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ทำถนน ขุดคลอง" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น		
๒๘.	"การอบรมประชาชนให้รู้จักกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อผู้มีพระคุณ" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ		
๒๙.	"การอบรมประชาชนให้รู้จักกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อผู้มีพระคุณ" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น		
๓๐.	"ช่วยระงับกรณีพิพาทต่างๆของประชาชนในอำเภอโดยไม่หวังผลประโยชน์จากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ		
๓๑.	"ช่วยระงับกรณีพิพาทต่างๆของประชาชนในอำเภอโดยไม่หวังผลประโยชน์จากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น		
๓๒.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรมีบทบาทในการจัดฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว		
๓๓.	การอบรมประชาชนควรมีวิทยากร กรรมการหน่วยและประชาชนในชุมชน ช่วยกันกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมแต่ละครั้งด้วย		

ง. งบประมาณการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๓๔.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางราชการด้วย
๓๕.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลสามารถจัดทำโครงการเพื่อหางบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมประชาชนได้
๓๖.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่าๆกันทุกหน่วย
๓๗.	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการจัดการฝึกอบรมประชาชน
๓๘.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรได้รับสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชนด้วย

จ. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๓๙.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการแจ้งกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมให้ทราบล่วงหน้า
๔๐.	การอบรมประชาชนต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการประกอบอาชีพหลัก
๔๑.	ควรอบรมประชาชนในช่วงวันหยุดหรือช่วงหยุดเทศกาล
๔๒.	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมประชาชนแต่ละโครงการ

จ. วิทยาการการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๔๓.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีอิสระในการเลือกบุคคลที่มีความสามารถตามความต้องการของชุมชนมาเป็นวิทยากร		
๔๔.	วิทยากรของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแบ่งเป็นวิทยากรอำนวยการ วิทยากรวิชาการ วิทยากรนันทนาการ วิทยากรที่เลี้ยง		
๔๕.	วิทยากรต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะทำการฝึกอบรม		
๔๖.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรมีวิทยากรประจำหน่วย		

ข. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๔๗.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งตามความเหมาะสมของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง		
๔๘.	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเป็นประชาชนในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่		

ข. สถานที่ฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๔๙.	สถานที่ ที่ใช้ในการฝึกอบรมทุกครั้งควรอยู่ในวัด ประจำหมู่บ้านหรือชุมชน
๕๐.	ควรมีอาคารเฉพาะที่สามารถใช้ในการฝึกอบรมได้ เช่น ห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อย ห้องอาหาร ห้องน้ำ
๕๑.	ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างเพียงพอและเหมาะ สมเกี่ยวกับเครื่องมือต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือสื่อสาร
๕๒.	ควรเป็นสถานที่ ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถ เดินทางไปมาสะดวก
๕๓.	ควรมีบรรยากาศที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวน
๕๔.	ควรมีสวัสดิการด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ
๕๕.	เป็นสถานที่ ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น

ณ. เทคนิคการฝึกอบรม

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๕๖.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการดำเนิน การอบรมประชาชน ๓ กรณี ได้แก่ การ อบรมทั่วไป การอบรมเฉพาะกรณี การ อบรมเฉพาะบุคคล

๕๗. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ การบรรยาย	☐ การประชุมแบบฟอรัม
☐ การอภิปราย	☐ การบริหาร
☐ การชุมนุมปาฐกถา	☐ การแสดงบทบาทสมมุติ
☐ การสาธิต	☐ การสัมมนา
☐ การสอนงาน	☐ ทักษะศึกษา
☐ การระดมสมอง	☐ การประชุมเชิงปฏิบัติการ
☐ การประชุมกลุ่มย่อย	☐ การฝึกประสาทสัมผัสการใช้กิจกรรม
☐ กรณีศึกษา	นันทนาการ

ข้อเสนอนะเพิ่มเติม

.....

.....

๕๘. ท่านคิดว่าเทคนิคการฝึกอบรมแบบใดบ้างที่ควรใช้ในการอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ การบรรยาย	☐ การประชุมแบบฟอรัม
☐ การอภิปราย	☐ การบริหาร
☐ การชุมนุมปาฐกถา	☐ การแสดงบทบาทสมมุติ
☐ การสาธิต	☐ การสัมมนา
☐ การสอนงาน	☐ ทักษะศึกษา
☐ การระดมสมอง	☐ การประชุมเชิงปฏิบัติการ
☐ การประชุมกลุ่มย่อย	☐ การฝึกประสาทสัมผัสการใช้กิจกรรม
☐ กรณีศึกษา	นันทนาการ

ข้อเสนอนะเพิ่มเติม

.....

.....

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการฝึกอบรมประชาชนของ อ.ป.ต.

๑. ด้านการกำหนดปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม

๒. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

๓. ด้านหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม

๔. ด้านงบประมาณการฝึกอบรม

๕. ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม

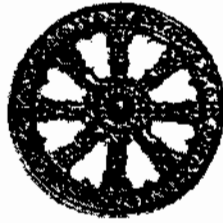
๖. ด้านวิทยากรฝึกอบรม

๗. ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๘. ด้านสถานที่ฝึกอบรม

๙. ด้านเทคนิคการฝึกอบรม

๑๐. ด้านขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย สำหรับ ประชาชนในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

งานวิจัยเรื่อง	การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
ผู้วิจัย	นายเจษฎา วณิชชากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
สังกัด	ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

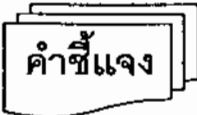
คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษา สภาพ ความต้องการ และปัญหา
ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนเหนือ สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

- ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒ สภาพ ความต้องการและปัญหาของการอบรมประชาชน
- ตอนที่ ๓ ขอเสนอแนะเพิ่มเติมในการฝึกอบรมประชาชนของ อ.ป.ต.

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาให้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

คำชี้แจง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับหน่วยฝึกอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ โดยผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถามชุดนี้เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น โดย แบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ รายละเอียดขององค์ประกอบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ผู้วิจัยได้เสนองค์ประกอบระบบการฝึกอบรมทั้งหมด ๑๐ ขั้นตอน คือ

๑. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม
๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
๓. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
๔. งบประมาณการฝึกอบรม
๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม
๖. วิทยากรฝึกอบรม
๗. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
๘. สถานที่ฝึกอบรม
๙. เทคนิคการฝึกอบรม
๑๐. สื่อในการฝึกอบรม

ตอนที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล สังกัดกรมการศาสนาในเขตหนเหนือ ซึ่งมีวัดตั้งอยู่

ระบบการฝึกอบรม หมายถึง องค์ประกอบ และลำดับขั้นตอน สำหรับพัฒนาความรู้และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง

หนเหนือ หมายถึง การแบ่งส่วนการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ในส่วนภูมิภาค โดยมีเจ้าคณะใหญ่ปกครองมีอำนาจบังคับบัญชาสูงสุด ประกอบด้วย

- ภาค ๔ มีจังหวัด ๔ จังหวัด คือ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และเพชรบูรณ์
- ภาค ๕ มีจังหวัด ๔ จังหวัด คือ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์
- ภาค ๖ มีจังหวัด ๕ จังหวัด คือ ลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ และน่าน
- ภาค ๗ มีจังหวัด ๓ จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลที่ได้นำมาใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมคำลงในช่องที่กำหนดให้

๑. เพศของท่าน

- ชาย หญิง

๒. ท่านมีอายุ

- ต่ำกว่า ๑๕ ปี
 ระหว่าง ๑๖ - ๓๐ ปี
 ระหว่าง ๓๑ - ๔๕ ปี
 ระหว่าง ๔๖ - ๖๐ ปี
 มากกว่า ๖๐ ปี

๓. ท่านจบการศึกษาในระดับใด

- ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา
 อนุปริญญา / ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

๔. ท่านประกอบอาชีพอะไร

- นานา / สอน / ไร่
 ค้าขาย
 รับราชการ
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

๕. ท่านเคยเข้าร่วมการอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหรือไม่

- เคย
 ไม่เคย เพราะ.....

ตอนที่ ๒ สภาพ ความต้องการและปัญหาของการอบรมประชาชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน (เห็นด้วยอย่างยิ่ง , ไม่เห็นด้วย) หรือเติมข้อความลงในช่องที่กำหนดให้

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๑.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนเพื่อที่จะช่วยตัวเองได้ตามสมควรแก่สภาพ
๒.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรสามารถทำให้ประชาชนช่วยเหลือตนเองได้และได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการตามสภาพท้องถิ่นของตน
๓.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะสามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ ประชาชนไม่ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย
๔.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะเป็นศูนย์รวมความคิดเห็นของประชาชนและพระสงฆ์ในตำบล
๕.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและท้องถิ่น
๖.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลควรจะเป็นศูนย์กลางของประชาชนในตำบลเพื่อป้องกันผู้ไม่ประสงค์ดีมาก่อความสงบของชุมชน
๗.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน / ชุมชน
๘.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
๙.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันสร้างสรรค์และรักษาในสิ่งที่จะอำนวยความสุขให้แก่กันและกัน
๑๐.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลต้องช่วยกันกำจัดปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสามัคคีของชุมชน

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๑๑.	"การฝึกอบรมประชาชนให้ลดความหุงเพื่อ ฟุ่มเฟือย ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง ละเลิกจาก อบายมุข หันมาปฏิบัติตนในศีลในธรรม รักษา ประเพณีของท้องถิ่น" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ
๑๒.	"การฝึกอบรมประชาชนให้ลดความหุงเพื่อ ฟุ่มเฟือย ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง ละเลิกจาก อบายมุข หันมาปฏิบัติตนในศีลในธรรม รักษา ประเพณีของท้องถิ่น" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น
๑๓.	"การฝึกอบรมประชาชนเรื่องสุขภาพ อนามัย การป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การดูแล รักษาตนเองเมื่อเป็นโรค" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ
๑๔.	"การฝึกอบรมประชาชนเรื่องสุขภาพ อนามัย การป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การดูแล รักษาตนเองเมื่อเป็นโรค" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น
๑๕.	"การฝึกอบรมวิชาชีพที่ประชาชนสนใจ ส่ง เสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นการใช้เวลา ว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้ แก่ครอบครัว" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๑๖.	"การฝึกอบรมวิชาชีพที่ประชาชนสนใจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
๑๗.	"การฝึกอบรมเพื่อแก่นิยิตยความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคมให้กลับมาเป็นพลเมืองดี" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ
๑๘.	"การฝึกอบรมเพื่อแก่นิยิตยความประพฤติที่เป็นภัยต่อสังคมให้กลับมาเป็นพลเมืองดี" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
๑๙.	"มีการสอนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์แก่ผู้สนใจ" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ
๒๐.	"มีการสอนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์แก่ผู้สนใจ" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
๒๑.	"ช่วยสร้างสรรค์สร้างสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ทำถนน ขุดคลอง" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็นประจำ
๒๒.	"ช่วยสร้างสรรค์สร้างสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ทำถนน ขุดคลอง" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๒๓.	"การอบรมประชาชนให้รู้จักกตัญญูกตเวทิตา ธรรมต่อผู้มีพระคุณ" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ
๒๔.	"การอบรมประชาชนให้รู้จักกตัญญูกตเวทิตา ธรรมต่อผู้มีพระคุณ" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น
๒๕.	"ช่วยระงับกรณีพิพาทต่าง ๆ ของประชาชนใน อำเภอโดยไม่หวังผลประโยชน์จากฝ่ายใดฝ่าย หนึ่ง" หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเคยจัดเป็น ประจำ
๒๖.	"ช่วยระงับกรณีพิพาทต่าง ๆ ของประชาชนใน อำเภอโดยไม่หวังผลประโยชน์จากฝ่ายใดฝ่าย หนึ่ง" ควรเพิ่มการฝึกอบรมและส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น
๒๗.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจัดฝึกอบรม ประชาชนโดยไม่เก็บเงินค่าฝึกอบรมจากประชาชน
๒๘.	ท่านเต็มใจเสียเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมการ ฝึกอบรม
๒๙.	หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการแจ้ง กำหนดระยะเวลาของการฝึกอบรมให้ทราบล่วงหน้า
๓๐.	การอบรมประชาชนต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวาง การประกอบอาชีพหลัก
๓๑.	ควรอบรมประชาชนในช่วงวันหยุดหรือช่วงหยุดเทศ กาล
๓๒.	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลา ของการฝึกอบรมประชาชนแต่ละโครงการ

ข้อที่	คำถาม	ระดับความคิดเห็น		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	
๓๓.	ที่ผ่านมาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีการกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมประชาชนได้อย่างเหมาะสมแล้ว
๓๔.	ท่านอยากมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม ในโครงการที่จะเข้าร่วม
๓๕.	วิทยากรที่มาให้การฝึกอบรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสมแล้ว
๓๖.	ท่านเข้าร่วมการฝึกอบรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลอย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง
๓๗.	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมทุกครั้งควรอยู่ในวัดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน
๓๘.	ควรมีอาคารเฉพาะที่สามารถใช้ในการฝึกอบรมได้ เช่น ห้องประชุมใหญ่ ห้องประชุมย่อย ห้องอาหาร ห้องน้ำ
๓๙.	ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับเครื่องมือต่างๆ รวมทั้งเครื่องมือสื่อสาร
๔๐.	ควรเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สามารถเดินทางไปมาสะดวก
๔๑.	ควรมีบรรยากาศที่ดี ปราศจากสิ่งรบกวน
๔๓.	ควรมีสวัสดิการด้านความปลอดภัยอย่างเพียงพอ
๔๔.	เป็นสถานที่ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายตามความจำเป็น

๔๕. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมแบบใดบ้างจากหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ การบรรยาย	☐ การประชุมแบบฟอร์ม
☐ การอภิปราย	☐ การบริหาร
☐ การชุมนุมปฐกถา	☐ การแสดงบทบาทสมมติ
☐ การสาธิต	☐ การสัมมนา
☐ การสอนงาน	☐ ทักษะศึกษา
☐ การระดมสมอง	☐ การประชุมเชิงปฏิบัติการ
☐ การประชุมกลุ่มย่อย	☐ การฝึกประสาทสัมผัสการใช้กิจกรรม
☐ กรณีศึกษา	นันทนาการ

ข้อเสนอนะเพิ่มเติม

.....

.....

๔๖. ท่านต้องการให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลใช้เทคนิคการฝึกอบรมแบบใดบ้าง
(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ การบรรยาย	☐ การประชุมแบบฟอร์ม
☐ การอภิปราย	☐ การบริหาร
☐ การชุมนุมปฐกถา	☐ การแสดงบทบาทสมมติ
☐ การสาธิต	☐ การสัมมนา
☐ การสอนงาน	☐ ทักษะศึกษา
☐ การระดมสมอง	☐ การประชุมเชิงปฏิบัติการ
☐ การประชุมกลุ่มย่อย	☐ การฝึกประสาทสัมผัสการใช้กิจกรรม
☐ กรณีศึกษา	นันทนาการ

ข้อเสนอนะเพิ่มเติม

.....

.....

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการฝึกอบรมประชาชนของ อ.ป.ต.

๑. ด้านหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม

.....

.....

.....

๒. ด้านงบประมาณการฝึกอบรม

.....

.....

.....

๓. ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม

.....

.....

.....

๔. ด้านวิทยากรฝึกอบรม

.....

.....

.....

๕. ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม

.....

.....

.....

๖. ด้านสถานที่ฝึกอบรม

.....

.....

.....

๗. อื่นๆ

.....

.....

.....

ที่ ทม0302(2770.0603)749

สำนักงานฝ่ายจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

6 มิถุนายน 2543

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เดลฟาย (รอบที่ 1)

ด้วย นายเจษฎา วัฒนชากร นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนองเหิน สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

180356 ฐมนว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา นิมมนวล)

รองคณบดีฝ่ายจัดการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานฝ่ายจัดการศึกษา (ระดับบัณฑิตศึกษา)

โทร.218-2682

ที่ ทบ0302(2770.0603)1013

สำนักงานฝ่ายจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

๙ มิถุนายน 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

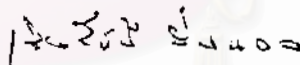
นมัสการ พระปิฎกคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน วัดพระธาตุหริภุญชัย ลำพูน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายเจษฎา วัฒนชากร นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา อยู่ในระหว่างการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหอบเหนือ สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอความร่วมมือในการวิจัย โดยขอมีบันทึกพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม (ทั้ง 3 รอบ) ที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วย เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

นมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรีรชณี นุ่นบวณ)

รองคณบดีฝ่ายจัดการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานฝ่ายจัดการศึกษา (ระดับบัณฑิตศึกษา)

โทร.218-2682

๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓

เรื่อง ขอลเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแบบสอบถาม

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ อริยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม (รอบแรก)

๒. ความเป็นมาการวิจัย

ด้วยผม นายเจษฎา วณิชชากร นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ กำลังดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผมใช้วิธีการวิจัยแบบเดลฟาย (3 รอบ) โดยรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการฝึกอบรม ทั้งสิ้น 30 ท่าน

ในการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ ด้วยครับ สำหรับครั้งนี้เป็นแบบสอบถามรอบแรก (คำถามปลายเปิด)

ทั้งนี้ ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่ รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ (ซองที่แนบมาด้วย)

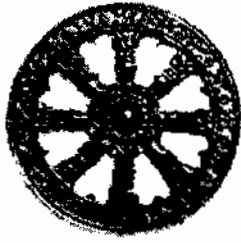
หวังอย่างยิ่งว่า ท่านคงให้ความอนุเคราะห์รับเป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

เจษฎา อริยากร

(นายเจษฎา วณิชชากร)

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง

“ การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับ
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ
ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ”

สถาบันวิทยบริการ

งานวิจัยเรื่อง	การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
โดย	นายเจษฎา วณิชชากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
สังกัด	ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอระบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับหน่วยฝึกอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ โดยผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถามชุดนี้เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น โดย แบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ รายละเอียดขององค์ประกอบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ผู้วิจัยได้เสนอองค์ประกอบระบบการฝึกอบรมทั้งหมด ๑๐ ขั้นตอน คือ

๑. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม
๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
๓. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม
๔. งบประมาณการฝึกอบรม
๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม
๖. วิทยากรฝึกอบรม
๗. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
๘. สถานที่ฝึกอบรม
๙. เทคนิคการฝึกอบรม
๑๐. สื่อในการฝึกอบรม

ตอนที่ ๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล สังกัดกรมการศาสนาในเขตหนเหนือ ซึ่งมีวัดตั้งอยู่

ระบบการฝึกอบรม หมายถึง องค์ประกอบ และลำดับขั้นตอน สำหรับพัฒนาความรู้และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง

หนเหนือ หมายถึง การแบ่งส่วนการจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ในส่วนภูมิภาค โดยมีเจ้าคณะใหญ่ปกครองมีอำนาจบังคับบัญชาสูงสุด ประกอบด้วย

ภาค ๔ มีจังหวัด ๔ จังหวัด คือ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และเพชรบูรณ์

ภาค ๕ มีจังหวัด ๔ จังหวัด คือ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์

ภาค ๖ มีจังหวัด ๕ จังหวัด คือ ลำปาง พะเยา เชียงราย แพร่ และน่าน

ภาค ๗ มีจังหวัด ๓ จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน

ข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้เพื่อการศึกษเท่านั้น

ตอนที่ ๑ องค์ประกอบระบบการฝึกอบรมสำหรับ

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆ ว่าเป็นแนวทางในการตอบ เพื่อให้ท่าน แสดงความเห็น ว่า เห็นด้วยหรือไม่กับรายละเอียดขององค์ประกอบนั้นๆ และให้ท่านเพิ่มเติม รายละเอียดของขั้นตอนที่ท่านเห็นว่า ควรจะเพิ่มเติม

๑. ปรัชญา ปณิธาน และนโยบายการฝึกอบรม

๑.๑ ท่านคิดว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนืออย่างไร

(ตัวอย่าง เช่น มุ่งให้คณาจารย์มีความเจนจัดทางวิชาการ เชี่ยวชาญเชิงการปฏิบัติมีคุณธรรม สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันต่อวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี และพร้อมที่จะทำการสอนให้มีประสิทธิภาพ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๒ ท่านคิดว่าควรกำหนดการตั้งความปรารถนาเพื่อให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ สามารถปฏิบัติงานบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

(ตัวอย่าง เช่น สนับสนุนและส่งเสริมให้คณาจารย์ได้รับการพัฒนาทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสำนึกในจรรยาบรรณของอาชีพ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๓ ท่านคิดว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมีการกำหนดนโยบาย ด้านต่างๆว่าอย่างไร

(นโยบาย หมายถึง แนวปฏิบัติหรือแนวทางที่องค์การยึดเป็นกรอบในการตัดสินใจคัดเลือกงานหรือโครงการต่างๆที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และจุดหมายที่ต้องการ นโยบายขององค์การจะแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านบริหาร ด้านบริการและด้านวิชาการ)

นโยบาย ด้านบริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นโยบาย ด้านบริการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นโยบาย ด้านวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม หมายถึง การกำหนดความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตามจุดมุ่งหมายที่องค์การคาดหวังเอาไว้ จากเอกสารแนะนำหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ช่วยกันสร้างสรรค์ในสิ่งต่อไปนี้

- ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- ที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ที่จะอำนวยความสะดวกให้กันและกัน

๒. ช่วยกันรักษา

- รักษาในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- รักษาในสิ่งที่จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- รักษาในสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้กันและกัน

๓. ช่วยกันกำจัดปัญหาที่เกิดขึ้น

- ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อส่วนรวม
- ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ปัญหาที่เป็นพิษเป็นภัยต่อความสงบสุขของกันและกัน

จากความหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น ท่านคิดว่าควรมีปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าควรกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการบริหาร สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์หนเหนือ ว่าเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าควรกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการบริการ สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์หนเหนือ ว่าเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าควรกำหนดวัตถุประสงค์ด้านวิชาการ สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์หนเหนือ ว่าเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม

จากระเบียบมหาเถรสมาคมได้กำหนดหัวข้ออบรมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ศีลธรรมและวัฒนธรรม
๒. สุขภาพอนามัย
๓. สัมมาชีพ
๔. สันติสุข
๕. ศึกษาสงเคราะห์
๖. สาธารณสงเคราะห์
๗. กตัญญูกตเวทิตาธรรม
๘. สามัคคีธรรม

ท่านคิดว่าหลักสูตรที่กำหนดไว้ข้างต้นเพียงพอหรือยัง ควรเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ท่านคิดว่าควรจะเน้นการฝึกอบรมในหลักสูตรใด ที่เหมาะสมกับประชาชนในเขตหนเหนือ

.....

.....

.....

.....

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมีวิธีการอย่างไร ในการนำความคิดเห็นของประชาชนมาใช้ในการสร้างโครงการ และกำหนดกิจกรรมต่างๆ

.....

.....

.....

.....

ในแต่ละหลักสูตร ท่านคิดว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือควรมีหัวข้ออบรมหรือเนื้อหา และกิจกรรมอย่างไรบ้าง

๓.๑ ศีลธรรมและวัฒนธรรม

หัวข้ออบรม หรือ เนื้อหา	กิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓.๒ สุขภาพอนามัย

หัวข้ออบรม หรือ เนื้อหา	กิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓.๓ สัมมาชีพ

หัวข้ออบรม หรือ เนื้อหา	กิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓.๗ กตัญญูกตเวทิตาธรรม

หัวข้ออบรม หรือ เนื้อหา	กิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓.๘ สามัคคีธรรม

หัวข้ออบรม หรือ เนื้อหา	กิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓.๙ อื่นๆ.....

หัวข้ออบรม หรือ เนื้อหา	กิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. งบประมาณการฝึกอบรม

งบประมาณการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมาจากที่ไหน

(เช่น รัฐบาล องค์กรเอกชน ผู้เข้ารับการฝึกอบรม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรืออื่นๆ)

.....
.....
.....
.....
.....

ในแต่ละปี งบประมาณที่ได้จากรัฐบาลไม่เพียงพอ ท่านคิดว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรจะมีวิธีการจัดหางบประมาณเพิ่ม อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรจะมีวิธีบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับมาอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ในแต่ละปีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ จะมีโครงการฝึกอบรมหลายโครงการ ท่านคิดว่า ควรจะมีวิธีการจัดหางบประมาณของแต่ละโครงการ อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ท่านคิดว่าควรมีวิธีการพิจารณากำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละโครงการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ระยะเวลาการจัดฝึกอบรมที่เหมาะสมควรเป็นเท่าใด (วัน, ชั่วโมง)

.....

.....

ช่วงเวลาใดของปี ที่เหมาะสมต่อการจัดฝึกอบรมที่สุด (เช่น ฤดูฝน ฤดูร้อน ก่อนรับกฐิน หลังกฐิน)

.....

.....

.....

.....

ช่วงเวลาใดของวัน ที่เหมาะสมต่อการจัดฝึกอบรมที่สุด (เช่น เช้า กลางวัน เย็น)

.....

.....

ท่านคิดว่าในแต่ละหลักสูตร ควรมีการกำหนดระยะเวลาและช่วงเวลาการจัดฝึกอบรมต่างกันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖. วิทยาการฝึกอบรม

วิทยาการฝึกอบรมเป็นบุคลากรที่ให้ความรู้ในการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหัวข้อที่จะจัดอบรม บางหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจะมีวิทยาการประจำหน่วยแต่ บางหน่วยจะไม่มีวิทยาการประจำหน่วย

ท่านคิดว่าควรกำหนดลักษณะของวิทยาการ สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ตามด้านต่างๆ ต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง

ด้านความรู้ ความสามารถ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านบุคลิก คุณสมบัติเฉพาะ (เช่น มนุษย์สัมพันธ์ดี พูดภาษาถิ่นได้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หน้ือ ควรมีวิธีการคัดเลือก
วิทยากรในการฝึกอบรมแต่ละโครงการอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การเชิญวิทยากรมาฝึกอบรมในแต่ละโครงการ ท่านคิดว่าควรมีเทคนิควิธีการอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่าควรมีวิธีการอบรมวิทยากรของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หน้ือ อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การกำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละโครงการนั้น ควรจะมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง ควรจะมีจำนวนเท่าไร

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในแต่ละโครงการควรมีคุณสมบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมของประชาชน ทานคิดว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรจะมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๘. สถานที่ฝึกอบรม

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลส่วนใหญ่จะใช้วัดที่ตั้งหน่วยเป็นสถานที่ฝึกอบรมประชาชน

ท่านคิดว่าสถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับฝึกอบรมประชาชนของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมีลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วิธีการพิจารณาสถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสมในการจัดฝึกอบรมแต่ละครั้ง ท่านคิดว่าควรมีวิธีการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่า การติดต่อขอใช้สถานที่ฝึกอบรมอื่น(ที่ไม่ใช่วัด) ควรมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๙. เทคนิคการฝึกอบรม

จากระเบียบมหาเถรสมาคมได้กำหนดเทคนิคการฝึกอบรมไว้ดังต่อไปนี้

๑. การอบรมทั่วไปได้แก่การประชุมประชาชนทั่วไปในตำบลนั้น โดยเชิญวิทยากรมาอธิบายชี้แจงแนะนำในทางวิชาการและการปฏิบัติตามหลักสูตรข้อใดข้อหนึ่งของหน่วยอบรม

๒. การอบรมเฉพาะกรณี ได้แก่การประชุมประชาชนเพียงบางส่วน เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนส่วนนั้นๆ โดยวิธีการชี้แจงแนะนำ ช่อมความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ

๓. การอบรมเฉพาะบุคคล ได้แก่การจัดให้บุคคลมาพบปะสังสรรค์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือชี้แจงแนะนำ ช่อมความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลนั้น

จากเทคนิคที่กำหนดไว้ข้างต้น ท่านคิดว่าควรมีวิธีอื่น อะไรอีก

.....
.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่าเทคนิคการฝึกอบรมใด เหมาะสมสำหรับใช้ฝึกอบรมในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

.....
.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่าหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมีวิธีเลือกให้เทคนิคการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับแต่ละโครงการด้วยวิธีการอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๑๑. สื่อในการฝึกอบรม

ท่านคิดว่า สื่อประจําหน่วยอบรมประชาชนประจําตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรจะมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

สื่อของวิทยากรที่ใช้ในการฝึกอบรม ของหน่วยอบรมประชาชนประจําตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ท่านคิดว่าควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

สื่อที่แจกให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

หน่วยอบรมประชาชนประจําตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ควรมีวิธีการผลิตสื่ออย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

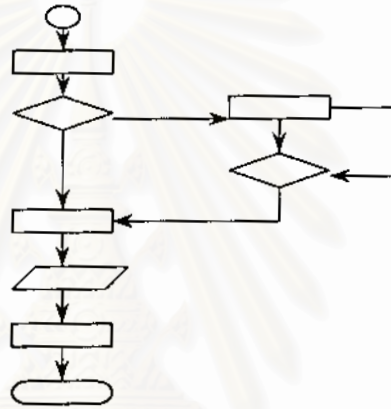
.....

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล หนองเหิน ในปัจจุบันมีอยู่ ๑.๑๖๗ หน่วย ใน ๑๖ จังหวัด เพื่อให้หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนองเหิน สามารถดำเนินการฝึกอบรมให้สำเร็จ มีประสิทธิภาพ ท่านคิดว่าแต่ละหน่วยจะต้องทำอะไรบ้าง

โปรดระบุสิ่งที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนองเหิน ต้องทำตามความคิดของท่าน โดยแสดงขั้นตอนด้วยแผนภูมิแบบผังงาน (Flow chart) ลงในบริเวณที่กำหนด (หน้า ๑๘)

ตัวอย่างเช่น

สัญลักษณ์ต่างๆ ในรูปแบบมีความหมายดังนี้

- หรือ ○ บอกให้ทราบว่าเป็นจุดเริ่มต้น หรือ จบ
- บอกให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องการ
- ▭ บอกให้ทราบว่าเป็นข้อมูล
- ◇ บอกจุดที่ต้องตัดสินใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิแบบผังงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาให้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ที่ ทม.0302(2770.0603)597

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มีนาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรับรองระบบ

กรานนั้จัดการ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ (สมเด็จพระมหารั้ฆังคลาจารย์)

สิ่งี่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นายเจษฎา วณิชชากร นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโ้ศตทัศนศึกษา สาขาวิชาโ้ศตทัศนศึกษา อยู่ในระหว่างการทำน้างานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "การนำเสนอบระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหนเหนือ สังกัดกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรับรองระบบที่น้ิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านโปรดอนุญาตให้ นายเจษฎา วณิชชากร ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

สถาบันวิทยสิริเมธี
นั้จัดการด้วยความเคารพอย่างสูง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

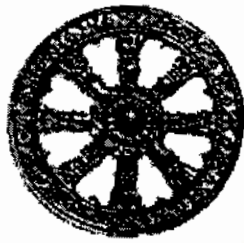
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลั้กษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง

“ การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับ
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ
ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยเรื่อง	การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
โดย	นายเจษฎา วณิชชากร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
สังกัด	ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินรับรองรูปแบบ

เรื่อง การนำเสนอระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
ของคณะสงฆ์หนเหนือ ในอุปถัมภ์ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินรับรองระบบการฝึกอบรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ต้นแบบชิ้นงานเรียกว่า ระบบการฝึกอบรม สำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ ผู้วิจัยใคร่ขอให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารับรองรูปแบบ ก่อนที่จะนำเสนอเป็นระบบในวิทยานิพนธ์ต่อไป

2. แบบประเมินชุดนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของร่างต้นแบบชิ้นงาน

ตอนที่ 3 ข้อวิพากษ์ หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ระดับคะแนนที่กำหนดในแบบประเมิน มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ข้อความนั้น ท่านมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้น ท่านมีความเห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้น ท่านมีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้น ท่านมีความเห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้น ท่านมีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

4. โปรดเติมข้อความ ลงในช่องว่างในตอนที่ 1 และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนความคิดเห็น ในตอนที่ 2 และหากท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะกรุณาเขียนข้อความในบทวิพากษ์ ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายของแบบประเมินชุดนี้

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบประเมิน

ชื่อ - นามสกุล ผู้ประเมิน

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2

เมื่อท่านได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยฝึกอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือแล้ว ท่านมีความคิดเห็นประการใด โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. ท่านคิดว่าในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยฝึกอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ระบบ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	หมายเหตุ
ระบบการฝึกอบรมสำหรับ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล	

2. ท่านคิดว่าในส่วนที่เกี่ยวกับรายละเอียดของระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในหัวข้อต่อไปนี้มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด

ระบบ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	หมายเหตุ
ปรัชญา ปณิธาน นโยบาย						
การกำหนดวัตถุประสงค์						
หลักสูตรและโครงการฝึกอบรม						
งบประมาณการฝึกอบรม						
ระยะเวลาการฝึกอบรม						
วิทยากรฝึกอบรม						
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม						
สถานที่ฝึกอบรม						
เทคนิคการฝึกอบรม						
สื่อในการฝึกอบรม						

ตอนที่ 3

หลังจากที่ท่านได้ศึกษารายละเอียด ระบบการฝึกอบรมสำหรับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลของคณะสงฆ์หนเหนือ จนครบถ้วนแล้วท่านมีความเห็นว่า

ดีมาก

ดี

พอใช้

มีส่วนที่ต้องปรับปรุง คือ

.....

.....

.....

ยังไม่ถือว่าเป็นระบบการฝึกอบรมที่ดี ต้องปรับปรุงอีกมาก คือ

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

นายเจษฎา วณิชชากร เกิดวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ที่จังหวัดนครสวรรค์ สำเร็จ
การศึกษาคณะครุศาสตร์บัณฑิต สาขามัธยมศึกษา(วิทยาศาสตร์) เอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปและ
คอมพิวเตอร์การศึกษา จากภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี
พุทธศักราช 2539 เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาสัตตทัศน์ศึกษา คณะครุศาสตร์ เมื่อ
พุทธศักราช 2540

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย